

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Ο ΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
2017 - 2018

■ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ■

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ**

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2017 - 2018

■ **ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ■

IΩΑΝΝΙΝΑ 2017

Πρόεδρος:

Ελένη Χουλιαρά-Ράιου, *Καθηγήτρια*

Γραμματέας:

Βλάχα Κωνσταντίνα

Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών:

Ε. Καρακάσης, Μ. Μαστροπαύλου, Δ. Σ. Γεωργακόπουλος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ.....	5
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	7
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	87

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

A. Τομέας Κλασικής Φιλολογίας

Καθηγητές
Χουλιαρά – Ραϊσού Ελένη
Λιάτση Μαρία

Αναπληρωτές Καθηγητές
Κωνσταντινίδη Σωτηρούλα
Καρακάσης Ευάγγελος
Ζωγράφου Αθανασία
Γκαστή Ελένη

Επίκουροι Καθηγητές
Παπαδημητρίου Μαρία
Μερσινιάς Σταμάτης
Πολυμεράκης Φώτιος
Χρυσακοπούλου Βασιλική–Συλβάνα
Αυγερινός Χαρίλαος

ΕΛΙΠ
Ζέκας Χριστόδουλος

B. Τομέας Μεσαιωνικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας

Καθηγητές
Αλεξάκης Αλέξανδρος
Καγιαλής Τάκης

Αναπληρωτές Καθηγητές
Αγγέλου Αθανάσιος
Βογιατζόγλου Αθηνά
Καργώτης Δημήτρης
Παπαθεοδώρου Γιάννης

Επίκουροι Καθηγητές
Καλτσογιάννη Ελένη

Λέκτορες
Γεωργακόπουλος Δημήτριος

ΕΛΙΠ
Παπαστάθη Δέσποινα

Γ. Τομέας Γλωσσολογίας

Επίκουροι Καθηγητές

Λεκάκου Μαρίκα
Μαστροπαύλου Μαρία
Φίλος Παναγιώτης

ΕΔΙΠ

Πρέντζα Αλεξάνδρα

Γραμματεία Τμήματος Φιλολογίας

Γραμματέας: Βλάχα Κωνσταντίνα

Μέλη: Λέκκου Ανθούλα
Ζώη Χριστίνα

Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών

Γραμματέας: Ματσούλη Ιωάννα

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ:

ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

I. Κανονισμός σπουδών του τμήματος φιλολογίας

Το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων αποφάσισε, ύστερα από μακρά συζήτηση, την αναμόρφωση του Οδηγού Σπουδών με στόχο την πληρέστερη και αρτιότερη κατάρτιση των φοιτητών του. Διαμορφώθηκε έτσι ένα τριετές πρόγραμμα σπουδών, κοινό και για τις δύο ειδικεύσεις. Τα μαθήματα της ειδίκευσης κατανέμονται στο 7ο και 8ο εξάμηνο, ενώ εκείνα της παιδαγωγικής και επαγγελματικής κατάρτισης, διδάσκονται κατά το 5^ο, 6^ο, 7^ο και 8ο εξάμηνο.

Οι ασκήσεις των φοιτητών κατανέμονται στα οκτώ εξάμηνα σπουδών.

Ο νέος Οδηγός Σπουδών ισχύει για τους φοιτητές/-τριες που εγγράφονται στο πρώτο εξάμηνο από το ακαδ. έτος 2017-8 και μετά.

ΣΗΜΕΙΑ – ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Το Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής απονέμει πτυχίο δύο ειδικεύσεων: α) Κλασικής Φιλολογίας και β) Μεσαιωνικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας.

Και στις δύο ειδικεύσεις τα μαθήματα κατανέμονται σε οκτώ (8) αυτοτελή ακαδημαϊκά εξάμηνα. Τα μαθήματα διδάσκονται τρεις ώρες την εβδομάδα και έχουν διάρκεια ενός εξαμήνου. Κάθε μία από τις δύο ειδικεύσεις του Τμήματος προϋποθέτει 48 μαθήματα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει δεκαπέντε εκπαιδευτικές εβδομάδες: δεκατρείς πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και δύο για εξετάσεις. Το εξάμηνο που περιλαμβάνει τις διακοπές των Χριστουγέννων λέγεται χειμερινό και το εξάμηνο που περιλαμβάνει τις διακοπές του Πάσχα λέγεται εαρινό. Για τους φοιτητές που εισήχθησαν από το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 η ειδίκευση αρχίζει από το έβδομο εξάμηνο, ενώ για τους φοιτητές παλαιοτέρων ετών από το πέμπτο εξάμηνο.

Τα μαθήματα είναι α) υποχρεωτικά (Y), τα οποία ο φοιτητής δεν μπορεί να αντικαταστήσει σε περίπτωση αποτυχίας και β) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά (EY), τα οποία ο φοιτητής, σε περίπτωση αποτυχίας, μπορεί να αντικαταστήσει με άλλα προσφερόμενα μαθήματα, σύμφωνα με το πρόγραμμα του Τμήματος.

Φοιτητής που αποτυγχάνει σε ένα υποχρεωτικό μάθημα πρέπει να το επαναλάβει στα επόμενα εξάμηνα, όταν διδάσκεται. Σε περίπτωση αποτυχίας σε κατ' επιλογήν υποχρεωτικό μάθημα ο φοιτητής μπορεί να εγγραφεί κατά το επόμενο (ή άλλο) εξάμηνο σε άλλο μάθημα.

Για μάθημα που διδάσκεται το χειμερινό εξάμηνο ο φοιτητής έχει την υποχρέωση να εξεταστεί τον Ιανουάριο. Αν αποτύχει έχει την δυνατότητα να επαναλάβει την εξέταση τον Σεπτέμβριο. Για μάθημα που διδάσκεται το εαρινό εξάμηνο οφείλει να εξεταστεί τον Ιούνιο και, αν αποτύχει, τον Σεπτέμβριο.

Ο φοιτητής εγγράφεται ως το τέλος της δεύτερης εβδομάδας μετά την έναρξη του εξαμήνου στα μαθήματα που θα παρακολουθήσει κατά το εξάμηνο αυτό. Σε κάθε

εξάμηνο ο φοιτητής εγγράφεται και εξετάζεται στα μαθήματα που προβλέπονται στον Οδηγό Σπουδών προσαυξημένα από τα προηγούμενα εξάμηνα κατά τέσσερα μαθήματα για όλα τα εξάμηνα. Ο φοιτητής πέραν του 8ου εξαμήνου εγγράφεται και εξετάζεται σε όσα μαθήματα οφείλει, εφόσον διδάσκονται, σύμφωνα με τα προσφερόμενα κατά εξάμηνο μαθήματα.

Οδηγία σχετικά με τις διδακτικές μονάδες E.C.T.S.:

«Σύμφωνα με την απόφαση της υπ' αριθμ. 535/31-5-2011 συνεδρίας της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Φιλολογίας, για τους φοιτητές που εισάγονται στο Τμήμα Φιλολογίας από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, κάθε μάθημα πιστώνεται με 5 διδακτικές μονάδες E.C.T.S. Για τους φοιτητές παλαιότερων εξαμήνων η αντιστοιχία του κάθε μαθήματος σε διδακτικές μονάδες παραμένει ως έχει».

Η Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας

Καθ. Ελένη Χουλιαρά - Ράιου

II. Διάρθρωση του προγράμματος σπουδών

Κατανομή των μαθημάτων κατά εξάμηνα

(για τους φοιτητές/τήτριες που εισάγονται από το ακαδημαϊκό έτος 2017-8)

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

*Ειδικεύσεις: A   B

1. Υποχρεωτικά Μαθήματα (Y) (39 μαθ. .)

α. Μαθήματα Τμήματος (31 μαθ.)

Κλασική Φιλολογία	1	1
Αρχαία Ελληνική Φιλολογία (ΑΕΦ)	10	10
Λατινική Φιλολογία (ΛΦ)	6	6
Νέα Ελληνική Φιλολογία (ΝΕΦ)	6	6
Βυζαντινή Φιλολογία (ΒΦ)	3	3
Μεταβυζαντινή Φιλολογία (ΜΒΦ)	1	1
Γλωσσολογία (Γλ.)	4	4

β. Παιδαγωγική κατάρτιση	8	8
--------------------------	---	---

2. Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΕΥ) (9 μαθ.)

α. Μαθήματα Ειδίκευσης (7 μαθ.):

Αρχαία Ελληνική Φιλολογία (ΑΕΦ)	4
Λατινική Φιλολογία (ΛΦ)	3
Νέα Ελληνική Φιλολογία (ΝΕΦ)	4
Βυζαντινή Φιλολογία (ΒΦ)	3

β. Μαθήματα από άλλα Τμήματα (2 μαθ.)

- i) Αρχαία Ιστορία (AI), Ρωμαϊκή Ιστορία (PI), Κλασική Αρχαιολογία (KA), Επιγραφική (Επ.).
- ii) Βυζαντινή Ιστορία (BI), Βυζαντινή Αρχαιολογία (BA), Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων (INX).

I ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(5)	
ΑΕΦ	(2):	Ρητορεία Αρχαία Ελληνική Γλώσσα I
ΛΦ	(1)	Λατινική Γλώσσα
ΝΕΦ	(1):	Ιστορία και <i>Ιστορίες</i> της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας
ΓΛ	(1)	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία I
E.Y.	(1)	Αρχαία Ελληνική Ιστορία / Ρωμαϊκή Ιστορία / Κλασική Αρχαιολογία / Επιγραφική (Επ.) / Βυζαντινή Ιστορία / Νέα Ελληνική Ιστορία / Βυζαντινή Αρχαιολογία

II ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(6)	
ΚΛΑΣ. ΦΙΛΟΛ.	(1)	Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία
ΑΕΦ	(2):	Αρχαία Ελληνική Γλώσσα II Ιστοριογραφία
ΛΦ	(1)	Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία
ΝΕΦ	(1):	Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία
ΓΛ	(1)	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία II

III ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(6)	
ΑΕΦ	(2):	Φιλοσοφική Πεζογραφία Τραγωδία: Ευριπίδης
ΛΦΙ	(1)	Λατινικό Μυθιστόρημα (Πετρώνιος, Απουλήιος)
ΝΕΦ	(1):	Εισαγωγή στη Συγκριτική Φιλολογία και Θεωρία της Λογοτεχνίας
ΒΦ	(1)	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λογοτεχνία
ΓΛ	(1)	Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας I

IV ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(5)	
ΑΕΦ	(1)	Τραγωδία: Σοφοκλής
ΛΦ	(1)	Κικέρωνας (Ρητορεία, Ρητορική, Φιλοσοφική Πεζογραφία, Επιστολογραφία)
ΝΕΦ	(1)	Ρεύματα, Κείμενα και Συγγραφείς (1830-1880)
ΒΦ	(1)	Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι / Βυζαντινή Ιστοριογραφία
ΓΛ	(1)	Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας II
Ε.Υ.	(1)	Αρχαία Ελληνική Ιστορία / Ρωμαϊκή Ιστορία / Κλασική Αρχαιολογία / Βυζαντινή Ιστορία /Νέα Ελληνική Ιστορία /Βυζαντινή Αρχαιολογία

V ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(5)	
ΑΕΦ	(2):	Ομήρου Ιλιάδα / Οδύσσεια Λυρική Ποίηση
ΛΦ	(1)	Επική Ποίηση (Βεργίλιος, Οβίδιος, Λουκανός)
ΝΕΦ	(1)	Ρεύματα, Κείμενα και Συγγραφείς (1880-1930)
ΒΦ	(1)	Δημώδης Βυζαντινή Λογοτεχνία
ΕΥ / ΠΑΙΔ. ΚΑΤ.	(1)	Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής (ΦΠΨ)

VI ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(4)	
ΑΕΦ	(1)	Κωμωδία
ΛΦ	(1)	Ρωμαϊκή Τραγωδία
ΝΕΦ	(1)	Ρεύματα, Κείμενα και Συγγραφείς (1930-1980)
ΜΒΦ	(1)	Μεταβυζαντινή Λογοτεχνία (16 ^{ος} - 17 ^{ος} αιώνας)
ΕΥ / ΠΑΙΔ. ΚΑΤ.	(2)	Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής (ΦΠΨ) Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση (Διδακτική της Νέας Ελληνικής)

ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ (ΕΞΑΜΗΝΑ VII-VIII) ΕΥ

A. Κλασικής Φιλολογίας

- VII ΕΞΑΜΗΝΟ: ΑΕΦ (2)
                          ΛΦ (1)
- ΠΑΙΔ. ΚΑΤΑΡΤ.   (3): Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας (ΦΠΨ /ΕΔΙΠ)
                          Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση (Διδακτική των Φιλολογικών Μαθημάτων)
- VIII ΕΞΑΜΗΝΟ: ΑΕΦ (2)
                          ΛΦ (2)
- ΠΑΙΔ. ΚΑΤΑΡΤ.   (2)   Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας (ΦΠΨ /ΕΔΙΠ)
                          Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση (Διδακτική των Φιλολογικών Μαθημάτων)

B. Μεσαιωνικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας

Νεοελληνική Κατεύθυνση

Στο VII και VIII εξάμηνο οι φοιτητές επιλέγουν 4 μαθήματα
(Ενδεικτικοί τίτλοι προσφερόμενων μαθημάτων):

- Νεοελληνικός Διαφωτισμός
- Λογοτεχνία των ρομαντικών χρόνων (1830-1880)
- Ροΐδης – Βιζυηνός – Παπαδιαμάντης
- Λογοτεχνία της γενιάς του 1880
- Σικελιανός, Καβάφης, Καρυωτάκης
- Συγγραφείς του μεσοπολέμου (ποίηση – πεζογραφία)
- Η μοντέρνα ποίηση και η «γενιά '30»
- Έλληνες υπερρεαλιστές ποιητές
- Νεωτερική πεζογραφία
- Μεταπολεμικοί ποιητές και πεζογράφοι
- Μοντερνισμοί και πρωτοπορίες στον 20ό αιώνα: συγκριτικές προσεγγίσεις
- Νεοελληνική δραματουργία
- Νεοελληνική μετρική
- Ζητήματα συγκριτικής γραμματολογίας
- Ζητήματα θεωρίας της λογοτεχνίας
- Λογοτεχνικά περιοδικά και κίνηση ιδεών
- Ιστορία της νεοελληνικής κριτικής

Κατεύθυνση Μεσαιωνικής Φιλολογίας

Στα δύο τελευταία εξάμηνα της ειδίκευσης οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν ένα μάθημα στο VII εξάμηνο και δύο στο VIII εξάμηνο

(Ενδεικτικοί τίτλοι προσφερόμενων μαθημάτων):

- Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι
- Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία
- Βυζαντινή ποίηση
- Βυζαντινή υμνογραφία
- Βυζαντινή Επιστολογραφία
- Βυζαντινή Ρητορική
- Βυζαντινή Αγιολογία
- Πρωτοβυζαντινή Λογοτεχνία
- Συνοδικά κείμενα
- Λογοτεχνία της Μακεδονικής Αναγέννησης
- Λογοτεχνία του 11^{ου}- 12^{ου} αιώνα
- Βυζαντινό μυθιστόρημα
- Λογοτεχνία των Παλαιολογείων Χρόνων
- Λογοτεχνία του τέλους της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας
- Βυζαντινοί Λόγιοι
- Άλλα συναφή αντικείμενα

(Για τους φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν από το 2010-11 έως το 2016-7)

**ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ
ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ**

*Ειδικεύσεις: A   B

1. Υποχρεωτικά Μαθήματα (Y) (35 μαθ. .)

α. Μαθήματα Τμήματος (32 μαθ.)

Αρχαία Ελληνική Φιλολογία (ΑΕΦ)	10	10
Λατινική Φιλολογία (ΛΦ)	4	4
Νέα Ελληνική Φιλολογία (ΝΕΦ)	10	10
Βυζαντινή Φιλολογία (ΒΦ)	3	3
Γλωσσολογία (Γλ.)	5	5

β. Παιδαγωγική κατάρτιση	3	3
--------------------------	---	---

2. Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΕΥ) (13 μαθ.)

α. Μαθήματα Ειδίκευσης (9 μαθ.):

Αρχαία Ελληνική Φιλολογία (ΑΕΦ)	6–7
Λατινική Φιλολογία (ΛΦ)	2–3
Νέα Ελληνική Φιλολογία (ΝΕΦ)	6
Βυζαντινή Φιλολογία (ΒΦ)	3

β. Μαθήματα από άλλα Τμήματα (4 μαθ.)

- i) Αρχαία Φιλοσοφία (ΑΦ), Αρχαία Ιστορία (ΑΙ), Κλασική Αρχαιολογία (ΚΑ), Επιγραφική (Επ.).
- ii) Βυζαντινή Ιστορία (ΒΙ), Βυζαντινή Αρχαιολογία (ΒΑ).
- iii) Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων (ΙΝΧ), Ιστορία της Τέχνης (ΙΤ).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- Τα πρώτα έξι εξάμηνα είναι κοινά. Τα δύο τελευταία εξάμηνα είναι η ειδίκευση.
- Σε κάθε εξάμηνο περιλαμβάνονται έξι μαθήματα ($6 \times 8 = 48$). Στα τέσσερα πρώτα εξάμηνα διδάσκεται επιπλέον η ξένη γλώσσα (Ξ. Γ.).
- Στα πρώτα έξι εξάμηνα κατανέμονται: τα 32 κοινά Υποχρεωτικά μαθήματα των ειδικεύσεων και 4 ΕΥ από άλλα Τμήματα (Ε.Υ. 2). Από τους τρεις αυτούς κύκλους μαθημάτων (α, β, γ), ο φοιτητής επιλέγει συνολικά τέσσερα μαθήματα ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του (εξετάσεις ΑΣΕΠ, κλπ.).
- Στο έβδομο και όγδοο εξάμηνο κατανέμονται: τα εννέα κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά μαθήματα της ειδίκευσης και τα τρία Υποχρεωτικά της Παιδαγωγικής κατάρτισης

* A: Κλασική Ειδίκευση,

B: Μεσαιωνική και Νέα Ελληνική Ειδίκευση

Κατανομή των μαθημάτων κατά εξάμηνα (I-VI)
(Για τους φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν από το 2010-11 έως 2016-7)

I ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(6)	
ΑΕΦ	(2):	Ρητορεία Ομήρου Οδύσσεια
ΛΦ	(1)	Λατινική πεζογραφία
ΝΕΦ	(2):	Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Ποίηση I Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Πεζογραφία I
ΓΛ	(1)	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία I
E.Y.	(0)	

II ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(6)	
ΑΕΦ	(2):	Ιστοριογραφία Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία
ΛΦ	(1)	Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία
ΝΕΦ	(2):	Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Ποίηση II Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Πεζογραφία II
ΓΛ	(1)	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία II
E.Y.	(0)	

III ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(6)	
ΑΕΦ	(2):	Φιλοσοφική πεζογραφία Τραγωδία: Ευριπίδης
ΝΕΦ	(2):	Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία: Πηγές και Μεθοδολογία Ρεύματα της Ευρωπαϊκής και Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (19 ^{ος} -20 ^{ος} αι.)
ΒΦ	(1)	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λογοτεχνία
ΓΛ	(1)	Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας I
E.Y.	(0)	

IV ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(6)	
ΑΕΦ	(1)	Τραγωδία: Σοφοκλής
ΛΦ	(1)	Τραγωδία - Ελεγεία
ΝΕΦ	(1)	Εισαγωγή στη Συγκριτική Φιλολογία και στη Θεωρία της Λογοτεχνίας.
ΒΦ	(1)	Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι I
ΓΛ	(1)	Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας II
ΕΥ	(1)	

V ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(5)	
ΑΕΦ	(2):	Ομήρου Ιλιάδα Λυρική Ποίηση
ΛΦ	(1)	Επική Ποίηση
ΝΕΦ	(1)	Κείμενα και Συγγραφείς της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (1830-1880)
ΒΦ	(1)	Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι I
ΕΥ	(1)	

VI ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	(4)	
ΑΕΦ	(1)	Κωμωδία
ΝΕΦ	(2):	Κείμενα και Συγγραφείς της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (1880-1930) Κείμενα και Συγγραφείς της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (1930-1980)
ΓΛ	(1)	Γραμματική της Νέας Ελληνικής
ΕΥ	(2)	

ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ (ΕΞΑΜΗΝΑ VII-VIII)

A. Κλασικών Σπουδών

VII ΕΞΑΜΗΝΟ: ΑΕΦ (3):
                          ΛΦ (1):

Παιδαγωγική κατάρτιση (2):

VIII ΕΞΑΜΗΝΟ: ΑΕΦ (3):

ΛΦ (2):

Παιδαγωγική κατάρτιση (1)

* Στο VII και VIII εξάμηνο οι φοιτητές έχουν να επιλέξουν 6 μαθήματα Αρχαίων Ελληνικών: 3 μαθήματα στο VII εξάμηνο και 3 μαθήματα στο VIII εξάμηνο από τις παρακάτω ομάδες μαθημάτων:

- Ποίηση
- Βοηθητικές Επιστήμες (Παλαιογραφία και Κριτική των Κειμένων, Παπυρολογία, Μετρική)
- Μυθολογία – Θρησκεία – Ανθρωπολογία της αρχαίας Ελλάδας –Μυκηναϊκά,
- Αρχαία Θεωρία της Λογοτεχνίας.
- Πεζογραφία.

** Στο VII και VIII εξάμηνο οι φοιτητές επιλέγουν 3 μαθήματα Λατινικών (1 και 2 αντιστοίχως):

- Κικέρωνας: *De oratore*
- Λατινική Λυρική ποίηση
- Λατινική Κωμωδία
- Λατινικό Μυθιστόρημα
- Ρωμαϊκή Βιογραφία

*** Παιδαγωγική κατάρτιση

Κατά το έβδομο εξάμηνο οι φοιτητές όλων των κατευθύνσεων επιλέγουν υποχρεωτικά το μάθημα: Εισαγωγή στην Παιδαγωγική: Παιδαγωγικές ιδέες και Εκπαίδευση ή εναλλακτικά το μάθημα Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής και ένα από τα ακόλουθα:
α) Θεωρίες του σχολείου: Θεωρίες Εκπαιδευτικών Οργανισμών: Εκπαιδευτική πολιτική και διοίκηση της εκπαίδευσης, β) Εκπαιδευτική πολιτική I: Επαγγελματισμός των εκπαιδευτικών και διοίκηση της εκπαίδευσης γ) Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Παιδαγωγική:

Κατά το όγδοο εξάμηνο οι φοιτητές όλων των κατευθύνσεων επιλέγουν ένα από τα παρακάτω μαθήματα: α) Διδακτική της Ιστορίας, β) Θεωρία της Διδασκαλίας. Γνώση, Σχολείο και Ιστορία. Παλιές και Νέες Προσεγγίσεις στη Διδακτική του Μαθήματος της Ιστορίας. γ) Ιστορία της Εκπαίδευσης 2 Ο Εκπαιδευτικός Δημοτισμός 1888-1976.

Β. Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών

Νεοελληνική Κατεύθυνση

Στο VII και VIII εξάμηνο οι φοιτητές επιλέγουν 6 μαθήματα
(Ενδεικτικοί τίτλοι προσφερόμενων μαθημάτων):

- Νεοελληνικός Διαφωτισμός
- Λογοτεχνία των ρομαντικών χρόνων (1830-1880)
- Ροΐδης – Βιζυηνός – Παπαδιαμάντης
- Λογοτεχνία της γενιάς του 1880
- Σικελιανός, Καβάφης, Καρυωτάκης
- Συγγραφείς του μεσοπολέμου (ποίηση – πεζογραφία)
- Η μοντέρνα ποίηση και η «γενιά '30»
- Έλληνες υπερρεαλιστές ποιητές
- Νεωτερική πεζογραφία
- Μεταπολεμικοί ποιητές και πεζογράφοι
- Μοντερνισμοί και πρωτοπορίες στον 20ό αιώνα: συγκριτικές προσεγγίσεις
- Νεοελληνική δραματουργία
- Νεοελληνική μετρική
- Ζητήματα συγκριτικής γραμματολογίας
- Ζητήματα θεωρίας της λογοτεχνίας
- Λογοτεχνικά περιοδικά και κίνηση ιδεών
- Ιστορία της νεοελληνικής κριτικής

Κατεύθυνση Μεσαιωνικής Φιλολογίας

Στα δύο τελευταία εξάμηνα της ειδίκευσης οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν ένα μάθημα στο VII εξάμηνο και δύο στο VIII εξάμηνο.

VII εξάμηνο:

- Δημώδης βυζαντινή φιλολογία

VIII εξάμηνο:

- Βυζαντινό μυθιστόρημα
- Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία
- Βυζαντινή ποίηση
- Βυζαντινή υμνογραφία
- Επιστολογραφία
- Ρητορική
- Αγιολογία
- Άλλα συναφή αντικείμενα

Υποχρεωτικά Μαθήματα από άλλα Τμήματα

Οι φοιτητές όλων των ειδικεύσεων υποχρεούνται να παρακολουθήσουν τρία μαθήματα Παιδαγωγικής (βλ. ανωτ.):

ΠΡΟΣΟΧΗ **ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2017-8**

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της παιδαγωγικής επάρκειας του Πτυχίου του Τμήματος Φιλολογίας του Π.Ι. (Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ Α/71) άρθρ. 2, Ν. 4186/2013 (ΦΕΚ Α/193) άρθρ. 36, παρ. 22, Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ Α/114) άρθρ. 83, παρ. 13):

2017-8 / Τρίτο Έτος

Οι φοιτητές που κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017-8 διανύουν το τρίτο έτος σπουδών τους επιλέγουν ως ΕΥ κατά το εαρινό εξάμηνο δύο μαθήματα Παιδαγωγικής από τα προσφερόμενα στο τμήμα Φιλολογίας παιδαγωγικά μαθήματα του ΦΠΨ ή του ΠΤΔΕ.

2017-8 / Τέταρτο Έτος

Οι φοιτητές που κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017-8 διανύουν το 4^ο έτος σπουδών τους ακολουθούν το παρακάτω πρόγραμμα σπουδών:

ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ (ΕΞΑΜΗΝΑ VII-VIII)

A. Κλασικών Σπουδών

VII ΕΞΑΜΗΝΟ: ΑΕΦ (2):
                          ΛΦ (1):

Παιδαγωγική κατάρτιση (3):

VIII ΕΞΑΜΗΝΟ: ΑΕΦ (4): ή εναλλακτικά ΑΕΦ (3):

ΛΦ (2):   ΛΦ (3):

* Στο VII και VIII εξάμηνο οι φοιτητές έχουν να επιλέξουν 5/6 μαθήματα Αρχαίων Ελληνικών: 2 μαθήματα στο VII εξάμηνο και 3/4 μαθήματα στο VIII εξάμηνο από τις παρακάτω ομάδες μαθημάτων:

- Ποίηση
- Βοηθητικές Επιστήμες (Παλαιογραφία και Κριτική των Κειμένων, Παπυρολογία, Μετρική)
- Μυθολογία – Θρησκεία – Ανθρωπολογία της αρχαίας Ελλάδας –Μυκηναϊκά,
- Αρχαία Θεωρία της Λογοτεχνίας.
- Πεζογραφία.

** Στο VII και VIII εξάμηνο οι φοιτητές επιλέγουν 3/4 μαθήματα Λατινικών: 1 μάθημα Λατινικών στο VII εξάμηνο και 2/3 μαθήματα στο VIII εξάμηνο από τα παρακάτω:

- Κικέρωνας: *De oratore*
- Λατινική Λυρική ποίηση

- Λατινική Κωμωδία
- Λατινικό Μυθιστόρημα
- Ρωμαϊκή Βιογραφία

*** Παιδαγωγική κατάρτιση

Κατά το έβδομο εξάμηνο οι φοιτητές όλων των κατευθύνσεων επιλέγουν υποχρεωτικά το μάθημα Διδακτική της Νέας Ελληνικής. Δηλώνουν επίσης υποχρεωτικά ένα από τα δύο παρακάτω μαθήματα: α) Εισαγωγή στην Παιδαγωγική: Παιδαγωγικές ιδέες και Εκπαίδευση ή β) Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής. Επίσης επιλέγουν ένα από τα ακόλουθα: α) Θεωρίες του σχολείου: Θεωρίες Εκπαιδευτικών Οργανισμών: Εκπαιδευτική πολιτική και διοίκηση της εκπαίδευσης, β) Εκπαιδευτική πολιτική I: Επαγγελματισμός των εκπαιδευτικών και διοίκηση της εκπαίδευσης γ) Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Παιδαγωγική.

Β. Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών

Νεοελληνική Κατεύθυνση

Στο VII και VIII εξάμηνο οι φοιτητές επιλέγουν 5/6 μαθήματα
(Ενδεικτικοί τίτλοι προσφερόμενων μαθημάτων):

- Νεοελληνικός Διαφωτισμός
- Λογοτεχνία των ρομαντικών χρόνων (1830-1880)
- Ροΐδης – Βιζυηνός – Παπαδιαμάντης
- Λογοτεχνία της γενιάς του 1880
- Σικελιανός, Καβάφης, Καρυωτάκης
- Συγγραφέις του μεσοπολέμου (ποίηση – πεζογραφία)
- Η μοντέρνα ποίηση και η «γενιά '30»
- Έλληνες υπερρεαλιστές ποιητές
- Νεωτερική πεζογραφία
- Μεταπολεμικοί ποιητές και πεζογράφοι
- Μοντερνισμοί και πρωτοπορίες στον 20ό αιώνα: συγκριτικές προσεγγίσεις
- Νεοελληνική δραματουργία
- Νεοελληνική μετρική
- Ζητήματα συγκριτικής γραμματολογίας
- Ζητήματα θεωρίας της λογοτεχνίας
- Λογοτεχνικά περιοδικά και κίνηση ιδεών
- Ιστορία της νεοελληνικής κριτικής

Κατεύθυνση Μεσαιωνικής Φιλολογίας

Στα δύο τελευταία εξάμηνα της ειδίκευσης οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν ένα (1) μάθημα στο VII εξάμηνο και δύο ή τρία (2/3) στο VIII εξάμηνο.

VII εξάμηνο:

- Δημώδης βυζαντινή φιλολογία

VIII εξάμηνο:

- Βυζαντινό μυθιστόρημα

- Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία
- Βυζαντινή ποίηση
- Βυζαντινή υμνογραφία
- Επιστολογραφία
- Ρητορική
- Αγιολογία
- Άλλα συναφή αντικείμενα

*** Παιδαγωγική κατάρτιση

Κατά το έβδομο εξάμηνο οι φοιτητές όλων των κατευθύνσεων επιλέγουν υποχρεωτικά το μάθημα Διδακτική της Νέας Ελληνικής. Δηλώνουν επίσης υποχρεωτικά ένα από τα δύο παρακάτω μαθήματα: α) Εισαγωγή στην Παιδαγωγική: Παιδαγωγικές ιδέες και Εκπαίδευση ή β) Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής. Επίσης επιλέγουν ένα από τα ακόλουθα: α) Θεωρίες του σχολείου: Θεωρίες Εκπαιδευτικών Οργανισμών: Εκπαιδευτική πολιτική και διοίκηση της εκπαίδευσης, β) Εκπαιδευτική πολιτική I: Επαγγελματισμός των εκπαιδευτικών και διοίκηση της εκπαίδευσης γ) Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Παιδαγωγική.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ Α ΚΑΙ Β ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ)

Οι φοιτητές παλαιότερων εξαμήνων (3^ο και άνω) που δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Πεζογραφία Ι επιλέγουν ως μεταφορά το μάθημα Ιστορία και *Iστορίες* της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Όσοι οφείλουν το μάθημα Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Ποίηση Ι δηλώνουν και εξετάζονται στο μάθημα αυτό κατά τις εξεταστικές περιόδους Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 2018.

Οι φοιτητές παλαιότερων εξαμήνων (3^ο και άνω) που δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Ποίηση ΙΙ επιλέγουν ως μεταφορά το μάθημα Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία. Όσοι οφείλουν το μάθημα Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Πεζογραφία ΙΙ δηλώνουν και εξετάζονται στο μάθημα αυτό κατά τις εξεταστικές περιόδους Ιουνίου και Σεπτεμβρίου 2018.

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018

A. ΤΟΜΕΑΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
I	ΦΥ1103	Ελληνική Ρητορική Αυτοκρατορικών Χρόνων (Α-Μα)	Ε. Χουλιαρά
	ΦΥ1100	Ρητορεία (Με-Ω)	Σ. Μερσινιάς
	ΦΥ 1102	Αρχαία Ελληνική Γλώσσα I * (2 τμήματα)	Χ. Ζέκας
		Ασκήσεις	Μεταπτυχιακοί Φοιτητές Μεταδιδακτορικοί Ερευνητές
III	ΦΥ3132	α) Τραγωδία: Ευριπίδου <i>Βάκχαι</i> (Α-Μα)	Ε. Γκαστή
	ΦΥ 3134	Τραγωδία: Ευριπίδου <i>Ιππόλυτος</i> (Με-Ω)	Σ. Χρυσακοπούλου
	ΦΥ3934α	β) Φιλοσοφική Πεζογραφία: Αριστοτέλους <i>Ηθικά Νικομάχεια</i> (Α-Μα)	Μ. Λιάτση
	ΦΥ5164	Πλάτωνος <i>Συμπόσιον</i> (Με-Ω)	Σ. Χρυσακοπούλου
V	ΦΥ5150	α) Ομήρου <i>Ιλιάς</i> (Σ, Ω)	Α. Ζωγράφου
	ΦΥ5628	β) Λυρική Ποίηση (Α – Μα) (Με – Ω)	Σ. Κωνσταντινίδη Χ. Ανγερινός

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (EY)

VII	ΦΕ0213	Εισαγωγή στην Παπυρολογία (Σεμινάριο Ειδίκευσης)	Ε. Χουλιαρά
	ΦΕ0222	Μυθολογία	Α. Ζωγράφου
	ΦΕ0252	Μετρική	Σ. Μερσινιάς
	ΦΕ0262	Ιστοριογραφία: Θουνκυδίδης	Δ. Κουκουζίκα
	ΦΕ 0706	Τραγωδία: Αισχύλου <i>Χοηφόροι</i>	Ε. Γκαστή

*Οι φοιτητές που οφείλουν το μάθημα Ομήρου Οδύσσεια (Α' εξαμήνου) θα δηλώνουν στη θέση των το μάθημα Αρχαία Ελληνική Γλώσσα I.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Υ)

Εξαμ. Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
II ΦΥ2122 ΦΥ2123	Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος Αρχαία Ελληνική Γλώσσα II (2 τμήματα)	Σ. Χρυσακοπούλου Χ. Ζέκας
	Ασκήσεις	Μεταπτυχιακοί Φοιτητές Μεταδιδακτορικοί Ερευνητές
ΦΥ2315	β) Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία	E. Χουλιαρά Μ. Λιάτση Σ. Κωνσταντινίδη Ε. Καρακάσης Α. Ζωγράφου Ε. Γκαστή Χ. Ζέκας
IV ΦΥ4143 ΦΥ4140	Τραγωδία: Σοφοκλέους <i>Αίας</i> (Α- Μα) Τραγωδία: Σοφοκλέους <i>Ηλέκτρα</i> (Με-Ω)	Μ. Λιάτση Ε. Γκαστή
VI ΦΥ6170 ΦΥ6172	Κωμωδία: Αριστοφάνους <i>Βάτραχοι</i> (Α-Μα) Κωμωδία: Αριστοφάνους <i>Νεφέλαι</i> (Με-Ω)	Α. Ζωγράφου Σ. Χρυσακοπούλου

ΚΑΤ'ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)*

VIII ΦΕ0705 ΦΕ0212	Ελληνική Γραμματεία Αυτοκρατορικών Χρόνων Παλαιογραφία και Κριτική των Κλασικών Κειμένων	E. Καρακάσης
ΦΕ0225	Εισαγωγή στη Μυκηναϊκή Φιλολογία	Η. Χρυσοστομίδης
ΦΕ0274	Αριστοτέλους <i>Περί Ψυχής</i>	Σ. Κωνσταντινίδη
ΦΕ0856	Ελληνιστικό Επίγραμμα (πρόσκλ. ΕΔΒΜ45)	Μ. Λιάτση Νέος Επιστήμονας κάτοχος Διδ
ΦΕ0858	Ανθολογία Αρχαίων Ελληνικών Κειμένων: Αρχές Πολιτικής Οικονομίας στην Αρχαία Ελλάδα	Σ. Μερσινιάς
ΦΕ0867	Ελληνιστική Ποίηση ¹	Σ. Μερσινιάς

¹ Οι φοιτητές παλαιοτέρων εξαμήνων, πέραν του 8^{ου}, δηλώνουν το μάθημα αυτό ως Υποχρεωτικό με τον κωδικό ΦΥ 8200.

2. ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
I	ΦΥ1302	Λατινική Γλώσσα (A-ΜΑ) Λατινική Γλώσσα (Με-Ω)	Μ. Παπαδημητρίου Φ. Πολυμεράκης
		Ασκήσεις	Μεταπτυχιακοί Φοιτητές Μεταδιδακτορικοί Ερευνητές
V	ΦΥ5626 ΦΥ5744	Επική Ποίηση: Βιργιλίου <i>Αινειάς</i> (A-Μα) Επική Ποίηση: Λουκανού <i>Bellum Civile</i> (Με-Ω)	Φ. Πολυμεράκης Ε. Καρακάσης
	ΦΥ 5330	Λατινικό Μυθιστόρημα (MΝΕΦ – Παλαιού Προγράμματος) ²	Ε. Καρακάσης

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

VII	ΦΕ0373 ΦΕ0850	Λατινική Λυρική Ποίηση Κικέρωνος <i>De oratore</i>	Β. Παππάς Μ. Παπαδημητρίου
-----	------------------	---	-------------------------------

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

II	ΦΥ2314	Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία (A-Μα) (Με-Ω)	Μ. Παπαδημητρίου Φ. Πολυμεράκης
	ΦΥ2312	Ανθολογία Ρωμαϊκής Ιστοριογραφίας (για τους φοιτητές παλαιότερων εξαμήνων – εισαγωγή πριν από το 2017-8) ³	Φ. Πολυμεράκης
IV	ΦΥ4938	Ρωμαϊκή Τραγωδία: Σενέκα <i>Φαιόδρα</i> (A-Μα) (Με-Ω)	Ε. Χουλιαρά Ε. Καρακάσης

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

VIII	ΦΕ0366 ΦΕ0860 ΦΕ0861	Λατινικό Μυθιστόρημα Ρωμαϊκή Βιογραφία Λατινική Κωμωδία: Τερεντίου <i>Ευνοούχος</i> ⁴	Ε. Καρακάσης Β. Παππάς Μ. Παπαδημητρίου
------	----------------------------	--	---

² Το μάθημα επιλέγεται και εξετάζεται από τους φοιτητές ειδίκευσης MΝΕΦ παλαιού προγράμματος (εισαγωγή πριν από το 2010-11).

³ Οι φοιτητές παλαιότερων εξαμήνων (3^ο εξάμηνο και άνω) που δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς στα Λατινικά του 2^{ου} εξαμήνου επιλέγουν ως μεταφορά το μάθημα με κωδικό ΦΥ2312 – Ανθολογία Ρωμαϊκής Ιστοριογραφίας (Φ. Πολυμεράκης). Το μάθημα Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία με κωδικό ΦΥ2314 (Μ. Παπαδημητρίου (A-Μα), Φ. Πολυμεράκης (Με-Ω)) προσφέρεται μόνο στους φοιτητές του 2^{ου} εξαμήνου (εισαγωγή 2017-8).

⁴ Οι φοιτητές παλαιότερων εξαμήνων, πέραν του 8^{ου}, δηλώνουν το μάθημα αυτό ως Υποχρεωτικό με τον κωδικό ΦΥ 8352.

III. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΕ ΆΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

I. ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΚΛΑΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ:

A. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Εξάμ. Κωδ.

I (παλ. Πρόγρ.)

III (v. Πρόγρ.)

Μάθημα

Ρητορική Αυτοκρατορικών Χρόνων

Ρητορεία

Διδάσκων

Ε. Χουλιαρά

Σ. Μερσινιάς

III (παλ. Πρόγρ.)

V (v. Πρόγρ.)

Ιστοριογραφία: Θουκυδίδης

Δ. Κουκουζίκα

IV (παλ. Πρόγρ.)

VI (v. Πρόγρ.)

Ομήρου *Ιλιάς*

Σ. Κωνσταντινίδη

B. ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

II (παλ. Πρόγρ.)

IV (v. Πρόγρ.)

Ρωμαϊκή Βιογραφία

Β. Παππάς

Οι φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας – Αρχαιολογίας επιλέγουν ως **EY** τα μαθήματα Αρχαίων Ελληνικών του Τομέα Κλασικής Φιλολογίας (**50** σε κάθε μάθημα), πλην των σεμιναρίων και των κάτωθι μαθημάτων:

- *Ρητορική Αυτοκρατορικών Χρόνων,*
- *Ρητορεία,*
- *Ιστοριογραφία: Θουκυδίδης,*
- *Ομήρου Ιλιάς*

Μπορούν επίσης να επιλέξουν ως **EY** τα μαθήματα Λατινικής Φιλολογίας του Τομέα Κλασικής Φιλολογίας (**50** σε κάθε μάθημα), πλην των μαθημάτων:

- *Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία,*
- *Ανθολογία Ρωμαϊκής Ιστοριογραφίας,*
- *Ρωμαϊκή Βιογραφία*

Μπορούν, τέλος, χωρίς αριθμητικό περιορισμό να επιλέξουν ως ΕΥ τα κάτωθι μαθήματα Λατινικής Φιλολογίας:

- Κικέρωνος *De oratore*
- Λατινική Λυρική Ποίηση

II. ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ – ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ (ΦΠΨ)

50 φοιτητές σε όλα τα μαθήματα Αρχαίων Ελληνικών και Λατινικών του Τομέα Κλασικής Φιλολογίας (πλην των σεμιναρίων).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Οι φοιτητές που οφείλουν το μάθημα *Oμήρου Οδύσσεια* (Α' εξαμήνου) θα δηλώνουν στη θέση του το μάθημα *Αρχαία Ελληνική Γλώσσα I*.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Για τους φοιτητές που εισάγονται από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011

1. Για τους φοιτητές εισάγονται στο Τμήμα Φιλολογίας από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Γλώσσας και της αντίστοιχης Θεματογραφίας γίνονται σε ολιγομελή τμήματα με τη μορφή πρακτικών ασκήσεων στο πλαίσιο της λειτουργίας του Εργαστηρίου Κλασικής Φιλολογίας με την εποπτεία του εκάστοτε Διευθυντή του. Σκοπός αυτών των μαθημάτων είναι αφενός μεν η εμπέδωση της Γραμματικής και του Συντακτικού με απότερο στόχο την κατανόηση και τη ΝΕ απόδοση ΑΕ και Λατινικών κειμένων από τους προπτυχιακούς φοιτητές, και αφετέρου η πρακτική εξάσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών Κλασικής Ειδίκευσης Α' και Β' κύκλου σε θέματα διδακτικής μαθημάτων της Κλασικής Φιλολογίας. Ο αριθμός των φοιτητικών τμημάτων, το ωρολόγιο πρόγραμμα, η αξιολόγηση και κατοχύρωση της επίδοσης των προπτυχιακών φοιτητών που παρακολουθούν τα εν λόγω μαθήματα καθορίζονται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους.
2. Σε κάθε μάθημα αρχαίας ελληνικής φιλολογίας και λατινικής φιλολογίας εξετάζεται υποχρεωτικά η γραμματική και το συντακτικό της αρχαίας ελληνικής και λατινικής γλώσσας αντίστοιχα. Επίσης, σε κάθε μάθημα αρχαίας ελληνικής φιλολογίας και λατινικής φιλολογίας περιλαμβάνεται και εξετάζεται υποχρεωτικά το αντίστοιχο κεφάλαιο από την αρχαία ελληνική και τη λατινική γραμματολογία αντίστοιχα.
3. Στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος η διαίρεση των ακροατηρίων σε δύο ή περισσότερα τμήματα γίνεται αλφαριθμητικά από τη Γραμματεία του Τμήματος, ως εξής: Όταν τα τμήματα είναι δύο, από Α-ΜΑ και ΜΕ-Ω· όταν τα τμήματα είναι τρία, Α-ΚΑ, ΚΕ-ΠΑ και ΠΕ-Ω· όταν τα τμήματα είναι τέσσερα, Α-Ζ, Η-ΜΑ, ΜΕ-Ρ και Σ-Ω· όταν τα τμήματα είναι πέντε, Α-Δ, Ε-ΚΟ, ΚΡ-ΝΙ, ΝΟ-ΣΟ και ΣΠ-Ω· όταν τα τμήματα είναι έξι, Α-Γ, Δ-ΚΑ, ΚΕ-ΜΑ, ΜΕ-ΠΑ, ΠΕ-Σ και Τ-Ω.
4. Τα κατ’ επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης της ΑΕΦ οργανώνονται σε ομάδες: i) Ποίηση: Οδύσσεια. Τραγωδία. Εισαγωγή στο Αρχαίο Δράμα. ii) Πεζογραφία: Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Ξενοφών, Ελληνική Γραμματεία των Αυτοκρατορικών Χρόνων, Φιλοσοφία: Πλάτων, Αριστοτέλης. iii) Μυθολογία, Θρησκεία, Ανθρωπολογία της αρχαίας Ελλάδας, Παπυρολογία, Παλαιογραφία και Κριτική των Κειμένων, Μυκηναϊκή Φιλολογία.
5. Για τα υποχρεωτικά μαθήματα των άλλων τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής προσφέρονται συγκεκριμένα μαθήματα από την αρχαία ελληνική ιστοριογραφία, φιλοσοφία, ρητορεία, τραγωδία το έπος και τη λατινική ιστοριογραφία.

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Υ)

Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
I	ΦΥ1934	Ιστορία και Ιστορίες της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας	Δ. Παπαστάθη
III	ΦΥ3924	Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία: Πηγές και Μεθοδολογία	Δ. Παπαστάθη
	ΦΥ3925	Ρεύματα της Ευρωπαϊκής και της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (19ος-20ός αι.)	A. Βογιατζόγλου
V	ΦΥ5743	Κείμενα και Συγγραφείς της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (1830-1880)	Γ. Παπαθεοδώρου

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

VII	ΦΕ0709	Όψεις της Αρχαιότητας στη Νεοελληνική Ποίηση (20ος αι.)	Τ. Καγιαλής
	ΦΕ0708	Ζητήματα Λογοτεχνικής Κριτικής (1930-1960)	Α. Βογιατζόγλου
	ΦΕ0707	Περί Μετάφρασης	Δ. Καργιώτης
	ΦΕ0837	Μεταπολεμική Πεζογραφία και Ιστορική Πραγματικότητα	Κ. Καραβίδας
	ΦΕ0400	(παλ. Προγρ.) Εισαγωγή στη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία	Σ. Νιάρος

III. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΕ ΆΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

I. ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Α. ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
I	ΦΕ0400	Εισαγωγή στη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία	Σ. Νιάρος

II. ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ – ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ (ΦΠΨ)

Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
	ΦΕ0837	Μεταπολεμική Πεζογραφία και Ιστορική Πραγματικότητα	Κ. Καραβίδας

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
II	ΦΥ2935	Εισαγωγή στη Νέα Ελληνική Φιλολογία	Δ. Παπαστάθη
IV	ΦΥ4935	Εισαγωγή στη Συγκριτική Φιλολογία και στη Θεωρία της Λογοτεχνίας	Δ. Καργιώτης
VI	ΦΥ6753	Κείμενα και Συγγραφείς της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (1880-1930)	Δ. Καργιώτης
	ΦΥ6754	Κείμενα και Συγγραφείς της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (1930-1980)	Δ. Παπαστάθη

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

VIII	ΦΕ0864	Ο Άγγελος Σικελιανός και η Εποχή του	Α. Βογιατζόγλου
	ΦΕ0863	Γιώργος Σεφέρης: Ποίηση και Ποιητική	Τ. Καγιαλής
	ΦΕ0862	Ο Καβάφης και η Πρόσληψή του	Γ. Παπαθεοδώρου
	ΦΕ8209	Κρητική Αναγέννηση	Α. Κατσιγιάννης
	ΦΕ0691	Νέα Ελληνική Λογοτεχνία 19 ^{ος} -20 ^{ος} αιώνας	Κ. Καραβίδας
	ΦΕ0868	Διδακτική της λογοτεχνίας	Α. Μπουκουβάλα
	ΦΕ0865	Λογοτεχνία και Ιστορία στην περίοδο της Μεταπολίτευσης	Πανεπ. Υπότροφος
	ΦΕ0866	Η «Γενιά του 30»: ποίηση, πεζογραφία, κριτική.	Σ. Νιάρος

III. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΕ ΆΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ**I. ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ****A. ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ**

Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
	ΦΕ0691	Νέα Ελληνική Λογοτεχνία 19 ^{ος} -20 ^{ος} αιώνας	Κ. Καραβίδας

2. BYZANTINΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

Εξάμ./	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
III	ΦΥ 3926	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λογοτεχνία (ΜΕ-Ω) (A-Ma)	A. Αλεξάκης E. Καλτσογιάννη
V	ΦΥ 5620	Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι II	A. Αγγέλου
VII	ΦΥ 7635	Δημώδης Βυζαντινή Λογοτεχνία	Δ. Γεωργακόπουλος

EAPINO ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
IV	ΦΥ4936	Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι I	A. Αγγέλου (A-MA) E. Καλτσογιάννη (ΜΕ-Ω)
VIII	ΦΥ8206 ΦΕ0857 ΦΥ8642 ΦΥ8645	Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία Μεταβυζαντινή Αγιολογία Γραμματεία Παλαιολόγειων Χρόνων Βυζαντινή Ρητορική	A. Αλεξάκης A. Αλεξάκης A. Αγγέλου A. Αγγέλου

III. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΕ ΆΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ Φ.Π.Ψ

Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία	Δ.Σ. Γεωργακόπουλος
ΦΥ 7635 Δημώδης Βυζαντινή Λογοτεχνία	Δ.Σ. Γεωργακόπουλος (έως 50 φοιτητές)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι (ΥΠ. Δ εξάμηνο)	Δ.Σ. Γεωργακόπουλος
Μεταβυζαντινή Αγιολογία (ΕΥ)	Α. Αλεξάκης

ΤΜΗΜΑ Φ.Π.Ψ.

Μεταβυζαντινή Αγιολογία (ΕΥ)	Α. Αλεξάκης
------------------------------	-------------

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
I	ΦΥ1700	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία I (Α-Μα) (Με-Ω)	Μ. Μαστροπαύλου Μ. Λεκάκου
III	ΦΥ3720	Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας I	Π. Φίλος

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

Εξάμ.	Κωδ.	Μάθημα	Διδάσκων
II	ΦΥ2713	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία II (Α- Μα) (Με- Ω)	Μ. Μαστροπαύλου Μ. Λεκάκου
IV	ΦΥ4937	Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας II	Π. Φίλος
VI	ΦΥ6755	Γραμματική της νέας ελληνικής	Α. Πρέντζα

**Προσφερόμενο μάθημα προς τους φοιτητές Φιλολογίας παλ.εξαμ.
(ειδίκευση Γλωσσολογίας) και τους φοιτητές του τμήματος ΦΠΨ**

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Μάθημα	Διδάσκων
II	ΦΕ0401 Γενική Γλωσσολογία

Π. Περιεχόμενο μαθημάτων και εξεταστέα ύλη

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

ΦΥ1103 – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ – Y (I)
(Ε. Χουλιαρά)

Στόχοι του μαθήματος: Μύηση στην ιστορία της Ρητορικής και εξοικείωση με τα σπουδαιότερα ονόματα ρητόρων του Ε' και Δ' αι. π. Χ. Μύηση και εξοικείωση με τον Αττικισμό και τη Δεύτερη Σοφιστική. Εξοικείωση με την ανάπτυξη της Ρητορικής στα ρωμαϊκά χρόνια στα πλαίσια της Δεύτερης Σοφιστικής και τον περιορισμό της στο επιδεικτικό και συμβουλευτικό είδος (πανηγυρικοί και εγκωμιαστικοί λόγοι του αυτοκράτορα, της Ρώμης και άλλων πόλεων). Γνωριμία με κύριους εκπροσώπους της και εκγύμναση στην ερμηνευτική προσέγγιση, την κατανόηση της δομής και την ανάλυση του περιεχομένου των έργων τους. Εκγύμναση των φοιτητών στη νεοελληνική απόδοση, τις γλωσσικές, γραμματικές, συντακτικές, επυμολογικές, κριτικές, υφολογικές και πραγματολικές παρατηρήσεις επιλεγμένων αποσπασμάτων.

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Εισαγωγή στη ρητορική: Ορισμός της Ρητορικής. Σύντομη ιστορία της Ρητορικής και σπουδαιότερα ονόματα ρητόρων του Ε' και Δ' αι. π. Χ. Ανάπτυξη της Ρητορικής στα ρωμαϊκά χρόνια στα πλαίσια της Δεύτερης Σοφιστικής και περιορισμός της στο επιδεικτικό και συμβουλευτικό είδος (πανηγυρικοί και εγκωμιαστικοί λόγοι του αυτοκράτορα, της Ρώμης και άλλων πόλεων).

Αττικισμός και Δεύτερη Σοφιστική.

B. ΚΕΙΜΕΝΑ

1. ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ *Περὶ τὸν ενυπνίον ἢτοι Βίος τὸν Λουκιανὸν*: Εισαγωγή (Βιογραφικό σχεδίασμα, το συγγραφικό έργο του Λουκιανού). Ερ-μηνευτική εισαγωγή στο *Ἐνύπνιον. Λουκιανός – Καβάφης. Λουκιανός – Σουρής*.

Κείμενο, νεοελληνική απόδοση και σχολιασμός των κεφ. **1-18**.

2. ΑΙΛΙΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ, *Εἰς Ρώμην*: Εισαγωγή (Βιογραφικά και εργο-γραφικά, εγκώμια Ρώμης, δομή και ανάλυση του λόγου).

Κείμενο: Επιλεγμένα αποσπάσματα από τον *Εἰς Ρώμην* (νεοελληνική απόδοση και σχολιασμός).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ / ΜΕΛΕΤΕΣ

- W. KRANZ, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας* (μετάφρ. Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ), II, Αθήνα 1953, σελ. 89 κεξ.
- A. LESKY, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας* (μετάφρ. Α. Γ. ΤΣΟΠΑΝΑΚΗ), Θεσσαλονίκη 1964, σελ. 1095-1208 (“Η αυτοκρατορική εποχή”).
- A. ΓΕΩΡΓΟΠΑΠΑΔΑΚΟΥ, *Ελληνική Γραμματολογία: Από τις αρχές ως το τέλος του 6. μ. Χ. αιώνα*, Θεσσαλονίκη²1970, σελ. 243 κεξ (“Από την ίδρυση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας ως το τέλος του 6. μ. Χ. αιώνα: 27 π. Χ.-599 μ. Χ.”).
- B. P. REARDON, *Courants Littéraires grecs des IIe et IIIe siècles après J.-C.*, Paris 1971, σελ. 3 κεξ et passim.
- P. GUILLON, “La Littérature Grecque païenne dans l’Empire Romain”, in R. QUENAU (διευθ.), *Histoire des Littératures, I: Littératures anciennes, orientales et orales*, Paris 1977 (“Encyclopédie de la Pléiade”), σελ. 342 κεξ (“De la conquête romaine à Justinien”).
- J. de ROMILLY, *Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία* (μετάφρ. Θ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΙΚΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ), Αθήνα 1988, σελ. 278 κεξ.
- P. E. EASTERLING – B. M. W. KNOX, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας* (μετάφρ. N. ΚΟΝΟΜΗ – X. ΓΡΙΜΠΑ – M. ΚΟΝΟΜΗ), Αθήνα 1990, σελ. 839-931 (“Η Λογοτεχνία της Αυτοκρατορίας”).
- J.-C. CARRIERE – J. GAILLARD – R. MARTIN – O. MORTIER-WALDSCHMIDT, *Littérature gréco-romaine. Anthologie historique*, Tours 1994, σελ. 551 κεξ.
- H.-G. NESSELRATH, “Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας. Η αυτοκρατορική εποχή”, in *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία, τ. Α': Αρχαία Ελλάδα* (μετάφρ. Θ. ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΥ – Π. ΚΥΡΙΑΚΟΥ), Αθήνα 2001, σελ. 272-297.
- J. HAMMERSTAEDT, “Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας. ‘Υστερη αρχαιότητα’, ό. π., σελ. 298-320. S. SAID, “Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Από το Ακτιο έως την ίδρυση της Κωνσταντινουπόλεως. Η εποχή των συμβιβασμών” και “Η ύστερη αρχαιότητα: Από τον Κωνσταντίνο στον Ιουστινιανό. Η εποχή των μεταβολών”, in S. SAID – M. TRAIDE – A. DE BOLLUEC, *Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας* (μετάφρ. Γ. ΞΑΝΘΑΚΗ-ΚΑΡΑΜΑΝΟΥ κλπ), II, Αθήνα 2004, σελ. 161-322 και 323-362 αντίστοιχα.
- A. DE BOLLUEC, “Η Χριστιανική Ελληνική Γραμματεία”, ό. π., σελ. 365-452.
- F. MONTANARI – F. MONTANA, *Ιστορία της αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας από τον 8ο αι. π. Χ. έως τον 6ο αι. μ. Χ.* (μετάφρ. Σ. ΚΟΥΤΡΑΚΗ ...), Θεσσαλονίκη 2008, σελ. 917-1165 (“Η αυτοκρατορική περίοδος”).
- Δ. Ράιος, *Ελληνική Γραμματεία των αυτοκρατορικών χρόνων*, Ιωάννινα 2012, σελ. 17-128.
- L. Pernot, *La Rhétorique dans l'Antiquité*, ελλην. μετάφρ. Η Ρητορική στην Αρχαιότητα, Αθήνα (“Δαίδαλος”) 2005.

Προτεινόμενα βιοηθήματα

1. Δ. Ράιος, *Η ελληνική Ρητορική των αυτοκρατορικών χρόνων*, Ιωάννινα 2014.
2. L. Pernot, *La Rhétorique dans l'Antiquité*, ελλην. μετάφρ. Η Ρητορική στην Αρχαιότητα, Αθήνα (“Δαίδαλος”) 2005.

ΦΥ1100 – ΡΗΤΟΡΕΙΑ – Υ (Ι)
(Σ. Μερσινιάς)

Γενικά: Το μάθημα εντάσσεται στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος Φιλολογίας και προσφέρεται στους φοιτητές του 1^{ου} εξαμήνου.

A. Εισαγωγή:

Οι έννοιες *ρήτωρ*, *ρητορεία*, *ρητορική*. Οι παράγοντες ανάπτυξης της ρητορείας. Δικαστήρια στην αρχαία Αθήνα. Μηχανισμοί πειθοῦς στην αρχαιότητα. Η επίδραση της αρχαίας ρητορικής στη σύγχρονη σκέψη. Διαδικασία σύνθεσης του ρητορικού λόγου, μέρη και είδη του ρητορικού λόγου.

B. Κείμενα:

- α. Λυσίας, *Περὶ τοῦ σηκοῦ*,
- β. Δημοσθένης: *Γ' Όλυνθιακός*

Γ. Προτεινόμενα συγγράμματα:

- α. Αλεξίου, Εν., *H Rhetorikή του 4^{ου} αι. π.Χ. Το ελιζήριο της δημοκρατίας και η ατομική προσωπικότητα*, Gutenberg, Αθήνα 2016.
- β. G. Keneddy, *A New History of Classical Rhetoric*, Princeton- New Jersey 1994, μτφρ. N. Νικολούδης, *Ιστορία της Κλασικής Ρητορικής*, Αθήνα 2003⁴ (2000).
- γ. L. Pernot, *La rhétorique dans l' antiquité*, Paris 2000 (μτφρ. Ξ. Τσελέντη, *H Ρητορική στην αρχαιότητα*, Αθήνα 2005).

ΦΥ1102 – ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ι – Υ(Ι)
(Χ. Ζέκας)

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εξέταση των βασικών σημείων της μορφολογίας και σύνταξης της κλασικής αττικής διαλέκτου με σκοπό την περαιτέρω εξοικείωση με τη γλώσσα της αρχαίας ελληνικής πεζογραφίας και την ενίσχυση της κατανόησης κατά την προσπέλαση αυθεντικών κειμένων. Οι παραδόσεις του μαθήματος συνδυάζουν ανάπτυξη και εφαρμογή της θεωρίας μέσω παραδειγμάτων και ασκήσεων, καθώς και προσέγγιση κειμένων κατά την οποία δίνεται έμφαση στο λεξιλόγιο, στη συντακτική επεξεργασία και σε δόκιμες μεταφραστικές τεχνικές. Επιπλέον, η διδασκαλία περιλαμβάνει στοιχειώδη εξάσκηση σε αντίστροφο κείμενο (μέσω σύντομων εκφράσεων και προτάσεων), καθώς και εξοικείωση με τη χρήση ηλεκτρονικών και έντυπων λεξικών.

Θεματολογία ανά εβδομάδα διδασκαλίας

- 1η εβδομάδα: Συνοπτική εισαγωγή στην αρχαία ελληνική γλώσσα. Τόνοι και πνεύματα. Φθογγικά πάθη.
- 2η εβδομάδα: Α' & Β' κλίση ουσιαστικών. Η λειτουργία του άρθρου. Η χρήση των πτώσεων.
- 3η εβδομάδα: Γ' κλίση ουσιαστικών (α). Υποκείμενο. Η χρήση των προθέσεων.
- 4η εβδομάδα: Γ' κλίση ουσιαστικών (β). Αντικείμενο.
- 5η εβδομάδα: Αττικόλιτα, συνηρημένα, ανώμαλα ουσιαστικά. Κατηγορούμενο.
- 6η εβδομάδα: Επίθετα Β' κλίσης. Παραθετικά. Επιθετική και κατηγορηματική μετοχή.
- 7η εβδομάδα: Επίθετα Γ' κλίσης. Αριθμητικά. Επιρρηματική μετοχή.
- 8η εβδομάδα: Ανώμαλα παραθετικά. Ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί.

- 9η εβδομάδα: Αντωνυμίες (α). Η γενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός (α).
- 10η εβδομάδα: Αντωνυμίες (β). Η γενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός (β).
- 11η εβδομάδα: Ενεστώτας και παρατατικός ενεργητικής φωνής. Η δοτική και η αιτιατική ως ετερόπτωτοι προσδιορισμοί.
- 12η εβδομάδα: Μέλλοντας και αόριστος ενεργητικής φωνής. Επιρρηματικοί προσδιορισμοί. Η απόδοση των βασικών επιρρηματικών εννοιών (α).
- 13η εβδομάδα: Παρακείμενος και υπερσυντέλικός ενεργητικής φωνής. Η απόδοση των βασικών επιρρηματικών εννοιών (β).

Βιβλιογραφία

- Αναγνωστόπουλος, Β. Δ. 2009. *Συντακτικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Τόμος 1: Θεωρία και ασκήσεις*, Αθήνα.
- Humbert, J. 1957. *Συντακτικὸν τῆς αρχαίας ελληνικής γλώσσης*, μτφ. Γ. Ι. Κουρμούλης, Αθήνα.
- Κακριδής, Ι. Θ. 1948. *Το μεταφραστικό πρόβλημα*, Αθήνα.
- Μπίλλα, Π. 2007. *Συντακτικό αρχαίας ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα.
- Οικονόμου, Μ. Χ. 2006. *Γραμματική της αρχαίας ελληνικής*, 2η εκδ., Θεσσαλονίκη.
- Φραγκούλης, Α. 2012. *Λεξικό της αρχαίας ελληνικής*, Αθήνα.

ΦΥ3132 – ΤΡΑΓΩΔΙΑ: ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ *BAKKAI* – Υ (III) (Ε. Γκαστί)

Τύλη εξετάσεων:

- Οι παραδόσεις των μαθημάτων (μετάφραση του έργου από την διδάσκουσα στα ε courses).
- A. Lesky, *Η τραγική ποίηση των αρχαίων ελλήνων*, Τόμος Β', *O Ευριπίδης και το τέλος των είδους* μτφρ. N.X. Χουρμουζιάδη, MIET Αθήνα 1993, σσ. 9-31, 358-382, 394-418.
- E.R. Dodds, Ευριπίδου Βάκχαι. Κριτική και ερμηνευτική έκδοση, μτφρ. Γ. Πετρίδου και Δ. Σπαθάρας, εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 2004.

Στις εξετάσεις θα ζητηθούν:

- Κριτική μετάφρασης ενός χωρίου.
- Σχολιασμός που θα αφορά τα ιαμβικά και τα λυρικά μέρη (δομή, λειτουργία, ένταξη του χορικού, θέματα που κυριαρχούν στο χορικό).
- Μετρική ανάλυση 2-3 στίχων (ιαμβικό τρίμετρο).
- Ανάλυση κριτικού υπομνήματος, γραμματικές και συντακτικές παρατηρήσεις.
- Γραμματολογικές παρατηρήσεις που θα αφορούν το έργο *Bakkai* (η παράδοση του μύθου και οι καινοτομίες που νιοθετεί ο Ευριπίδης, σκηνικά προβλήματα του έργου, δομή του έργου κ.λ.π.) και τον Ευριπίδη γενικότερα (βιογραφικά σε σχέση με τα testimonia, ύφος και γλώσσα, ο Ευριπίδης ως στοχαστής, οι θεολογικές απόψεις του Ευριπίδη κ.λ.π.).

ΦΥ3134 – ΤΡΑΓΩΔΙΑ: ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ – Υ (III)
(Σ. Χρυσακοπούλου)

Πρόκειται για τον *Ιππόλυτο* Στεφανοφόρο που χάρισε τον στέφανο της νίκης στον Ευριπίδη το 428 π.Χ. Η Αφροδίτη προαναγγέλλει εξ αρχής την εικδίκησή της εναντίον του Ιππολύτου που την αγνοεί εν ονόματι της αγνότητος, που αφιερώνει στην παρθένο θεά Αρτεμι. Η θεά του κυνηγιού δέχεται παθητικά την λατρεία του γιού της Αμαζόνας, μέχρι τον τραγικό του θάνατο, στον οποίο τον καταδικάζει ο πατήρ του, Θησεύς. Μόνον όταν ο Ιππόλυτος ψυχορραγεί η θεά Αρτεμις αποκαλύπτει στον βασιλιά των Αθηνών την πλεκτάνη της Αφροδίτης: ότι η νεκρή σύζυγός του και αυτόχειρ Φαίδρα δεν αυτοκτόνησε επειδή την βίασε ο Ιππόλυτος, σύμφωνα με το γράμμα που άφησε πριν τον θάνατό της, αλλά επειδή δεν βρήκε ανταπόκριση στον παράνομο έρωτά που την ενέπνευσε η Αφροδίτη για τον γιο της Αμαζόνας.

Η αντίθεση μεταξύ Αφροδίτης και Αρτέμιδος δεν ευθυγραμμίζονται με τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζεται η ευγενής Φαίδρα τον έρωτά της για τον αγνό πρόγονό της. Η τραγωδία αποτελεί εξαιρετικό πεδίο προβληματισμού για την έννοια της ευσέβειας προς τους θεούς και της σχέσης του ανδρόγυνου, με ιδιαίτερη έμφαση στην μοίρα της γυναίκας. Δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην πλοκή του έργου, καθώς και την μεταβολή ως μεταστροφή συμπεριφοράς και ως τραγική κατάληξη των προσώπων εξαιτίας των αντιλήψεών τους περί ευσεβείας και πίστεως προς την οικογένεια.

ΦΥ3934 – ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ – Υ (III)
(Μ. Λιάτση)

Αριστοτέλους, *Ηθικά Νικομάχεια*

Τα *Ηθικά Νικομάχεια* αποτελούν ένα από τα πιο βασικά και πλούσια σε επιδράσεις κείμενα της δυτικής σκέψης και φιλοσοφίας. Για πρώτη φορά αναπτύσσει εδώ ο Αριστοτέλης ένα αναλυτικό θεωρητικό ηθικό μοντέλο περί των αγαθού βίον και πραγματεύεται όλα τα κεντρικά θέματα της ηθικής φιλοσοφίας, όπως είναι παραδείγματος χάριν η ευδαιμονία, οι αρετές του χαρακτήρα, η ανθρώπινη πράξη και ευθύνη, η διαδικασία της σκέψης, επιλογής και απόφασης, η δύναμη και αδυναμία της θέλησης, η ηδονή, η φιλία, η δικαιοσύνη.

Το ενδιαφέρον μας θα εστιαστεί στα δύο πρώτα από τα συνολικά δέκα βιβλία, στα οποία διαιρούνται τα *Ηθικά Νικομάχεια*, που είναι και από τα πιο σημαντικά. Εκεί θα μας απασχολήσουν ερωτήματα, όπως: Ποιος ο τελικός στόχος, προς τον οποίο προσανατολίζεται η ανθρώπινη πράξη και η ανθρώπινη ζωή γενικότερα; Ποιο είναι το ύψιστο αγαθό για τους ανθρώπους; Η ευδαιμονία, καταλήγει ο Αριστοτέλης. Η απάντηση στο ερώτημα τι είναι ευδαιμονία και ποιο είναι το μέσο για την επίτευξή της, καθορίζει εντέλει όλο το περιεχόμενο των *Ηθικών Νικομαχείων*. Σε συνάρτηση με αυτό το ερώτημα θα εξετάσουμε τον ορισμό της αρετής και το ρόλο της στις ενέργειες του ανθρώπου, καθώς και το πώς πετυχαίνονται, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, οι επιμέρους αρετές.

Κείμενο:

L. Bywater (ed.), Aristotelis Ethica Nikomachea, Oxford Classical Texts, Oxford 1894
(έκτοτε πολλαπλές επανεκδόσεις)

Εγχειρίδιο:

Ingemar Düring, Αριστοτέλης. Παρουσίαση και ερμηνεία της σκέψης του. ΜΙΕΤ, Αθήνα 1991 (Τόμος Α'), Αθήνα 1994 (Τόμος Β').

ΦΥ5164 – ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ – Υ (III)
(Σ. Χρυσακοπούλου)

Πλάτωνος Συμπόσιον

Ο διάλογος διαδραματίζεται το 416 π.Χ. στην Αθήνα στην οικία του Αγάθωνος, νεαρού νικητή του βραβείου ποιήσεως στα Λύναια. Στο συμπόσιο που παραθέτει ο οικοδεσπότης την επαύριο της εορτής, λαμβάνοντας μέρος ο Αριστόδημος, ο Φαίδρος, ο ιατρός Ερυξίμαχος, ο Παυσανίας κι ο Αριστοφάνης. Ο Σωκράτης προσέρχεται καθυστερημένος, ενώ ο Αλκιβιάδης καταφθάνει τελευταίος και μεθυσμένος. Πλέκει το εγκώμιο του Σωκράτη, ο οποίος εντούτοις μένει ασυγκίνητος από την εκδήλωση του έρωτα του ωραιότερου κι επιφανέστερου νέου των Αθηνών, ενώ όλοι οι προηγούμενοι συνδαιτυμόνες έχουν πλέξει το εγκώμιο του ίδιου του Έρωτα ως θεού, στον οποίο και είναι αφιερωμένος ο διάλογος. Πρόκειται για ένα από τα κορυφαία δείγματα της παγκοσμίου λογοτεχνίας και τον πιο απολαυστικό πλατωνικό διάλογο.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την πλατωνική φιλοσοφία και γλώσσα εντός της περιστάσεως του συμποσίου, που αποτελούσε θεμελιώδη θεσμό της πολιτικής και θρησκευτικής ζωής στην κλασική Αθήνα. Αφιερωμένο στον έρωτα, τον πρωτόγονο θεό σύμφωνα με την Ησίοδεια Θεογονία, αλλά και με τον Ελεάτη Παρμενίδη κατά Πλάτωνα, το Συμπόσιο μετατρέπεται σε λογόδειπνον. Κάθε λόγος εξετάζεται χωριστά, αλλά και σε συνάφεια με τους άλλους λόγους, καθώς αλληλοδιαπλέκονται στον διάλογο μεταξύ των καλύτερων εκπροσώπων της κλασικής Αθήνας όχι μόνον στην ποίηση, αλλά και στην ιατρική. Ο Σωκράτης παρουσιάζει ως συνήθως εαυτόν εν αγονίᾳ, ώστε να μεταφέρει τον λόγο της Διοτίμας, ιέρειας από την Μαντίνεια, που τον μόνης στα μυστήρια του έρωτα. Η έλευση του Αλκιβιάδη στο τέλος του συμποσίου επιτρέπει να ιχνογραφήσουμε το πορτρέτο του Σωκράτη και δη τον παιδαγωγικό του ρόλο μέσα από την πολυσυζητημένη έννοια του πλατωνικού έρωτα.

ΦΥ5150 – ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ – Υ (V)
(Α. Ζωγράφου)

I. Εισαγωγή στην ομηρική ποίηση :

- Χαρακτηριστικά της αρχαϊκής εποχής
- Προφορική και γραπτή ποίηση
- Το έπος ως γραμματειακό είδος, ομηρική διάλεκτος, δακτυλικό εξάμετρο
- Οι βιογραφικές πληροφορίες για τον 'Ομηρο: μύθος και ιστορία
- Ο επικός κύκλος
- Το ομηρικό κείμενο (σύνθεση, μετάδοση), οι αλεξανδρινοί και οι νεότερες σχολές
- Το ομηρικό ζήτημα
- Ο πολιτισμός των ομηρικών επών
- Θεοί και άνθρωποι στα ομηρικά έπη

II. Κείμενο: ραψωδίες Σ και Ω

Μετάφραση, γλωσσική επεξεργασία, μετρική ανάλυση και ερμηνεία.

Ιδιαίτερα θα εξεταστούν τα παρακάτω θέματα:

- Θρήνοι και γόοι
- Θάνατος και επικήδειες τελετές
- Η «Ασπίδα του Αχιλλέα»
- Το ταξίδι του Πριάμου και η συνάντηση Πριάμου-Αχιλλέα

Θα διανεμηθούν:

D. B. Monro, T. W. Allen, *Homeri Opera II, II. XIII-XXIV*, Oxford, 1920³

N. J. Richardson, *Ομήρου Ιλιάδα. Κείμενο και ερμηνευτικό υπόμνημα*, ΣΤ', Θεσσαλονίκη, 2005

Αναλυτική βιβλιογραφία και βοηθητικό υλικό θα δοθεί κατά τις παραδόσεις.

ΦΥ5628 – ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ – Y (V)

ΦΥ7180 – ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ) – Y (VII) ΠΑΛ. ΕΞ.

(Σ. Κωνσταντινίδη, X. Αυγερινός)

Τμήμα α: Σ. Κωνσταντινίδη

ΚΕΙΜΕΝΑ:

- Άλκμάν: απ. 1, 3, 14(a) (b), 26, 55, 58, 59, 89.
- Στησίχορος: απ. 185, 187, 192, 193, 209, 210, 223.
- Σαπφό: απ. 1,2, 16, 31, 44, 47, 49, 96, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116.
- Αλκαίος: απ. 42, 308(b), 332, 357, 366, 374.
- Ίβυκος: απ. 282(a) , 286, 287, 288, 310.
- Ανακρέων: απ. 348, 357, 360, 361, 378, 395, 396.
- Σιμωνίδης: απ. 520, 521, 527, 531, 541.
- Κόριννα: απ. 654, 655.

Οι παραπομπές της Σαπφώς και του Αλκαίου γίνονται στην έκδοση E. Lobel and D.L. Page, *Poetarum Lesbiorum Fragmenta*, Oxford 1955, και των υπολοίπων στην έκδοση D.L. Page, *Poetae Melici Graeci*, Oxford 1962.

Στην ερμηνεία των πιο πάνω ποιημάτων θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη σχέση τους με το μύθο και τη λατρεία, στο βαθμό έκφρασης σ' αυτά των διαφόρων μορφών του ατομικού και κοινωνικού βίου, καθώς και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εποχής στην οποία εντάσσονται.

Τμήμα β: X. Αυγερινός

1. Γενικά:

Τό μάθημα άνήκει στὰ ύποχρεωτικὰ ἀντικείμενα τοῦ Τμήματος Φιλολογίας καὶ προσφέρεται στὸ 5ο ἔξαμηνο σπουδῶν. Διδάσκεται μιὰ μᾶλλον συνοπτικὴ ἀνθολογία ἀποσπασμάτων, μὲ βασικὸ στόχο τὴν εὐρεία παρουσίαση βασικῶν ἐκπροσώπων τοῦ εἰδούς.

2. "Υλη τοῦ μαθήματος:

Εἰσαγωγὴ στὸ γραμματειακὸ εῖδος τῆς Ἀρχαϊκῆς Λυρικῆς ποίησης καὶ στὶς ἐπιμέρους κατηγορίες του. Προβλήματα μεθόδου καὶ ἐρμηνείας τῶν παραδομένων ἀποσπασμάτων καὶ ζητήματα πατρότητας. Ἡ ἀνάδυση τῆς προσωπικότητας, τὸ ποιητικό «ἐγώ» καὶ ἡ ποιητικὴ persona. Τὸ κοινωνικό, τὸ πολιτισμικό καὶ τὸ πολιτικὸ πλαίσιο. Ζητήματα ἐπιβίωσης καὶ παράδοσης τῶν κειμένων. Ἡ ἐλεγεία καὶ οἱ καταβολές της – κυριότεροι

έκπροσωποι (Θέογνις, Σόλων). Οι ἄρχαικὲς ἡθικὲς ἀξίες στὸ ἔργο τοῦ Πινδάρου. Ότιαμβος καὶ ἡ καταγωγὴ του. Σχέση μὲ λατρευτικὲς καὶ τελετουργικὲς παραδόσεις. Τὸ ἔργο τοῦ Ἀρχιλόχου καὶ τοῦ Σημωνίδη. Ή «προσωπικὴ ποίηση» – ἡ καθαυτὸ μελικὴ λυρικὴ ποίηση καὶ οἱ ἐκπρόσωποι της. Ἐπιμέρους κατηγορίες. Οἱ Ἀνακρέων καὶ τὰ Ἀνακρεόντεια. Η λεσβιακὴ λυρικὴ ποίηση τοῦ Ἀλκαίου καὶ τῆς Σαπφοῦς. Ίδιαίτερη ἔμφαση θα δοθεῖ στὸ κείμενο τῶν ἀποσπασμάτων καὶ τῇ γλῶσσα τους. Μετρικὰ ζητήματα (ἐλεγειακὸ δίστιχο, ιαμβικὸ καὶ τροχαιϊκὸ μέτρο, ποικίλα λυρικὰ μέτρα). Σχετικὴ βιβλιογραφία διανέμεται μὲ τὴν ἐναρξη τῶν μαθημάτων.

Αρχαία κείμενα:

Θέογνις : στ. 1-18, 19-38, 53-68, 145-158, 183-192, 667-682 W.

Σόλων : ἀπ. 4, 4a-c, 6, 12, 13, 36 W.

Πίνδαρος : *Ισθμ.* I καὶ II.

Ἀρχιλόχος : ἀπ. 1, 2, 3, 5, 13, 19, 122, 114, 128, 191, 193 W.

Σημωνίδης : ἀπ. 7 W.

Ἀνακρέων : 13, 14, 43, 50, 68, 72 P.

Ἀλκαῖος : 326, 346, 347a, 357 L.-P.

Σαπφώ : ἀπ. 1 P., 31 L.-P. + 137, 94 L.-P.

Τὰ παραπάνω κείμενα ἀντλοῦνται ἀπὸ τίς ἀκόλουθες κριτικὲς ἐκδόσεις:

Lobel, E. – Page, D.L., *Poetarum Lesbiorum Fragmenta*, Oxford 1955.

Page, D.L., *Poetae Melici Graeci*, Oxford 1962.

_____, *Lyrica Graeca Selecta*, Oxford 1968.

_____, *Supplementum Lyricis Graecis. Poetarum Lyricorum Graecorum Fragmenta quae recens innotuerunt*, Oxford 1974.

Voigt, E.-M., *Sappho et Alcaeus*, Amsterdam 1971.

West, M.L., *Delectus ex Iambis et Elegis Graecis*, Oxford 1980.

Λοιπὴ Ἐξεταστέα ὥλη – Βοηθήματα

Bowra, C.M., *Ἄρχαια ἑλληνικὴ λυρικὴ ποίηση*, τόμ. A-B (**σχετικὲς ἐνότητες καὶ εἰσαγωγικὰ στὸν τόμ. 1, σσ. 17-37**).

Easterling, P.E. – Knox, B.M.W., *Ιστορία τῆς ἄρχαιας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας* (**τὰ σχετικὰ κεφάλαια**).

Περυσινάκης, I.N., *Ἄρχαικὴ λυρικὴ ποίηση*, **σσ. 19-46, 257-412, 417-472, 595-679**.

Σκιαδᾶς, A., *Ἄρχαικὸς λυρισμός*, τόμ. 1-2 (**σχετικὲς ἐνότητες καὶ Εἰσαγωγή, σσ. 11-17**).

Snell, B., *Ἡ ἀνακάλυψη τοῦ πνεύματος*. Ἑλληνικὲς ρίζες τῆς εὐρωπαϊκῆς σκέψης (μτφρ. Δ. Ιακώβ), Αθήνα 1981, **σσ. 81-114**.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

1. Bowra, C.M., *Ἄρχαια ἑλληνικὴ λυρικὴ ποίηση*, τόμ. A' (μτφρ. I.N. Καζάζη), Αθήνα 1983.

2. Περυσινάκης, I.N., *Ἄρχαικὴ λυρικὴ ποίηση*. *Ηθικὲς ἀξίες καὶ πολιτικὴ συμπεριφορὰ στὴν ἄρχαια ἑλληνικὴ λογοτεχνία: προβλήματα ἐρμηνείας καὶ μετάφρασης τῆς ἄρχαιας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας: μιᾶς ἐρμηνευτικὴ προσέγγιση*. *Ἀνθολογία ἄρχαικῆς λυρικῆς ποίησης μὲ βάση τὴν ἀρετὴ καὶ τὸν ἀγαθόν*, Αθήνα 2012.

3. Σκιαδᾶς, A., *Ἄρχαικὸς λυρισμός*, τόμ. 2, Αθήνα 1981.

ΦΥ 7777 – ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ – Υ (VII)

(Α. Πρέντζα)

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στο επιστημονικό πεδίο της διδακτικής της Νέας Ελληνικής γλώσσας επιχειρώντας μια προσέγγιση από την πλευρά της σύγχρονης γλωσσολογίας με σκοπό την (επαν)εξέταση της σχέσης μεταξύ γλωσσολογίας και γλωσσικής διδασκαλίας. Το μάθημα εξετάζει θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα που αφορούν τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως μητρικής γλώσσας αλλά και ως δεύτερης γλώσσας. Τα βασικά σημεία του μαθήματος είναι τα ακολούθα:

- i. Σύγχρονη γλωσσολογία και διδακτική γλωσσικού μαθήματος. Γραμματική και διδασκαλία της γλώσσας. Γραμματικές της Νέας Ελληνικής.
- ii. Θεωρητικές προσεγγίσεις στη διδακτική της γλώσσας και βασικά μοντέλα διδασκαλίας
- iii. Ζητήματα μεθοδολογίας στη διδακτική της Νέας Ελληνικής και πρακτικές εφαρμογές σε σχέση με τα σημεία (i) και (ii).
- iv. Η Νέα Ελληνική ως Δεύτερη/Ξένη γλώσσα: ζητήματα θεωρίας, μεθοδολογικές προσεγγίσεις και διδακτική.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Holton, D., P. Mackridge & E. Φιππάκη – Warburton (1999). *Γραμματική της Ελληνικής Γλώσσας* (Μτφρ. Β. Σπυρόπουλος). Αθήνα. Πατάκης
- Κλαίρης, Χ. & Μπαμπινιώτης, Γ. (σε συνεργασία με τους Αμ. Μόζερ, Αικ. Μπακάκου-Ορφανού, Στ. Σκοπετέα) (2005). *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική - Επικοινωνιακή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Σακελλαρίου, Α. (2000). *Διδακτική της Ελληνικής ως Δεύτερης/Ξένης Γλώσσας*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Σπυρόπουλος, Β. & Τσαγγαλίδης, Α. (2005). *Η Γραμματική στη Διδασκαλία: σύγκριση εγχειριδίων για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης*. Αθήνα: Πατάκης.
- Χατζησαββίδης, Χ. (2012). *Νεοελληνική γραμματική: θεωρητικές βάσεις και περιγραφή*. Αθήνα: Βάνιας.

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

ΦΕ0213 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΠΥΡΟΛΟΓΙΑ – ΕΥ(VII, Σεμινάριο Ειδίκευσης) (Ε. Χουλιαρά -Ράιον)

Στόχοι του μαθήματος: Μόνηση των φοιτητών στην επιστήμη της Παπυρολογίας. Εξοικείωση με το ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο της πτολεμαϊκής, ρωμαϊκής και βυζαντινής Αιγύπτου, την ελληνική μεγαλογράμματη φιλολογική και μη φιλολογική γραφή και τη μέθοδο της κριτικής έκδοσης των ελληνικών παπύρων. Εκγύμναση των φοιτητών στην ανάγνωση ελληνικών φιλολογικών παπύρων και παπυρικών εγγράφων, στην χρονολόγηση ελληνικών φιλολογικών παπύρων και παπυρικών εγγράφων, τη σύνταξη, τη γραμματική και το λεξιλόγιο της Ελληνικής Κοινής γλώσσας.

A. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ορισμός, χαρακτήρας, αυτονομία και αντικείμενο της Παπυρολογίας.

Χρονικός και ειδολογικός χωρισμός της Παπυρολογίας.

Η **Αίγυπτος** και οι άλλοι τόποι ανεύρεσης παπύρων (Παλαιστίνη, Μεσοποταμία, ελλαδικός χώρος, Herculaneum κ.ά.).

Κατασκευή του παπύρινου χάρτου.

Μεταγραφικό σύστημα των παπυρικών κειμένων.

Διάκριση των παπύρων σε φιλολογικούς και μη φιλολογικούς παπύρους (ή έγγραφα).

Γραφή (φιλολογική γραφή ή βιβλιακή ή γραφή των αντιγραφέων – γραφή των γραφέων ή επισεσυρμένη γραφή – *scriptura cursiva*). **Γλώσσα** των παπύρων.

Συμβολή της Παπυρολογίας σε διάφορους τομείς των αρχαιογνωστικών επιστημών (π.χ. Κλασική Φιλολογία, Αρχαία Ιστορία, μελέτη πτυχών δημόσιου και ιδιωτικού βίου στην ελληνορωμαϊκή και βυζαντινή Αίγυπτο κ.ά.).

B. ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Πρακτική εξάσκηση στην ανάγνωση εγγράφων και φιλολογικών παπύρων.

ΠΑΠΥΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΣ

I. ΈΓΓΡΑΦΑ:

SB XIV 11942 (331[.] π. X. – Σακκάρα· Μεμφίτης νομός)· πρβλ. R. Seider, *Paläographie der griechischen Papyri* III₁, II φωτ. 4.

P. Eleph. I (311-310 π. X. – Ελεφαντίνη)· πρβλ. *Chrest. Mitt.* 283. *P. Gr. Berol.* 2. Hunt – Edgar, *Sel. Pap.* I 1. R. Seider, *Paläographie der griechischen Papyri* I, 1. G. Milligan, *Selections from the Greek Papyri*, Chicago 1980, αριθμ. 1. O. Montevercchi, *La Papirologia*, αριθμ. 10. Μανδηλαρά, *Πάπυροι*, αριθμ. 45.

P. Eleph. III (284-283 π. X. – Ελεφαντίνη)· πρβλ. *P. Gr. Berol.* 4a = R. Seider, *Paläographie der griechischen Papyri* I, 2.

P. Petrie II 10 [25] (ca 240 π. X. – από τον Αρσινοῖτη νομό· σημ. Φαγιούμ).

SB I 4639 (209 μ. X. – Θεαδέλφεια· Φαγιούμ)· πρβλ. *P. Gr. Berol.* 35. R. Seider, *Paläographie der griechischen Papyri* I, 42. O. Montevercchi, *La Papirologia*, αριθμ. 72.

BGU I 321 (216 μ. X. – Φαγιούμ)· πρβλ. *P. Gr. Berol.* 34b. *Chrest. Mitt.* II₂ 114· Μανδηλαρά, *Πάπυροι*, αριθμ. 63.

P. Herm. Rees 5 (Δ' αι. μ. X. – Ερμούπολη [;])· πρβλ. E. G. Turner (= P. J. Parsons), *Greek Manuscripts of the Ancient World* (Bulletin, Supp. 46), London ²1987, αριθμ. 70. O. Montevercchi, *La Papirologia*, αριθμ. 10. Μανδηλαρά, *Πάπυροι*, αριθμ. 71.

II. ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΠΥΡΟΙ:

P. Gr. Berol. 1 = U. von Wilamowitz-Möllendorf, *Der Timotheos-Papyrus: gefunden bei Abusir am 1. Februar 1902* (Wissenschaftliche Veröffentlichungen der Deutschen Orient-Gesellschaft, 3), Leipzig 1903· πρβλ. C. H. Roberts, *Greek Literary Hands*, 350 B. C. – A. D. 400, Oxford 1951, φωτ. 1. D. L. Page, *Poetae Melici Graeci*, Oxford 1962. N. X. Κονομή, "Ελληνες Λυρικοί (Έκλογή κειμένων) A", Θεσσαλονίκη, σσ. 102 κ. εξ. T. H. Janssen, *Timotheus Persae* (G. Giangrande – H. White [εκδ.], *Classical and Byzantine Monographs*), Amsterdam 1984, στ. 187-247). O. Montevercchi, *La Papirologia*, αριθμ. 8. Μανδηλαρά, *Πάπυροι*, αριθμ. 15.

P. Gr. Berol. 85 = P. Lond. III 733 (τέλος Β' αι. μ. X.)· πρβλ. H. J. M. Milne, *P. Lond. Lit.* 46. R. Seider, *Paläographie der griechischen Papyri* II, 37.

III. ΆΛΛΑ ΠΑΠΥΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ:

P. Magd. (ή **P. Lille II**) **33** = P. Ent. 82 (221 π. X. – *Μαγδῶλα*, Μέση Αίγυπτος)· πρβλ. *Chrest. Mitt.* 39. *Sel. Pap.* II 269.

BGU III 975 (45 μ. X. – Σοκνοπαίου Νήσος· Φαγιούμ)· πρβλ. G. Milligan, *Selections from the Greek Papyri*, αριθμ. 16.

P. Fay. I 28 (150-151 μ. X. – Φαγιούμ)· πρβλ. *Sel. Pap.* II 309. C. Pap. Hengstl 25.

P. Oxy. VI 905 (170 μ. Χ. – Οξύρυγχος).

P. Oxy. I 79 (εποχής Κόμμιδου: 180-192 μ. Χ. – Οξύρυγχος)· πρβλ. G. Milligan, *Selections from the Greek Papyri*, αριθμ. 35).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Μελέτες για τη γλώσσα των Παπύρων (E. Mayser, S. G. Kapsomenakis, L. R. Palmer, F. Gignac, B. G. Mandilaras).
- Bataille, A., *Les Papyrus (Traité d'Études Byzantines II)*, Paris 1955.
- Bataille, A., *Papyrologie (Encyclopédie de la Pléiade*, 11, 1961: μεταφρ. Ε. Στεφανάκη, *Ιστορία και μέθοδοι της*, B2, Αθήνα 1981, MIET, σελ. 67-102).
- Blanchard, A., *Sigles et abbreviations dans les papyrus documentaires grecs: Recherches de Paleographie*, Λονδίνο 1974.
- Calderini, A., *Papiri, I: Guida allo studio della Papirologia antica greca e romana*, Μιλάνο 1962.
- David, M. – B. A. v. Groningen, *Papyrological Primer*, Λέιντεν 1965.
- Gallo, I., *Greek and Latin Papyrology* (μετάφρ. από τα Ιταλικά), London 1986.
- Gradenwitz, O., *Einführung in die Papyruskunde*, Λειψία 1900 (ανατ. 1970).
- Groningen D. M. (– Pestman, P. W.), *The New Papyrological Primer*, Leiden – New York – Koln 1990.
- Hagedorn, D., «Παπυρολογία», in H.-G. Nesselrath, *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία* (μετάφρ. I. Αναστασίου et alii. Επιμ.: Δ. Ιακώβ – Α. Ρεγκάκος), Αθήνα 2001, σσ. 61-73.
- Johnson, A. Ch., *Roman Egypt to the Reign of Diocletian*, New Jersey 1936 (ανατ. 1959).
- Mitteis, L. – Wilcken, U, *Grundzüge und Chrestomathie der Papyrusurkunde* (4 τόμοι), Λειψία 1912.
- Montevecchi, O., *La Papirologia* (Ristampa riveduta e corretta con Addenda), Brescia 1991.
- Μπαμπινιώτης, Γ., *Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας*, Αθήνα 1985, σελ. 107-144 (*Αλεξανδρινή Κοινή*).
- Naldini, M., *Il Cristianesimo in Egitto. Lettere private nei papiri dei secoli II-IV*, Φλωρεντία 1968.
- Oikonomides, A. N. – Avi-Yonah, M. – Kenyon, F. G. – Allen, T. W. et alii, *Abbreviations in Greek Inscriptions, Papyri, Manuscripts and Early Printed Books*, Σικάγο 1974.
- Rupprecht, H.-A., *Kleine Einführung in die Papyruskunde*, Darmstadt 1994.
- Schubart, W., *Einführung in die Papyruskunde*, Βερολίνο 1918 (ανατ. 1980).
- Schwartz, J., *Une déclaration de sacrifice du temps de Dece*, *Revue Biblique* 54 (1947), σελ. 365-369.
- Schwartz, J., *Les archives de Sarapion et de ses fils. Une exploitation agricole aux environs d'Hermoupolis Magna (de 90 a-133 p. C.)*, Κάιρο, IFAO XXIX, 1961.
- Youtie, H. C., *The Textual Criticism of Documentary Papyri. Prolegomena*, Λονδίνο 1974.
- Wallace, Sh. LeRoy, *Taxation in Egypt from Augustus to Diocletian*, Νέα Υόρκη 1938 (ανατ. 1969).

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Turner, E. G., *Greek Papyri. An Introduction* (ελλην. μετάφρ. Γ. Μ. Παράσογλου: *Ελληνικοί Πάπυροι. Εισαγωγή στη μελέτη και τη χρήση των παπυρικών κειμένων*, MIET, Αθήνα 1981).

Μανδηλαράς, Β., *Πάπυροι και Παπυρολογία. Εισαγωγή στην επιστήμη της Παπυρολογίας*, Αθήνα⁴2014.

**ΦΕ0222 – ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ – ΕΥ(ΒΖ)
(Α. Ζωγράφου)**

1. Περιεχόμενο και στόχοι του μαθήματος

A.

- Προσπάθεια ορισμού του μύθου (διάκριση από τον *ānō*, τη *fabula*, το παραμύθι), της μιθογραφίας και της μυθολογίας.
- Χαρακτηριστικά και λειτουργίες των αρχαίων ελληνικών μύθων, πηγές για τη μελέτη τους.
- Οι μύθοι μέσα από τις λογοτεχνικές τους αποκρυσταλλώσεις, οι μύθοι σε σχέση με την τελετουργία, το πολιτικό περιεχόμενο των μύθων.

B.

Η κριτική στάση απέναντι στους μύθους, οι θεωρητικές προσεγγίσεις και σχολές ερμηνείας των μύθων από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα με έμφαση στον 20^ο αιώνα. (πρόδρομοι της συγκριτικής μελέτης των μύθων, εξελικτική θεωρία, ο μύθος ως «ασθένεια της γλώσσας», ανθρωπολογικές θεωρήσεις, Σχολή του Cambridge, Ψυχαναλυτική ερμηνεία και Δομισμός, Ιστορική Ψυχολογία και «Παρισινή Σχολή»).

Οι παραδόσεις υποστηρίζονται από επιλογή αρχαιοελληνικών κειμένων τα οποία σχολιάζονται σε σχέση με το περιεχόμενο κάθε ενότητας. Η τραγωδία Οιδίπονς Τύραννος αποτελεί παράδειγμα τόσο για την ψυχαναλυτική όσο και για τη δομική προσέγγιση.

2. Συγγράμματα

1. R. Buxton, *Oι Ελληνικοί Μύθοι : ένας ολοκληρωμένος οδηγός*, Αθήνα, 2005 (2004).
2. J.-P. Vernant, *Μύθος και σκέψη στην αρχαία Ελλάδα*, I-II, Θεσσαλονίκη, 1989 (1965).

**ΦΕ0252 – ΜΕΤΡΙΚΗ – ΕΥ(ΒΖ)
(Σ. Μερσινιάς)**

1. Υλη του μαθήματος:

A. Θεωρία:

- (i) Η έννοια του ρυθμού, οι απόψεις του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη και του Αριστόξενου. Η θεωρία περὶ ρύθμου στην ελληνιστική και μεταγενέστερη εποχή.
- (ii) Ιστορική και θεωρητική διερεύνηση του μέτρου από τον Ομηρού έως την αυτοκρατορική εποχή: Φιλόξενος, Ηλιόδωρος, Ηφαιστίων.
- (iii) Μορφές του μέτρου. Απλές και σύνθετες μετρικές ενότητες.

B. Ασκήσεις:

- (i) Προσωδία.
- (ii) Ανάλυση διαφόρων μέτρων:
  - a. Απαγγελλόμενοι στίχοι: (δακτυλικό εξάμετρο, ελεγειακό δίστιχο, ιαμβικό τρίμετρο, καταληκτικό τροχαϊκό τετράμετρο, αναπαιστικό τετράμετρο).

b. Αδόμενοι ή λυρικοί στίχοι (αναπαιστικό δίμετρο, χορίαμβος, χοριαμβικό δίμετρο).

2. Προτεινόμενα συγγράμματα:

Δ. Λυπουρλή, *Αρχαία Ελληνική Μετρική* (μια πρώτη προσέγγιση), Θεσσαλονίκη 1983.

M. L.West, *Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Μετρική* (μτφρ. Ξάνθου Μ.-Τυφλόπουλου, Τ., επιμέλεια Παράσογλου , Γ. Μ.), Θεσσαλονίκη (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη) 1994.

Επιλεγμένη βιβλιογραφία και σημειώσεις θα αναρτώνται σε εβδομαδιαία μορφή στο e-course, στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου.

ΦΕ0262 – ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ – ΕΥ(VII) (Δ. Κουκουζίκα)

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της κλασικής ελληνικής ιστοριογραφίας (Θουκυδίδης, Ηρόδοτος) και η ένταξή της στο ευρύτερο πολιτικό, ιστορικό και γραμματειακό περιβάλλον στο οποίο ανήκει. Ερμηνεύονται επιλεγμένα χωρία από το έργο των δύο ιστορικών με σκοπό την ανάδειξη επίσης της ιστοριογραφικής μεθόδου όσον αφορά στην έκθεση των ιστορικών γεγονότων, της αφηγηματικής τεχνικής των ιστορικών, της θέσης του μύθου, της θρησκείας και της φιλοσοφίας στο έργο τους, του ύφους και της γλώσσας τους.

ΦΕ0706 – ΤΡΑΓΩΔΙΑ: ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΧΟΗΦΟΡΟΙ – ΕΥ (VII) (Ε. Γκαστή)

Περιεχόμενο μαθήματος: Αρχαίες μαρτυρίες σχετικά με τον Αισχύλο και τα χαρακτηριστικά του έργου του, παράδοση του μύθου, αναλυτική ερμηνεία του κειμένου και σύγκριση με τα ομόθεμα έργα του Σοφοκλή και του Ευριπίδη, συγκριτική εξέταση διαφορετικών μεταφραστικών εκδοχών σε επιλεγμένα χωρία του κειμένου. Η εξέταση θα είναι προφορική.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

ΦΥ2121 – ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΗΡΟΔΟΤΟΣ – Y(II) (Σ. Χρυσακοπούλου)

Διδακτέα ύλη: Βιβλίο 1-2-3-8: 1-5, 8-13, 23-24, 30-45, 53-58, 85-91 19-27, 43-45, 50-58, 112-120.

Περιεχόμενο μαθήματος: Εισαγωγή στην αρχαία ιστοριογραφία· βίος και έργο του Ηροδότου· ιστορικό, πολιτικό, κοινωνικό υπόβαθρο, οφειλές στο έπος και την τραγωδία, σχέση με σύγχρονα πνευματικά ρεύματα, στάση του συγγραφέως έναντι της θρησκείας και του μύθου, μέθοδος, γλώσσα, ύφος.

Στόχος μαθήματος: να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη γλώσσα της Ιστορίης, την ιωνική, ώστε να κατανοούν το έργο από το πρωτότυπο· να μελετηθεί και να αναδειχθεί η διττή φύση του Ηροδότου: ως ιστορικού με έμφαση στη μέθοδό του, ως λογοτέχνη με έμφαση στις επιδράσεις από την προηγούμενη και τη σύγχρονή του λογοτεχνία, αλλά και στην αφηγηματική του τεχνική. Στους στόχους του μαθήματος ανήκει και η ανίχνευση της πρωτο-ρητορικής με δείγματα ρητορείας από την Ιστορίην, που παραπέμπουν σε επιδεικτική ρητορική (ιπποκρατικούς, σοφιστές).

Προτεινόμενα βοηθήματα: 1. E.J. Baker, I.J.F. de Jong, H. Van Wees (επιμ.), *Εγχειρίδιο ηροδότειων σπουδών* (Μετ. Κ. Δημοπούλου), Αθήνα 2007.

1 A.B. Ρεγκάκος, *Επινοώντας το παρελθόν*, Αθήνα 2009.

2 *Ιστορίη Ηρόδοτος. Δεκατέσσερα μελετήματα*. Εκλογή-επιμέλεια Α. Μελίστα-Γ. Σωτηροπούλου, Αθήνα 2004

ΦΥ2123 – ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ II Y– (II) (Χ. Ζέκας)

Το μάθημα συνεχίζει και ολοκληρώνει τη βασική εξέταση της μορφολογίας και σύνταξης της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Όπως και στο αντίστοιχο αντικείμενο του χειμερινού εξαμήνου, η θεωρία αναπτύσσεται μέσω παραδειγμάτων και εμπεδώνεται μέσω ασκήσεων, ενώ χρησιμοποιούνται κατάλληλα αποσπάσματα για τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου και την περαιτέρω εξοικείωση με τη γλώσσα της αρχαίας ελληνικής πεζογραφίας. Επιπλέον, γίνεται εξάσκηση σε δόκιμες μεταφραστικές πρακτικές καθώς και σε τεχνικές αντίστροφου κειμένου (μέσω προτάσεων και σύντομων περιόδων).

Θεματολογία ανά εβδομάδα διδασκαλίας

1η εβδομάδα: Ενεστώτας και παρατατικός μέσης φωνής. Η λειτουργία των εγκλίσεων. Τα είδη του «άν».

2η εβδομάδα: Μέλλοντας και αόριστος μέσης φωνής. Τα είδη των προτάσεων. Ειδικές και ενδοιαστικές προτάσεις.

3η εβδομάδα: Παρακείμενος και υπερσυντέλικος μέσης φωνής. Αιτιολογικές και πλάγιες προτάσεις.

4η εβδομάδα: Μέλλοντας και αόριστος παθητικής φωνής. Τελικές και συμπερασματικές προτάσεις.

5η εβδομάδα: Συνηρημένα ρήματα. Υποθετικές και εναντιωματικές προτάσεις.

6η εβδομάδα: Τα ρήματα της β' συζυγίας (σε -μι). Χρονικές προτάσεις.

7η εβδομάδα: Τα ρήματα της β' συζυγίας (σε -μι). Ανάλυση μετοχής.

8η εβδομάδα: Τα ρήματα της β' συζυγίας (σε -μι). Πλάγιος λόγος.

9η εβδομάδα: Ρηματικά επίθετα. Πλάγιοι υποθετικοί λόγοι.

10η εβδομάδα: Βασικές παραγωγικές καταλήξεις. Το απαρέμφατο.

11η εβδομάδα: Η χρήση των μορίων. Ρητορικά σχήματα.

12η εβδομάδα: Διαφορές γλώσσας και ύφους σε συγγραφείς της αρχαίας ελληνικής πεζογραφίας (α).

13η εβδομάδα: Διαφορές γλώσσας και ύφους σε συγγραφείς της αρχαίας ελληνικής πεζογραφίας (β).

Βιβλιογραφία

Denniston, J. D. 1952. *Greek Prose Style*, Οξφόρδη.

Κακριδής, Ι. Θ. 1948. *To μεταφραστικό πρόβλημα*, Αθήνα.

Liddell, H. & Scott, R. 2007. *Επιτομή των μεγάλου λεξικού της ελληνικής γλώσσης*, Αθήνα.

Μπίλλα, Π. 2007. *Συντακτικό αρχαίας ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα.

Οικονόμου, Μ. Χ. 2006. *Γραμματική της αρχαίας ελληνικής*, 2η εκδ., Θεσσαλονίκη.

Τζουγανάτος Δ. Ν. 2009. *Σύνταξη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Ο υποτακτικός λόγος*, Αθήνα.

Schwyzer, E. 2011. *H σύνταξη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας*, μτφ. Γ. Ε. Παπατσίμπας, Αθήνα.

Smyth, H. W. 1920. *Greek Grammar*, Κέιμπριτζ, Μασαχ.

ΦΥ2315 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΓΝΩΣΙΑ

(Ε. Χουλιαρά, Μ. Λιάτση, Σ. Κωνσταντινίδη, Ε. Καρακάσης, Α. Ζωγράφου, Ε. Γκαστή, Σ. Μερσινιάς, Χ. Ζέκας) – Υ(II)

Περιεχόμενο

- Αρχαιογνωσία και αρχαιογνωστικές επιστήμες (Κλασική φιλολογία, Αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή ιστορία, Προϊστορική και κλασική αρχαιολογία).
  - Κλασική φιλολογία: Υποκείμενο κλασικής φιλολογίας. Μεθοδολογία της κλασικής φιλολογίας. Η φιλολογική ερμηνεία. Θεωρία της φιλολογικής ερμηνείας.
  - Ιστορία των κειμένων. Κριτική των κειμένων. Παλαιογραφία. Παπυρολογία. Επιγραφική.
  - Ιστορία της κλασικής φιλολογίας: α) Οι Αρχές. Ελληνιστικοί χρόνοι. Ελληνορωμαϊκοί χρόνοι. Τα αρχαία σχόλια. Χρόνοι ελεύθερης πολιτείας. Χρόνοι της αυτοκρατορίας. β) Μεσαίωνας. Αναγέννηση- Ανθρωπισμός. γ) Νεότεροι Χρόνοι. δ) Βιβλιογραφικά έργα.
  - Ιστορία αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας
  - Ιστορία λατινικής λογοτεχνίας
  - Ελληνική θρησκεία
  - Διδακτική της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας
- Βιβλιογραφία
- Heinz-Günther Nesserlath, Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία τόμ. Α', Αρχαία Ελλάδα (εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα 2001).

- Fritz Graf, Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία τόμ. Β', Ρώμη (μετάφραση, επιμέλεια Δ. Νικήτας, εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα 2001).

ΦΥ4143 – ΤΡΑΓΩΔΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΙΑΣ – Υ(IV)
(Μ. Λιάτση)

Μετά το θάνατο του Αχιλλέα στον Τρωικό πόλεμο οι ηγέτες παραδίδουν τα όπλα του στον Οδυσσέα, και όχι στον δεύτερο γενναιότερο, δηλ. στον Αίαντα. Ο Αίας θέλει να πάρει εκδίκηση και να σκοτώσει τους Έλληνες αρχηγούς. Η θεά Αθηνά, όμως, τον ρίχνει σε μανία, και, έτσι, αυτός σφάζει μερικά ζώα από το κοπάδι, αντί για τους μισητούς αρχηγούς. Όταν η μανία του καταλαγάζει, ο Αίας αναγνωρίζει το ντροπιαστικό του έργο και πέφτοντας στο σπαθί του, αυτοκτονεί.

Κατά τη διάρκεια της πραγμάτευσης του κειμένου θα εστιάσουμε την προσοχή μας, πέρα από το γλωσσικό-λογοτεχνικό επίπεδο, στην εξέταση του ηρωικού ηθικού κώδικα και του συστήματος αξιών της εποχής, στις έννοιες του ἄριστου και του ἀγαθοῦ, του εὐγενοῦς, της τιμῆς, της ὑβρεως, της σωφροσύνης, του μέτρου, κλπ.

Κείμενο

Sophocles, *Fabulae*, ed. by H. Lloyd-Jones/N. G. Wilson, Oxford Classical Texts 1990

ΦΥ4141 – ΤΡΑΓΩΔΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΗΛΕΚΤΡΑ – Υ(IV)
(Ε. Γκαστή)

1. Εισαγωγικά για την παράδοση του μύθου της Ηλέκτρας και τη δραματοποίησή του από τους τρεις τραγικούς ποιητές καθώς και την επιβίωσή του.

2. Ερμηνευτική προσέγγιση της τραγωδίας του Σοφοκλή με έμφαση στη διακειμενική της σχέση με τα ομόθεμα έργα.

Στα e-course υπάρχουν σημειώσεις, υλικό από τις παραδόσεις και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις των μαθημάτων.

ΦΥ6170 – ΚΩΜΩΔΙΑ: ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΒΑΤΡΑΧΟΙ – Υ(VI)
(Α. Ζωγράφου)

Περιεχόμενο και στόχοι του μαθήματος

A.

Εισαγωγή στη μελέτη της κωμωδίας μέσω αριστοτελικών κειμένων και άλλων πηγών:

- διονυσιακές καταβολές, τα δωρικά δραματικά είδη, ο τελετουργικός και κοινωνικός ρόλος του ψύγου και της αισχρολογίας,
- δομή και τριχοτόμηση της κωμωδίας (χαρακτηριστικά, εκπρόσωποι και πρόσληψη της Αρχαίας της Μέσης και της Νέας κωμωδίας αντίστοιχα),
- Θεατρικοί αγώνες.

B.

Βάτραχοι: γλωσσική επεξεργασία και ερμηνευτική ανάγνωση με βάση τρεις κυρίως άξονες: α) μεταθεατρικότητα και παρατραγωδία (οι αριστοφάνειοι Αισχύλος και Ευριπίδης και ο ρόλος της ποίησης), β) το θέμα της κατάβασης στον Κάτω Κόσμο και τα

μυθολογικά και τελετουργικά συμφραζόμενά του και γ) παιχνίδια μεταμφιέσεων και προβλήματα ταυτότητας : θεός-θνητός, μυημένος-αμύητος, ελεύθερος πολίτης-δούλος, ξένος. Η μορφή του Διονύσου καθώς και το ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο της παράστασης των Βατράχων συνέχουν όλα τα επίπεδα ερμηνείας.

Συγγράμματα

- F. W. Hall et W. M. Geldart, *Aristophanis Comoediae II*, Οξφόρδη, 1978 (1901).
- M. Bowie, *Ariostoφάνης. Μύθος, Τελετουργία και Κωμωδία*, Αθήνα, 1999 (1993).
- K. J. Dover, *Η κωμωδία του Αριστοφάνη*, Αθήνα, 1981 (1972).
- W.B. Stanford, *Αριστοφάνους Βάτραχοι*, Αθήνα, 1993 (1958).

ΦΥ6172 – ΚΩΜΩΔΙΑ: ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΝΕΦΕΛΑΙ – Υ(VI) (Σ. Χρυσακοπούλου)

Εις απάντησιν των δεινών του Πελοποννησιακού πολέμου στην Αθήνα, ο Αριστοφάνης εμπνέεται και νικάει στα Διονύσια το 414 π.Χ. με τις Όρνιθές του, όπου παρουσιάζει δύο Αθηναίους, τον πονηρό Πεισθέταιρο και τον αγαθό Ευελπίδη που αναζητούν τον τσαλαπετεινό, πρώην βασιλιά Τηρέα, για να τον ρωτήσουν σε ποια πόλη μπορεί κανείς να ζήσει ειρηνικά και πλουσιοπάροχα. Επβαίνοντας ο ένας σε μια κουρούνα κι ο άλλος σε μια καλιακούνα, δηλώνουν μετανάστες της δικομανίας των Αθηναίων. Επειδή ο τσαλαπετεινός δεν έχει ικανοποιητική απάντηση ο Πεισθέταιρος του προτείνει να ιδρύσουν μαζί του την πόλη των πουλιών στους αιθέρες μεταξύ θεών κι ανθρώπων. Παρά την αρχική αντίδραση των πουλιών στην εισβολή ανθρώπων στο βασιλειό τους, πείθονται τελικώς να ιδρύσουν την κατοικία των κούκων στα σύννεφα (Νεφελοκοκκυγία) ως μεσολαβητές μεταξύ θεών τε και ανθρώπων, με απότερο σκοπό τον σφετερισμό της εξουσίας των θεών.

Ορφικές αντιλήψεις και Σωκρατικά παράλληλα θα βρεθούν στο επίκεντρο της αναλύσεως, σκιαγραφώντας την ζοφερή πολιτική κατάσταση των Αθηνών εξαιτίας των συνεπειών του Πελοποννησιακού πολέμου.

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

ΦΕ0705 – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ – ΕΥ(VIII) (Ε. Καρακάσης)

ΣΤΟΧΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μύηση των φοιτητών σε βασικά ερμηνευτικά ζητήματα της Β' Σοφιστικής και του Αττικισμού. Εξοικείωση με το ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο της ρωμαϊκής εποχής, την ερμηνεία της ανάπτυξης του ελληνικού πεζού λόγου και των ειδών του. Γνωριμία με κύριους εκπροσώπους της Ελληνικής Γραμματείας των αυτοκρατορικών χρόνων. Μύηση στη σχέση του Καβάφη και της Δεύτερης Σοφιστικής. Εκγύμναση των φοιτητών στην ερμηνεία αντιπροσωπευτικών έργων Ελλήνων συγγραφέων της ρωμαϊκής εποχής, στη νεο-ελληνική απόδοση επιλεγμένων αποσπασμάτων, και στις γλωσσικές, συντακτικές, γραμματικές, κριτικές, υφολογικές και πραγματολογικές προσεγγίσεις.

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

α. Ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο – Γενικά χαρακτηριστικά. Ο Αττικισμός. Η Δεύτερη Σοφιστική. Ο Καβάφης και η Δεύτερη Σοφιστική.

β. Σύντομη επισκόπηση της ελληνικής Γραμματείας των αυτοκρατορικών χρόνων.

B. ΚΕΙΜΕΝΑ

1. **ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ**, *Περὶ τῶν ὅπὸ τοῦ θείου βραδέως τιμωροῦμένων* (εισαγωγή – επιλεγμένα αποσπάσματα: νεοελληνική απόδοση, σχόλια).
2. **ΔΙΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**, *Περὶ Εὐδαιμονίας – Λιβυκὸς Μῦθος* (εισαγωγή – επιλεγμένα αποσπάσματα: νεοελληνική απόδοση, σχόλια).
3. **ΑΛΚΙΦΡΩΝ**, *Ἐπιστολαί* (εισαγωγή, νεοελληνική απόδοση, σχόλια).
4. **ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΣ Β'**, *Τὰ ἔς τὸν Τυανέα Ἀπολλώνιον* (επιλεγμένα αποσπάσματα: νεοελληνική απόδοση, σχόλια).
5. **ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΣ Β'**, *Ἐπιστολαί* (εισαγωγή, ανθολογία, νεοελληνική απόδοση, σχόλια).
6. **ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΣ Β'**, *Εἰκόνες, βιβλ. Β'*, δ': *Ἴππόλυτος* (εισαγωγή, νεοελληνική απόδοση, σχόλια).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ / ΜΕΛΕΤΕΣ

1. W. KRANZ, *Istoria της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας* (μετάφρ. Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ), II, Αθήνα 1953, σελ. 89 κεξ.
2. A. LESKY, *Istoria της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας* (μετάφρ. Α. Γ. ΤΣΟΠΑΝΑΚΗ), Θεσσαλονίκη 1964, σελ. 1095-1208 (“Η αυτοκρατορική εποχή”).
3. A. ΓΕΩΡΓΟΠΑΠΑΔΑΚΟΥ, *Ελληνική Γραμματολογία: Από τις αρχές ως το τέλος του 6. μ. Χ. αιώνα, Θεσσαλονίκη*² 1970, σελ. 243 κεξ (“Από την ίδρυση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας ως το τέλος του 6. μ. Χ. αιώνα: 27 π. Χ.-599 μ. Χ.”).
4. B. P. REARDON, *Courants Littéraires grecs des IIe et IIIe siècles après J.-C.*, Paris 1971, σελ. 3 κεξ et passim.
5. P. GUILLOU, “La Littérature Grecque païenne dans l’Empire Romain”, in R. QUENAU (διευθ.), *Histoire des Littératures, I: Littératures anciennes, orientales et orales*, Paris 1977 (“Encyclopédie de la Pléiade”), σελ. 342 κεξ (“De la conquête romaine à Justinien”).
6. P. E. EASTERLING – B. M. W. KNOX, *Istoria της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας* (μετάφρ. N. ΚΟΝΟΜΗ – X. ΓΡΙΜΠΑ – M. ΚΟΝΟΜΗ), Αθήνα 1990, σελ. 839-931 (“Η Λογοτεχνία της Αυτοκρατορίας”).
7. J.-C. CARRIERE – J. GAILLARD – R. MARTIN – O. MORTIER-WALDSCHMIDT, *Littérature gréco-romaine. Anthologie historique*, Tours 1994, σελ. 551 κεξ.
8. H.-G. NESSELRATH, “Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας. Η αυτοκρατορική εποχή”, in *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία, τ. Α': Αρχαία Ελλάδα* (μετάφρ. Θ. ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΥ – Π. ΚΥΡΙΑΚΟΥ), Αθήνα 2001, σελ. 272-297.
9. J. HAMMERSTAEDT, “Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας. Ύστερη αρχαιότητα”, ο. π., σελ. 298-320.
10. S. SAID, “Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Από το Άκτιο έως την ίδρυση της Κωνσταντινούπολεως. Η εποχή των συμβιβασμών” και “Η ύστερη αρχαιότητα: Από τον Κωνσταντίνο στον Ιουστίνιανό. Η εποχή των μεταβολών”, in S. SAID – M. TRAIDE – A. DE BOLLUEC, *Istoria της Ελληνικής Λογοτεχνίας* (μετάφρ. Γ.

ΞΑΝΘΑΚΗ-ΚΑΡΑΜΑΝΟΥ κλπ), II, Αθήνα 2004, σελ. 161-322 και 323-362 αντίστοιχα.

11. A. DE BOLLUEC, "Η Χριστιανική Ελληνική Γραμματεία", ό. π., σελ. 365-452.
12. F. MONTANARI – F. MONTANA, *Iστορία της αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας από τον 8ο αι. π. Χ. έως τον 6ο αι. μ. Χ.* (μετάφρ. Σ. ΚΟΥΤΡΑΚΗ ...), Θεσσαλονίκη 2008, σελ 917-1165 ("Η αυτοκρατορική περίοδος").

Προτεινόμενα βοηθήματα

1. Δ. Ράιος, *Ελληνική Γραμματεία των αυτοκρατορικών χρόνων*, Ιωάννινα 2012.
2. J. de Romilly, *Précis de Littérature grecque*, ελληνική μετάφραση Θ. Χριστοπούλου-Μικρογιαννάκη *Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία*, Αθήνα ("Καρδαμίτσα")³2014.

ΦΕ0212 – ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ – ΕΥ(ΒΙII) (Η. Χρυσοστομίδης)

I. ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α'. Εισαγωγή στην Παλαιογραφία (Ορισμός, είδη, ιστορία και έκταση της Παλαιογραφίας, συγγενείς κλάδοι).

Β'. Ιστορία της γραφής με έμφαση στην ιστορία της ελληνικής γραφής.

Γ'. Υλικά γραφής και μορφές χειρόγραφων βιβλίων. Βραχυγραφίες, αιωρήσεις, συμπλέγματα και ταχυγραφικά σύμβολα. Βιβλιογραφικά σημειώματα, μονοκονδύλιές, κρυπτογραφικά και χρονολογικά συστήματα.

Δ'. Μεγαλογράμματοι και μικρογράμματοι κώδικες. Η πράξη της αντιγραφής και τα σφάλματά της. Μικρογραφίες και υδατόσημα. Περιγραφή των χειρογράφων.

Ε'. Σπουδαιότεροι κατάλογοι χειρογράφων και βιβλιοθήκες με σημαντικές συλλογές χειρογράφων. Φωτογραφίες, μικροταινίες, μικροδελτία, ψηφιακές συλλογές και ηλεκτρονικές τράπεζες καταλόγων χειρογράφων κατά συγγραφέα.

ΣΤ'. Ανάγνωση φωτογραφιών χειρογράφων.

II. ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Α'. ΕΙΣΑΓΩΓΗ (Ιστορία, ορολογία, μεθοδολογία, χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών).

Β' Αναζήτηση και συγκέντρωση των πηγών. Αντιβολή του κειμένου τους. Καταρτισμός του στέμματος χειρογράφων. Contaminatio και αντιμετώπισή της. Καταρτισμός και βελτίωση του κειμένου της έκδοσης. Τεχνική των εκδόσεων.

Γ'. Ανάγνωση κριτικού υπομνήματος. Παραδείγματα καταρτισμού στέμματος χφφ.

ΦΕ0225 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ – ΕΥ(ΒΙII) (Σ. Κωνσταντινίδη)

Το μάθημα περιλαμβάνει:

- Σύντομη εισαγωγή στη Μυκηναϊκή Φιλολογία με ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία της γενικά για τη φιλολογική έρευνα και ιδιαίτερα για τη μελέτη των ομηρικών επών.
- Ερμηνεία μυκηναϊκών κειμένων που ανήκουν στις εξής κατηγορίες: α. με θρησκευτικό περιεχόμενο: καταγραφές προσφορών σε θεότητες (PY Tn, Fr, Kn Fp, V, Gg), β. Cn της Πύλου και D της Κνωσσού, γ. L της Κνωσσού, δ. A της

Πύλου, ε. Ιη της Πύλου, στ. Τα της Πύλου, ζ. Ε της Πύλου, η. Σ της Κνωσσού, θ. Ρα της Κνωσσού.

Οι παραπομπές στα μυκηναϊκά κείμενα γίνονται στις εξής εκδόσεις:

1. Για τα κείμενα της Πύλου: E. L. Bennett & J.-P. Olivier, *The Pylos tablets transcribed I-II*, Rome 1973, 1976.
2. Για τα κείμενα της Κνωσσού: J. Chadwick, J.T. Killen, J.-P. Olivier, *The Knossos tablets*, Cambridge 1971.
3. Για τα κείμενα των Θηβών: T.G. Spyropoulos & J. Chadwick, *The Thebes tablets II*, Salamanca 1975.

ΦΕ0274 – ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ – ΕΥ (VIII)
(Μ. Λιάτση)

Η πραγματεία του Αριστοτέλη για την ψυχή δεν έχει ηθικό ή μεταφυσικό- θεολογικό χαρακτήρα, αλλά βιολογικό. Ο Αριστοτέλης υποστηρίζει τη ρητικέλευθη για την εποχή του θέση πως δεν υπάρχει ούτε χωρισμός, αλλά ούτε ανταγωνισμός μεταξύ της ψυχής και του σώματος. Λαμβάνοντας ως αφετηριακό σημείο τη ζωή γενικότερα και συμπεριλαμβάνοντας στη θεώρησή του καταρχήν την ολότητα των ζωντανών όντων, δηλαδή εξίσου το φυτό, το ζώο και τον άνθρωπο, οδηγείται στον περίφημο ορισμό της ψυχής ως της θεμελιώδους αρχής της ζωής, η οποία εμψυχώνει και ολοκληρώνει το σώμα στο οποίο ανήκει. Το γεγονός πως η ψυχή αντιμετωπίζεται ως αναπόσπαστα δεμένη με το σώμα έχει επιπτώσεις και στον τρόπο με τον οποίο μελετώνται π.χ. οι αισθήσεις, οι οποίες αποτελούν βασική λειτουργία της ψυχής των ζώων και των ανθρώπων, δηλαδή πάντα σε συνάρτηση με τη φυσιολογία των αισθητηρίων οργάνων. Η φαντασία και η νόηση συνιστούν δύο περαιτέρω δυνάμεις της ψυχής, απαραίτητες για την κατάκτηση της γνώσης, η μελέτη των οποίων από τον Αριστοτέλη συναρπάζει τον αναγνώστη μέχρι σήμερα.

Κείμενο:

W.D. Ross (ed.), Aristotelis De anima, Oxford Classical Texts, Oxford 1956

Εγχειρίδιο:

Ingemar During, Αριστοτέλης. Παρουσίαση και ερμηνεία της σκέψης του, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1991 (Τόμος Α'), Αθήνα 1994 (Τόμος Β')

ΦΕ0856 – ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ
– ΕΥ(ΒΙΙ)
((Νέος Επιστήμονας Κάτοχος Διδ. Δ.-- πρόσκλ. ΕΔΒΜ45))

1. Το μάθημα εντάσσεται στα κατ' επιλογή υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος Φιλολογίας και προσφέρεται στους φοιτητές του 8^{ου} εξαμήνου που ακολουθούν την κλασική κατεύθυνση.

2. Υλη του μαθήματος:

A. Εισαγωγή:

(i) Επίγραμμα: Ετυμολογία και σημασία του όρου, επίγραμμα και επιγραφή. Το επίγραμμα στην αρχαϊκή και κλασική εποχή. Η εξέλιξη του επιγράμματος και η καθιέρωσή του ως λογοτεχνικού είδους. Το επίγραμμα στην ελληνιστική και αυτοκρατορική εποχή.

(ii) Συλλογές επιγραμμάτων, ο Στέφανος του Μελεάγρου, ο Στέφανος του Φιλίππου, Ο κύκλος του Αγαθία, μικρότερες συλλογές. Η Παλατινή και η Πλανούδεια Ανθολογία - η χειρόγραφη παράδοση.

B. Κείμενα:

Κανόνες σύνθεσης και ανάλυση ερωτικών, αναθηματικών, επιτύμβιων και συμποτικών επιγραμμάτων.

Επιλεγμένη βιβλιογραφία και σημειώσεις θα αναρτώνται σε εβδομαδιαία μορφή στο e-course, στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου.

**ΦΕ0858 – ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:
ΑΡΧΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ**
– ΕΥ(VIII)
(Σ. Μερσινιάς)

Εισαγωγή:

Οι συζητήσεις για το χαρακτήρα της οικονομίας στον ελληνορωμαϊκό κόσμο (“αρχαϊστές” M. Weber, M. I. Finley - “νεωτεριστές” M. Rostovtzeff, S.T. Lowry). Οικονομικές θεωρίες για την αρχαία Ελλάδα.

Όροι: Οικονομία, εργασία, παραγωγή- ανταλλαγή-κατανάλωση, μέσα παραγωγής, παραγωγικές δυνάμεις, παραγωγικές σχέσεις, χρήμα.

A' Θεμελιώδη χαρακτηριστικά της αρχαίας ελληνικής οικονομίας.

Η εργασία των δούλων. Βασικά χαρακτηριστικά του δουλοκτητικού τρόπου παραγωγής.

Δραστηριότητες παραγωγής και κατανάλωσης των αγαθών. Οι συναλλαγές στην αρχαία Ελλάδα.

Γεωργία, κτηνοτροφία, βιοτεχνία, εμπόριο, ναυτιλία.

Εργασία, προϊόν, νόμισμα.

B' Μορφές ιδιοκτησίας στην αρχαία Ελλάδα. Κοινωνική ιεραρχία.

G' Φορολογία, οικονομική δικαιοσύνη.

D' “Μικροοικονομία” και “Μακροοικονομία” στην αρχαία Ελλάδα: Άτομο - οικογένεια και πόλις. Η οικονομία της οικογένειας και η οικονομία της πόλεως.

Οι παραδόσεις θα γίνονται με βάση τις αρχαίες πηγές (χωρία έργων των Αριστοτέλη, Πλάτωνα, Ξενοφόντα κ.ά., επιγραφές) που θα διανέμονται στη διάρκεια των μαθημάτων.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Austin M. M., Vidal- Naquet P., *Economies et societies en Grece ancienne*, Paris 1972, (μτφρ. Τ. Κουκουλίδης, *Οικονομία και κοινωνία στην αρχαία Ελλάδα*, Αθήνα- Δαιδαλος 1998).

Λιανός Θεόδωρος Π., *Η πολιτική οικονομία των Αριστοτέλη*, Αθήνα - MIET 2012.

ΦΕ0867 – ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

– ΕΥ(ΒΙΙ)

(Σ. Μερσινιάς)

Το μάθημα εντάσσεται στα κατ' επιλογή μαθήματα του Τμήματος Φιλολογίας, και προσφέρεται στους φοιτητές του 8^{ου} εξαμήνου που ακολουθούν την κλασική κατεύθυνση.

1. Ύλη του μαθήματος:

A. Εισαγωγή:

Η έννοια του όρου ελληνισμός, ελληνιστικός. Ο J.G. Droysen και η “ανακάλυψη” του ελληνιστικού κόσμου. Τα βασικά προβλήματα στη μελέτη της ελληνιστικής εποχής. Τα γενικά χαρακτηριστικά της λογοτεχνίας την εποχή αυτή. Η γένεση της φιλολογίας στην Αλεξανδρεία, το Μουσεῖον, οι βιβλιοθήκες.

B. Κείμενα:

- α. Καλλίμαχος, *“Υμνος εἰς Ἀπόλλωνα*
- β. Απολλώνιος Ρόδιος, *Ἀργοναυτικά Γ'* 912 -1145
- γ. Θεόκριτος, *Ειδύλλιο ΙΙ (Φαρμακεύτρια)*
- δ. Ήρώ(ν)δας, 4^{ος} μίμος (*Ἄσκληπιῷ ἀνατιθεῖσαι καὶ θυσιάζουσαι*).

2. Προτεινόμενα συγγράμματα:

- (i) G. O. Hutchinson, *H Ελληνιστική Ποίηση*, Oxford 1988 (μτφρ. Λ. Χατζηκώστα,) Αθήνα (Ινστιτούτο του Βιβλίου-Α.Καρδαμίτσα) 2007.
- (ii) Αλεξανδρινή Μούσα. Συνέχεια και νεωτερισμός στην Ελληνιστική ποίηση, επιμέλεια Φ. Π. Μανακίδου - K. Σπανουδάκης, Αθήνα (GUTENBERG) 2008.

2. ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

ΦΥ1302 – ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Y(I)
(Μ. Παπαδημητρίου – Φ. Πολυμεράκης)

Τμήμα α' (Μ. Παπαδημητρίου):

Στόχος του μαθήματος είναι η συστηματική μελέτη της Γραμματικής, της Σύνταξης και της δομής της Λατινικής Γλώσσας. Παράλληλα οι φοιτητές θα διδαχθούν και θα ασκηθούν στη μέθοδο με την οποία επιτυγχάνεται μια ακριβής και καλή μετάφραση των Λατινικών κειμένων στη Νέα Ελληνική.

Η διδασκαλία θα διαρθρωθεί βασικά σε ενότητες συντακτικού, μέσα στις οποίες θα ενταχθούν η γραμματική και η τεχνική της μετάφρασης, ανά εβδομάδα (ενδεικτικά) ως εξής:

- (1^η εβδ.) Ονοματικοί προσδιορισμοί – Χρήση των πτώσεων.
- (2^η εβδ.) Γερούνδιο – Γερουνδιακή Έλξη.
- (3^η εβδ.) Απαρέμφατο.
- (4^η εβδ.) Μετοχή – Αφαιρετική Απόλυτος – Σουπίνο.
- (5^η εβδ.) Υποθετικοί Λόγοι.
- (6^η εβδ. και 7^η εβδ.) Δευτερεύουσες Προτάσεις.
- (8^η εβδ.) Δευτ. Προτ.: Χρονικές Προτάσεις.
- (9^η εβδ.) Δευτ. Προτ: Αναφορικές Προτάσεις.
- (10^η εβδ.) Ευθείες Ερωτήσεις. – Πλάγιες Ερωτήσεις.
- (11^η, 12^η, 13^η εβδ.) Πλάγιος Λόγος.

Θα διανεμηθεί Βιβλιογραφία και βιοηθητικό υλικό για τα μαθήματα. Στις εξετάσεις πέραν της Γραμματικής και του Συντακτικού θα ζητηθεί μετάφραση αδιδάκτου κειμένου που θα προέρχεται από το 3^ο βιβλίο του *De Bello Gallico* του Καίσαρα.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

- (1) M. von Albrecht, *Iστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας* (μετάφρ. – επιμέλεια Δ.Z. Νικήτας) Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, τ. 1^{ος} 1997 και 2^{ος} 2002.
- (2) E.J. Kenney – W.V. Clausen, *Iστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας*. (μετάφρ. Θ. Πίκουλας – Α. Σιδέρη – Τόλια. Επιμ. Α. Στεφανής), εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1998.
- (3) R. Maltby – K. Belcher, *Τα Λατινικά: Μαθαίνοντας τη γλώσσα από τις πηγές*, (μετάφρ. Ε. Περάκη Κυριακίδου – Ε. Καρακάσης), εκδ. Σμύλη, Αθήνα 2017.
- (4) A. Ernout – F. Thomas, *Συντακτικό Λατινικής Γλώσσας*, (μετάφρ. Θ. Πίκουλας – επιμ. Ελ. Βλάχου), εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα.

Τμήμα β' (Φ. Πολυμεράκης):

Στόχος του μαθήματος είναι η εξάσκηση των φοιτητών στη μετάφραση λατινικών κειμένων από το χώρο της πεζογραφίας (ρητορεία, ιστοριογραφία, βιογραφία), τη γραμματική και το συντακτικό. Θεωρείται δεδομένη η καλή γνώση του τυπολογικού μέρους της γραμματικής. Από την ύλη του συντακτικού διδάσκονται αναλυτικά οι

ονοματικοί τύποι του ρήματος (απαρέμφατο, μετοχή, σουπίνο, γερούνδιο, γερουνδια-κό), η χρήση των εγκλίσεων στις κύριες προτάσεις, ο υποτεταγμένος και ο πλάγιος λόγος. Αναφορές σε κεφάλαια του συντακτικού που δεν θα διδαχθούν γίνονται κατά την λεπτομερή συντακτική ανάλυση των επιλεγμένων κειμένων που προσεγγίζουμε.

Βιβλιογραφία σχετική και έντυπο υλικό για τα συντακτικά φαινόμενα που θα μελετηθούν θα διανεμηθούν με την έναρξη των μαθημάτων.

Στις εξετάσεις θα ζητηθούν:

1. Μετάφραση αδίδακτου κειμένου από το 3^ο βιβλίο του *De bello Gallico* του Ιούλιου Καίσαρα και, ενδεχομένως, και από τα κείμενα που θα διδαχθούν.
2. Γραμματικές παρατηρήσεις.
3. Συντακτικές παρατηρήσεις που θα προέρχονται από το αδίδακτο κείμενο και, ενδεχομένως, και από τα παραδείγματα συντακτικού που θα αναλυθούν στα μαθήματα.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

1. M. von Albrecht, *Iστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας (Geschichte der Römischen Literatur)*, München ²1994, μετάφρ.- επιμ. Δ. Ζ. Νικήτας), Π.Ε.Κ., τ. Α', Ηράκλειο 1997- τ. Β' (μετάφρ. - επιμ. Δ. Ζ. Νικήτας), Ηράκλειο 2002 (οι πρόσφατες ανατυπώσεις κυκλοφορούν σε έναν τόμο).
2. E. J. Kenney – W. V. Clausen, *Iστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας (The Cambridge History of Classical Literature. II Latin Literature)*, Cambridge 1982, μετάφρ. Θ. Πίκουλας – Α. Σιδέρη-Τόλια, επιμ. Α. Στεφανής), εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1998.
3. A. Ernout – F. Thomas, *Συντακτικό της Λατινικής (Syntaxe Latine)*, Paris ²1972, μετάφραση Θ. Πίκουλας – επιμ. Α. Μιχαλόπουλος), εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2012.
4. R. Maltby – K. Belcher, *Tα Λατινικά: Μαθαίνοντας τη γλώσσα από τις πηγές* (μετάφραση Ε. Περάκη Κυριακίδου – Ε. Καρακάσης), εκδ. Σμίλη, Αθήνα 2017.

ΦΥ5330 – ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ: ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ *AΙΝΕΙΑΔΑ* – Υ(Β) (Φ. Πολυμεράκης)

1) Στους στόχους του μαθήματος περιλαμβάνεται η εξέταση δύο θεμάτων που διαδραμάτισαν ιδιαίτερο ρόλο στη σύνθεση της *Aινειάδας* και αποτελούν κλειδί για την ερμηνεία και το μήνυμα του έπους. Συγκεκριμένα εξετάζουμε α) τα ιστορικά χωρία, τις λεγόμενες “σφήνες” της *Aινειάδας*, και β) την ερωτική ιστορία Διδώς-Αινεία· με γνώμονα αυτά τα δύο θέματα επιλέχθηκαν οι παρακάτω ενότητες από τα συγκεκριμένα βιβλία της *Aινειάδας*.

2) Ύλη του μαθήματος:

1. α. Σύντομη εισαγωγή στο ρωμαϊκό έπος, ελληνικό υπόβαθρο, ρωμαϊκή εξέλιξη.
β. Εισαγωγικά στον Βιργίλιο: εργοβιογραφικά, πολιτικό και λογοτεχνικό πλαίσιο, δομή - περιεχόμενο και λογοτεχνικές πηγές της *Aινειάδας*, γλώσσα-ύφος και επιδράσεις (συνοπτικά) της *Aινειάδας*.

2. Μετάφραση, σχολιασμός και ερμηνεία επιλεγμένων ενοτήτων από τα εξής βιβλία:
  - 1ο βιβλίο, στ. 1-33, 254-296, 613-632, 657-722.
  - 4ο βιβλίο, στ. 1-30, 129-197, 296-330, 595-629.
  - 6ο βιβλίο, στ. 264-294, 426-476, 752-807, 841-853, 893-901.
  - 8ο βιβλίο, στ. 625-731.
  - 12ο βιβλίο, στ. 791-842, 919-952.
3. Μετρική (προσωδία - δακτυλικό εξάμετρο).

3) Προτεινόμενα συγγράμματα:

Διανέμεται το κείμενο της έκδοσης του R. A. B. Mynors, OCT – Καρδαμίτσα.

i) E. Γκαστή, Βιργιλίου Αινειάδα, Βιβλίο II. Εισαγωγή – Μετάφραση – Ερμηνευτικό Δοκίμιο, (Τυπωθήτω- Γ. Δαρδανός), Αθήνα 2005.

ii) Ph. Hardie, Βιργίλιος (μετάφρ. Ειρ. Μητούση-επιμ. B. Φυντίκογλου), Univ. Studio Press, Θεσσαλονίκη 2005.

4) Στις εξετάσεις θα ζητηθούν:

1. Μετάφραση ενός χωρίου (10-15 στίχων). Ένταξη και σχολιασμός του κειμένου ή σύγκριση και ερμηνεία χωρίων.

2. Μία γραμματική και μία συντακτική παρατήρηση.

3. Μετρική ανάλυση 2-3 στίχων.

4. Παρατηρήσεις που θα αφορούν τον Βιργίλιο γενικότερα (εισαγωγικά για τον Βιργίλιο).

Κατά την έναρξη των μαθημάτων θα διανεμηθεί σχετική βιβλιογραφία.

ΦΥ5626 – ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ: ΛΟΥΚΑΝΟΣ
BELLUM CIVILE – Y(V)
(Ε. Καρακάσης)

Το μάθημα περιλαμβάνει

1. Εισαγωγή στην επική ποίηση των Ρωμαίων (από την αρχαϊκή εποχή έως και την αυτοκρατορική περίοδο: Λίβιος, Ανδρόνικος, Ναΐβιος, Έννιος, Βεργίλιος, Λουκανός, - έπος της εποχής των Φλαβίων (Βαλέριος Φλάκκος, Στάτιος, Σύλιος Ιταλικός)). Παρουσίαση και μελέτη της εξέλιξης των βασικών ειδολογικών χαρακτηριστικών του ιστορικού και μυθολογικού έπους των Ρωμαίων.
2. Εισαγωγή στο έργο και τον βίο του Λουκανού, τη Ρώμη στα χρόνια του Νέρωνα (πολιτική, ιδεολογία και αισθητική της περιόδου), την αφηγηματική δομή, το ιστορικό υπόβαθρο και τις ιστορικές πηγές των Pharsalia, την πρόσληψη της προγενέστερης επικής ποίησης, της Αινειάδας κατά κύριο λόγο, στο έργο του Λουκανού, τους μηχανισμούς του επικού είδους και τη χαρακτηρολογία των επικών πρωταγωνιστών στη Φαρσαλίδα, τη στωϊκή διάσταση, τη γλώσσα, το ύφος και το μέτρο του Bellum Civile, και, τέλος, το πρόβλημα του τίτλου και της ‘ιδεολογικής ενότητας’ του έπους.
3. Γλωσσικό, ερμηνευτικό και μετρικό σχολιασμό του 1^{ου} βιβλίου των Pharsalia.

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

ΦΕ0373 – ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ – ΕΥ(VII)
(Β. Παππάς)

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της ιστορικής εξέλιξης της λατινικής λυρικής ποίησης από την ύστερη δημοκρατία έως και τον principatus των Φλαβίων. Πιο συγκεκριμένα οι παραδόσεις περιλαμβάνουν ερμηνεία τμήματος των Carmina του Κατούλλου και του Ορατίου, της ελεγειακής ποίησης των Τιβούλλου, Προπερτίου, Οβιδίου, και της ευκαιριακής ποίησης (Silvae) του Στατίου. Μελετάται η γλώσσα, το ύφος, το μέτρο, ζητήματα κριτικής του κειμένου, η θεματική και η ποιητική των

ποιημάτων, και επιχειρείται ένταξή τους στην πολιτική, την αισθητική και την ιδεολογία της ευρύτερης ιστορικής και γραμματειακής περιόδου στην οποία ανήκουν.

ΦΕ0850 – ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ *DE ORATORE*– EY(VII)
(Μ. Παπαδημητρίου)

A. Εισαγωγή: (α) Κικέρων: Η πολιτική σταδιοδρομία του. Το έργο του. Οι ρητορικές πραγματείες. (β) De Oratore: Χρονολογία συγγραφής και δραματική χρονολογία. Τα πρόσωπα του διαλόγου. Δομή και περιεχόμενο.

B. Ανθολογημένα κείμενα από το *De Oratore* για τους εξής θεματικούς κύκλους: Ο τέλειος ρήτορας. Ρητορική και Ιστοριογραφία. Το σκωπικό είδος λόγου και τα Ρωμαϊκά exempla. Ειρωνεία: Το ρητορικό σχήμα και η Σωκρατική ειρωνεία. Το σκηνικό του Πλατωνικού διαλόγου *Φαίδρος* και η μορφή του Σωκράτη στο *De Oratore*.

Τα κείμενα θα εξετασθούν και από άποψη ύφους, γλώσσας και σύνταξης.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

1. **G. Kennedy**, *Iστορία της Κλασικής Ρητορικής*. (Μεταφρ. N. Νικολούδης - Επίβλεψη: I. Αναστασίου) Εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2000.
2. **L. Pernot**, *Η Ρητορική στην Αρχαιότητα*. (Μεταφρ. Ξανθίππη Τσελέντη – Επιμέλεια: B. Σερέτη)
3. **M.L. Clarke**, *To Ρωμαϊκό Πνεύμα: Ιστορία της Ρωμαϊκής σκέψης από τον Κικέρωνα ως τον M. Αυρήλιο*. (Επιμέλεια: Λ. Τρομάρας – Μεταφρ. Π. Δημητριάδου – Λ. Τρομάρας) University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

ΦΥ2314/ΦΥ 2312 – ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ – Y(II)
(Μ. Παπαδημητρίου, Φ. Πολυμεράκης)

Τμήμα α' (Μ. Παπαδημητρίου):

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της Ρωμαϊκής Ιστοριογραφίας (τα είδη, τα χαρακτηριστικά, η γλώσσα, οι εκπρόσωποι και οι ιδιαιτερότητές τους). Αναλύονται αντιροσωπευτικά κείμενα σε συνδυασμό με τα ιστορικά γεγονότα, στα οποία αναφέρονται, και το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, που περιγράφουν. Ιδιαίτερα σχετικά με τους τρεις κορυφαίους ιστορικούς (Σαλλούστιο, Λίβιο και Τάκιτο), που ανήκουν αντίστοιχα στη Δημοκρατική περίοδο, στην εποχή του Αυγούστου και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους, επιχειρείται συγκριτική μελέτη των προοιμίων, που προτάσσουν στις ιστορίες τους, προκειμένου να αναδειχθούν οι βασικές αρχές και τα ιδεώδη του Ρωμαϊκού πολιτισμού, η εξέλιξη και η διαφοροποίησή τους από την μία εποχή στην άλλη.

Θεματολογία ανά εβδομάδα διδασκαλίας (ενδεικτικά)

- 1^η εβδομάδα: Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία.
- 2^η εβδομάδα: Οι Ιστορικοί συγγραφείς της Δημοκρατικής περιόδου. Ο Ιούλιος Καίσαρ. Μελέτη του *Caesaris*, *De Bello Gallico* II 15.
- 3^η εβδομάδα: Μελέτη του *Caesaris*, *De Bello Civili* I 32. Ανάλυση των ιστορικών και πολιτικών γεγονότων στα οποία αναφέρεται το συγκεκριμένο κείμενο με τη βοήθεια παράλληλων χωρίων από τον Κικέρωνα και τον Σουητώνιο.
- 4^η εβδομάδα: Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Βιογραφία. Ο Νέπως. Μελέτη του *Nepotis*, *Miltiades* 4, 1-3.
- 5^η εβδομάδα: Μελέτη των *Nepotis*, *Themistocles* 2, 6-8. *Alcibiades* 3, 1-4. *Atticus* 16
- 6^η εβδομάδα: Ο Σαλλούστιος. Μελέτη του 1^{ου} κεφ. από το έργο του *De coniuratione Catilinae*.
- 7^η εβδομάδα: Μελέτη των κεφ. 2, 3 και 4 του *Sallusti*, *De coniuratione Catilinae*.
- 8^η εβδομάδα: Μελέτη των κεφ. 5 και 6 του *Sallusti*, *De coniuratione Catilinae*.
- 9^η εβδομάδα: Οι ιστορικοί συγγραφείς της εποχής του Αυγούστου. Ο Λίβιος. Μελέτη του Προοιμίου του στο *Ab urbe condita*.
- 10^η εβδομάδα: Μελέτη των κεφ. 1, 2 και 4 του *Livi*, *Ab urbe condita*.
- 11^η εβδομάδα: Οι ιστορικοί συγγραφείς των Αυτοκρατορικών χρόνων. Ο Τάκιτος. Μελέτη του 1^{ου} κεφ. του έργου του *Annales*.
- 12^η εβδομάδα: Μελέτη των κεφ. 2, 3 και 4 των *Annales* του Τάκιτου.
- 13^η εβδομάδα: Μελέτη του 5^{ου} κεφ. των *Annales* του Τάκιτου και του 1^{ου} κεφ. του έργου του *Agricola*.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

1. Fr. Graf (επιμ.), *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία: τόμος Β' Ρώμη (Einleitung in die Lateinische Philologie*, Stuttgart & Leipzig 1997, μετάφρ.- επιμ. Δ. Ζ. Νικήτας), εκδ. Δημ. Ν. Παπαδήμα, Αθήνα 2001.

Εναλλακτικά προτείνονται τα βιβλία:

2. M. von Albrecht, *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας (Geschichte der Römischen Literatur*, München 1994, μετάφρ.- επιμ. Δ. Ζ. Νικήτας), Π.Ε.Κ., τ. Α', Ηράκλειο 1997- τ. Β' (μετάφρ. - επιμ. Δ. Ζ. Νικήτας), Ηράκλειο 2002 (οι πρόσφατες ανατυπώ-σεις κυκλοφορούν σε έναν τόμο).

3. E. J. Kenney – W. V. Clausen, *Ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας (The Cambridge History of Classical Literature. II Latin Literature*, Cambridge 1982, μετάφρ. Θ. Πίκουλας – Α. Σιδέρη-Τόλια, επιμ. Α. Στεφανής), εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1998.

Διανέμονται Πανεπιστημιακές παραδόσεις (μετάφραση, και σχολιασμός των κειμένων).

Τμήμα β' (Φ. Πολυμεράκης):

(η περιγραφή αφορά και στο ΦΥ2312 Ανθολογία Ρωμαϊκής Ιστοριογραφίας (για τους φοιτητές παλαιότερων εξαμήνων – εισαγωγή πριν από το 2017-8)

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα είδη, τα χαρακτηρι-στικά, τη γλώσσα και τους κυριότερους εκπροσώπους της ρωμαϊκής ιστοριογραφίας και βιογραφίας. Όσον αφορά τους τρεις κορυφαίους ιστορικούς (Σαλλούστιο, Λίβιο, Τάκιτο) επιχειρείται μια συγκριτική μελέτη των προοιμίων τους για να αναδειχθούν τα χαρακτηριστικά και οι διαφοροποιήσεις της ιστοριογραφίας τριών διαφορετικών εποχών, δηλ. της Δημοκρατικής εποχής, των Αυγούστειων χρόνων και της πρώιμης Αυτοκρατορικής περιόδου.

Το μάθημα περιλαμβάνει:

I) Σύντομη αναφορά στη χρησιμότητα των Λατινικών σπουδών, στην εμφάνιση και τις περιόδους της Λατινικής Γραμματείας, με έμφαση στις περιόδους της γραμματείας της Αρχαιότητας και στον όρο «κλασικός».

II) Εισαγωγή στη ρωμαϊκή ιστοριογραφία από τις απαρχές (χρονικά των αρχιερέων), την ελληνόγλωσση ρωμαϊκή ιστοριογραφία, την καθιέρωση της λατινόγλωσσης από τον Κάτωνα μέχρι τον Αμμιανό Μαρκελλίνο, τον τελευταίο μεγάλο ιστορικό της ρωμαϊκής αρχαιότητας.

III) Ανθολογημένα κείμενα για μελέτη από το πρωτότυπο:

a) Κείμενα θεωρητικού προβληματισμού

Κικέρων: *De oratore* **II, 12-13, 51-56**· **II, 13-14, 57-61** και **II, 15, 62-64**. Κοϊντιλιανός: *Institutio Oratoria* **X 1, 31-34** και **X 1, 97-104**.

Πλίνιος ο Νεότερος: *Epist.* 5, 8 (*ad T. Capitonem*).

b) Κείμενα ιστορικών και βιογράφων

Κορνύλιος Νέπωτας: *praeфatio*, *Pelopidas* 1, *Themistocles* 7, *Aristides* 1, *De regibus* 2, *Hannibal* 1-2, *Cato* 1 και 3, *Atticus* 1 και 13.

Ιούλιος Καίσαρας: *De bello Gallico* **1, 1· 3, 18-19**· *De bello civili* **1, 32**.

Σαλλούστιος Κρίσπος: *De conjuratione Catilinae* **1-5 & 54**· *De bello Jugurthino* **4-5**· *Historiae* I, 11-12, 16 και IV 69.

Τίτος Λίβιος: *praeфatio*.

Πομπήιος Τρόγος: *Hist. Phil. Epit. praeфatio* και 1, 1.

Κορνύλιος Τάκιτος: *German.* 1-2· *Agric.* 3· *Historiae* 1, 1· *Annales* **1,1 & 15, 44**.

Σουητώνιος: *Augustus* **14, 17, 18**.

Αμμιανός Μαρκελλίνος: *XXI* 4, 5 και *XXV* 3, 21.

IV) Η εξέταση περιλαμβάνει:

1. Μετάφραση δύο ή περισσότερων σύντομων κειμένων.

2. Γραμματικές και συντακτικές παρατηρήσεις.

3. Σχόλια, πραγματολογικές ή ερμηνευτικές παρατηρήσεις στα εξεταζόμενα κείμενα.

4. Γραμματολογικές ερωτήσεις από την εισαγωγή, οι οποίες προέρχονται και από τις παραδόσεις των μαθημάτων (εκτενής εισαγωγή είναι αναφτημένη στο e-course) και από τις παρακάτω σελίδες του βιβλίου του Fr. Graf (επιμ. έκδ.), *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία: τόμος B' Ρώμη*, Αθήνα 2001, σσ. 195 - 196, 202 - 205, 212, 244 - 248, 281- 286, 307-310, 322-323.

V) Προτεινόμενα συγγράμματα:

1. Fr. Graf (επιμ.), *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία: τόμος B' Ρώμη* (*Einleitung in die Lateinische Philologie*, Stuttgart & Leipzig 1997, μετάφρ.- επιμ. Δ. Ζ. Νικήτας), εκδ. Δημ. Ν. Παπαδήμα, Αθήνα 2001.

Εναλλακτικά προτείνονται τα βιβλία:

2. M. von Albrecht, *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας* (*Geschichte der Römischen Literatur*, München²1994, μετάφρ.- επιμ. Δ. Ζ. Νικήτας), Π.Ε.Κ., τ. Α', Ηράκλειο 1997· τ. Β' (μετάφρ. – επιμ. Δ. Ζ. Νικήτας), Ηράκλειο 2002 (οι πρόσφατες ανατυπώ-σεις κυκλοφορούν σε έναν τόμο).

3. E. J. Kenney – W. V. Clausen, *Ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας* (*The Cambridge History of Classical Literature. II Latin Literature*, Cambridge 1982, μετάφρ. Θ. Πίκουλας – Α. Σιδέρη-Τόλια, επιμ. Α. Στεφανής), εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1998.

ΦΥ4938 – ΡΩΜΑΪΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ - Y(IV)
(Ε. Χουλιαρά, Ε. Καρακάσης)

Το μάθημα περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:

I. Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΕΝΕΚΑ

1. Βιογραφικά στοιχεία και προσωπικότητα του Σενέκα
2. Το έργο του Σενέκα

A. ΤΑ ΠΕΖΑ

Consolatio ad Marciam· De ira· Consolatio ad matrem Heluiam· Consolatio ad Polybium· De breuitate uita· De tranquillitate animi· De constantia sapientis· De uita beata· De otio· De prouidentia· De beneficiis· De clementia· Naturales quaestiones· Epistulae morales· Apocolocyntosis diuī Claudi. Η φιλοσοφία του Σενέκα. Η τέχνη του πεζογράφου Σενέκα. Η επιβίωση.

B. ΟΙ ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ

Hercules furens· Troades· Phoenissae· Medea· Phaedra· Oedipus· Agamemnon· Thyestes· Hercules Oetaeus. Προβλήματα και χαρακτηριστικά των τραγωδιών: Πατρότητα· Χρονολόγηση· Στόχοι των τραγωδιών· Το Corpus των τραγωδιών· Πηγές· Δομή· Ρητορική και αισθητική διάσταση· Το πρόβλημα της παράστασης· Δραματικά χαρακτηριστικά. Θέατρο και φιλοσοφία. Γλώσσα, ύφος και λογοτεχνική αποτίμηση. Επιβίωση. Η Octavia.

II. Η ΦΑΙΔΡΑ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ο μύθος του Ιππόλυτου και της Φαίδρας. 2. Δραματική αξιοποίηση του μύθου.
3. Η πρωτοτυπία της Φαίδρας. 4. Περιεχόμενο και δομή της Φαίδρας. 5. Οι χαρακτήρες: Ιππόλυτος· Φαίδρα· Τροφός· Θησέας. 6. Η εικονοποιία της Φαίδρας. 7. Η φιλοσοφία της τραγωδίας. 8. Ο ρόλος της φύσης (natura) στη Φαίδρα. 9. Η αμαζόνια καταγωγή του Ιππόλυτου, η ‘γεωγραφία’ και ο αντιφυλετικός χαρακτήρας της Φαίδρα. 10. Κυνηγοί και θηράματα στη Φαίδρα. 11. Χρονολόγηση και πολιτική διάσταση της Φαίδρας. 12. Η επίδραση της τραγωδίας του μύθου της Φαίδρας: Αρχαιότητα· Αναγέννηση: IE-I5' αι.· Γαλλία (Robert Garnier)· IZ' αι. Γαλλία (La Pinelière, 202, Gabriel Gilbert, Mathieu Bidar, Nicolas Pradon, Tristan l'Hermite)· ΙΘ' αι. Αγγλία (A. Ch. Swinburn,)· K' αι. Ιταλία (Gabriele D'Annunzio)· Όπερα, νεότερο θέατρο, κινηματογράφος κλπ.. 13. Χειρόγραφη παράδοση και ιστορία του κειμένου της Φαίδρας. 14. Προσωδία και μετρική. 15. Η ‘καταραμένη’ γενιά της Φαίδρας. 16. Η γενιά του Ιππόλυτου. 17. Ο Ιπόλυτος στεφανηφόρος του Ευριπίδη. 18. Η Δ' Ήρωίδα του Οβιδίου και η μετάφραση του Μάξιμου Πλανούδη. 19. Φλαβίου Φιλοστράτου Είκονες: Ιππόλυτος. 20. Η Φαίδρα του Ρακίνα. 21. Η Φαίδρα του Γιάννη Ρίτσου

III KEIMENO, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΑΙΔΡΑΣ. (Στίχοι για μελέτη από το πρωτότυπο: 85-273· 423-588· 959-990· 1123-1155. Οι υπόλοιποι στίχοι από μετάφραση).

Βιβλιογραφία. Διανέμεται το βιβλίο του Δ. Ράιου, *Σενέκα ‘Φαίδρα’*: Εισαγωγή – Κριτική – έκδοση – Μετάφραση – Ερμηνευτική ανάλυση, Γιάννενα 2011 (όπου υπάρχει πλούσια βιβλιογραφία).

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

ΦΥ5330/ΦΕ0336 – ΛΑΤΙΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ – ΕΥ(VII) (Ε. Καρακάσης)

1. Γενική εισαγωγή στο αρχαίο μυθιστόρημα (γένεση και χαρακτήρας, παλαιότερες και σύγχρονες απόψεις: E. Rohde, B.E. Perry, B.P. Reardon, T. Hägg, G. Anderson κλπ., σύντομη επισκόπηση του είδους).
2. Το λατινικό μυθιστόρημα (γένεση, χαρακτήρας και σχέση του λατινικού μυθιστορήματος προς το αρχαίο ελληνικό μυθιστόρημα. Το λατινικό μυθιστόρημα και η θεωρία του μυθιστορήματος των G. Lukacs και L. Goldmann).
3. Κείμενα:
  - a. Πετρώνιος.
    - α) Εισαγωγή (βιογραφικά: το έργο του: χαρακτήρας, πηγές, επιβίωση, ιδιομορφία: γλώσσα και ιστορία του κειμένου βιβλιογραφία).
    - β) Ανθολογημένα κείμενα από το *Satyricon* (*Cena Trimalchionis*): κεφ. 26,7-34,10· 37-38· 51· 61, 5-63,10· 71 (κείμενο, μετάφραση, σχόλια).
    - γ) Ανθολογημένα κείμενα από μετάφραση: *Satyricon* κεφ. 1-4 (“Εκπαιδευτικά προβλήματα στην εποχή του Πετρώνιου”): 12-15 (“Κριτική της δικαιοσύνης”): 42-45 (“Λαϊκοί συμποτικοί λόγοι”): 26,7-78,8 (“Το τσιμπούσι του Τριμαλχίωνα”): 111-113 (“Η ιστορία της χήρας από την Έφεσο”: ένταξή της στο είδος των μιλησιακών ιστοριών, παλαιότερες και νεότερες παραλλαγές, διασκευές και μιμήσεις, γεωγραφική εξάπλωση κλπ.): 140-141 (“Φιλοχρήματος κανιβαλισμός”).
  - δ) Θέματα για μελέτη:

Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ρώμη (εκπαίδευση, θεάματα και παιχνίδια, λουτρά και συ-μπόσια, λαϊκές πολυκατοικίες και αριστοκρατικές βίλες, ρωμαϊκό ημερολόγιο κλπ.), Πετρώνιος και αρχαιολογικά ενρήματα στην Καμπανία, Πετρώνιος και ιστορία, Πετρώνιος και λαογραφία, το *Satyricon* του Πετρώνιου στη νεότερη τέχνη και λογοτεχνία (H. Sienkiewitz, *Quo vadis?* F. Fellini, *Satiricon*).

β. Απούληιος

- α) Εισαγωγή (βιογραφία και έργα).
- β) Μεταμορφώσεις (περιεχόμενο, τίτλος και χαρακτήρας του έργου: πηγές και πρότυπα: επιβιώσεις στην ευρωπαϊκή λογοτεχνία: Πετρώνιος και Απούληιος: ύφος και γλώσσα των Μεταμορφώσεων.
- γ) Ανθολογημένα κείμενα από τις Μεταμορφώσεις: βιβλ. I,1 (“Ο αινιγματικός πρόλογος και η σημασία του”): I,5-19 (“Η περιπέτεια του Σωκράτη ή ο Απούληιος εισιγητής της φανταστικής αφήγησης”): I,24-25 (“Το επεισόδιο στην ψαραγορά της Υπάτης και η πραγματική σημασία του”): II,31-III,11 (“Η γιορτή του Γέλιου”): VIII, 1-14 (“Η ιστορία του Θράσυλλου και της Χάρης”).
- δ) Το Παραμύθι του Έρωτα και της Ψυχής.

Περιεχόμενο, πηγές, συμβολισμός, επιβίωση στην ευρωπαϊκή και νεοελληνική φιλολογία, αλλά και τη λαϊκή παράδοση.
- ε) Ανθολογημένα κείμενα από το *Παραμύθι του Έρωτα και της Ψυχής*: βιβλ. IV, 28 (“Η αρχή του παραμυθιού”): V, 1-3 (“Η Ψυχή στο παλάτι του Έρωτα”): V,22-23 (“Αποκάλυψη του μυστικού του αόρατου εραστή”).

ΦΕ0860 – ΡΩΜΑΪΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΕΥ(Β.)
(Β. Παππάς)

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το έργο βασικών εκπροσώπων της ρωμαϊκής βιογραφίας. Τα μαθήματα θα περιλαμβάνουν εισαγωγή στη γένεση και την εξέλιξη της βιογραφίας και της αυτοβιογραφίας στη Ρώμη από τα χρόνια των Γράκχων ως και τη Historia Augusta, τη λογοτεχνία των απομνημονευμάτων, τις επιδράσεις της ελληνικής βιογραφικής γραμματείας, τις γραμματειακές συγγένειες του βιογραφικού είδους με τη ρωμαϊκή ιστοριογραφία, τη διάκριση μεταξύ ποιητικής και πεζογραφικής βιογραφίας, τον βίο και το βιογραφικό έργο των Κορνήλιου Νέπωτα, Τάκιτου, Σουητάνιου, Αυρηλίου Βίκτωρος και τη Historia Augusta. Θα διδαχθούν αντιπροσωπευτικά αποστάσματα από το έργο των προαναφερθέντων βιογράφων με έμφαση σε ζητήματα γλώσσας, ύφους, κριτικής του κειμένου, δομής της αφήγησης και αφηγηματολογίας, ρωμαϊκής ιστορίας, ειδολογικού χαρακτήρα των επιλεγμένων αποστασμάτων και της συμβολής τους στη γραμματειακή εξέλιξη του είδους.

ΦΕ0861 – ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ: ΤΕΡΕΝΤΙΟΥ ΕΥΝΟΥΧΟΣ – Υ(Β.)
(Μ. Παπαδημητρίου)

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της Λατινικής Κωμωδίας και ιδιαίτερα η γνωριμία με το έργο του Τερεντίου. Προτάσσεται εισαγωγή για το Ρωμαϊκό Δράμα γενικά και τη Λατινική Κωμωδία ειδικότερα (αρχές, προϋποθέσεις εμφάνισης και ανάπτυξης, εξέλιξη, χαρακτηριστικά, εκπρόσωποι, γλώσσα, μέτρα). Αναπτύσσονται θέματα όπως: η χρονολογία των κωμωδών του Τερεντίου, η πρωτοτοπία του σε σχέση με τα Ελληνικά πρότυπά του, η τεχνική της contaminatio, οι πρόλογοι των κωμωδιών του, η διαίρεση των κωμωδιών σε πράξεις και σκηνές, οι χαρακτήρες που παρουσιάζονται στα έργα του, η έννοια της Humanitas που αναδεικνύεται μέσα σ' αυτά, η γλώσσα και το ύφος του, τα μέτρα που χρησιμοποιεί, οι υπομνηματιστές του, η χειρόγραφη παράδοση, οι εκδόσεις των κωμωδιών του και η επίδραση που άσκησε στο μεταγενέστερο θέατρο. Αναλύεται η κωμωδία Eunuchus από γλωσσική πλευρά, ενώ παράλληλα ανιχνεύονται μοτίβα, στοιχεία ιστορικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, της καθημερινής ζωής, οι επιδράσεις από φιλοσοφικές απόψεις και εκφράσεις της λαϊκής σοφίας. Αναζητούνται στοιχεία από το Ελληνικό πρότυπο του, αλλά και προσπάθειες εκρωμαϊσμού, το κωμικό στοιχείο, αλλά και η τάση του να διδάξει.

Συγγράμματα:

Επιλογή ανάμεσα στα συγγράμματα:

- (α) Λ. Τρομάρας, *P. Terentius Afer. Eunuchus*. Εισαγωγή - κείμενο – μετάφραση – σχόλια. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2005.
(β) R. L. Hunter, *H Νέα Κωμωδία στην Αρχαία Ελλάδα και στη Ρώμη* (μετ. Β. Φυντίκογλου) εκδ. Μ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1994.
2. Διανέμονται Πανεπιστημιακές παραδόσεις

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

ΦΥ1934 – ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ –

Υ(Ι)

(Δ. Παπαστάθη)

Στο μάθημα οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με έννοιες της ιστορίας της λογοτεχνίας (περιοδολόγηση, πηγές), τη σημασία του λογοτεχνικού κανόνα. Θα αποκτήσουν μια γενική εποπτεία της νεοελληνικής λογοτεχνίας στην εξέλιξή της (βασικοί σταθμοί, ρεύματα, πρόσωπα και έργα). Στη συνέχεια θα μελετήσουν το πέρασμα από την Ιστορία στις Ιστορίες της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, στο πλαίσιο της σύστασης μιας «εθνικής» γραμματείας. Θα ακολουθήσει μια συνοπτική ιστορία των INEL από τις πρώτες συναγωγές βιογραφικών και εργογραφικών στοιχείων έως τις πιο σύνθετες σύγχρονες συνθέσεις.

Περιεχόμενα μαθήματος

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ:

1. Λογοτεχνία: ζητήματα ορισμού, ορολογίας, ιστορίας και πρόσληψης
- 2-5. Για μια συνοπτική περιοδολόγηση της λογοτεχνίας: Από τις απαρχές έως την πρώτη δεκαετία του μεσοπολέμου: κείμενα, πρόσωπα, ρεύματα
- 6-8. Από τη «γενιά του '30» έως τη «γενιά του '70»: κείμενα, πρόσωπα, ρεύματα

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ:

9. Από την Ιστορία στις ιστορίες: η πρόκληση της ιστορίας της λογοτεχνίας
10. Λογοτεχνικός κανόνας και ιστορία της λογοτεχνίας
11. 19^{ος} αι. και INEL
12. 20^{ος} αι. και INEL
13. Ψηφιακές τεχνολογίες και INEL

Προτεινόμενα συγγράμματα

Roderick Beaton, *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία. Ποίηση και Πεζογραφία 1821-1992*, Νεφέλη, Αθήνα 1996.

ΦΥ3924 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - Υ(ΙΙ)

(Δ. Παπαστάθη)

Το μάθημα προσφέρει μια γενική εισαγωγή στις έννοιες, τις μεθόδους και τα εργαλεία της Νέας Ελληνικής Φιλολογίας. Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με βασικές έννοιες και όρους (τι είναι λογοτεχνία, γραμματεία, φιλολογία, γραμματολογία, κείμενο/έργο, θεωρίες ανάλυσης και ερμηνείας κειμένων, κ.α.), καθώς και με μεθόδους και εργαλεία της φιλολογικής έρευνας (βιβλιογραφία, εκδοτική, έρευνα των περιοδικών, σχέση της νεοελληνικής λογοτεχνίας με τις ψηφιακές τεχνολογίες).

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Λογοτεχνία - Γραμματεία - Φιλολογία – Γραμματολογία
2. Κείμενο - έργο
3. Λογοτεχνικά γένη και είδη
4. Ποίηση
5. Αφήγηση
6. Δράμα
7. Χρηστικά ή «εξωλογοτεχνικά» κείμενα
- 8-9. Ανάλυση και ερμηνεία κειμένου
10. Εθνική, γενική και συγκριτική γραμματολογία
11. Μέθοδοι και εργαλεία: βιβλιογραφία, εκδοτική, ανθολογίες, μετρική, έρευνα των περιοδικών
12. Νεοελληνική φιλολογία και ψηφιακές τεχνολογίες
13. Η νεοελληνική λογοτεχνία στην εκπαίδευση. Ιστορικές και θεωρητικές προσεγγίσεις.

ΦΥ3925 – ΡΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (19^{ος} – 20^{ος} αι.) – Υ(III)

(Α. Βογιατζόγλου)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή ιστορικογραμματολογικού χαρακτήρα στα κυριότερα λογοτεχνικά ρεύματα της ευρωπαϊκής και της νεοελληνικής λογοτεχνίας του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα. Αφού συζητήσουμε, αρχικά, ερωτήματα ευρύτερα, όπως ζητήματα ορολογίας, ζητήματα ιστορίας της λογοτεχνίας και λογοτεχνικών ειδών, θα παρακολουθήσουμε σχηματικά την ανάδυση κι εξέλιξη των σημαντικότερων λογοτεχνικών ρευμάτων στην ποίηση, την πεζογραφία και το θέατρο στον ευρωπαϊκό και τον ελληνικό χώρο: του ρομαντισμού, του ρεαλισμού, του νατουραλισμού, του παρνασσισμού, του συμβολισμού, της παρακμής, της καθαρής ποίησης, του μοντερνισμού και της πρωτοπορίας.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ

1. Εισαγωγή. Θεωρητικά, γραμματολογικά, ειδολογικά ζητήματα
- 2-5. Ρομαντισμός
- 6-7. Ρεαλισμός, νατουραλισμός
- 8-10. Παρνασσισμός, συμβολισμός, παρακμή, καθαρή ποίηση
- 11-13. Μοντερνισμός και πρωτοπορία

Εξεταστέα ύλη:

- Σύγγραμμα: Martin Travers, *Εισαγωγή στη νεότερη ευρωπαϊκή λογοτεχνία*, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2005
- Κείμενα αναρτημένα στο e-course.

**ΦΥ5743 – ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ 1830-1880 – Y(V)
(Γ. Παπαθεοδώρου)**

Στο μάθημα επιχειρείται η ιστορική και γραμματολογική περιοδιάβαση του ελληνικού ρομαντισμού, με αναφορά σε αντιπροσωπευτικά κείμενα και συγγραφέis «ρομαντικών χρόνων» (1830-1880). Ειδικότερα, εξετάζεται η έννοια του «εθνικού ποιητή», η ανάδυση του νεοελληνικού μυθιστορήματος, η ιδεολογική χρήση του Εικοσιένα στη λογοτεχνία, καθώς η ευρύτερη σχέση της λογοτεχνίας με τη δημόσια σφαίρα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους.

Εγχειρίδιο :

Γιάννης Παπαθεοδώρου, *Ρομαντικά Πεπρωμένα. Ο Αριστοτέλης Βαλαωρίτης ως εθνικός ποιητής*, Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2009.

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

**ΦΕ0708 – ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ (1930-1960)
(Α. Βογιατζόγλου)**

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η λογοτεχνική κριτική του Μεσοπολέμου, της ταραχώδους δεκαετίας του '40 και των πρώτων μετεμφυλιακών χρόνων. Μελετώνται το ιδεολογικό προφίλ, η μεθοδολογία και οι αισθητικές αρχές των σημαντικότερων κριτικών (του Τέλλου Αγρα, του Κλέωνος Παράσχου, του Νικόλα Κάλας, του Ανδρέα Καραντώνη κτλ.), χαρτογραφείται ο λογοτεχνικός περιοδικός τύπος και συζητούνται ζητήματα αιχμής της φιλολογικής ζωής, όπως ήταν η κριτική αντίσταση απέναντι στον μοντερνισμό, ο διάλογος για την ποίηση ανάμεσα στον Γιώργο Σεφέρη και τον Κωνσταντίνο Τσάτσο, η κριτική πρόσληψη του Καρυωτάκη και του Καβάφη, οι συζητήσεις για τη «στρατευμένη τέχνη» κτλ.

**ΦΕ0709 - ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (20^{ος} αι.)
(Τ. Καγιαλής)**

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διερεύνηση των χρήσεων στοιχείων, χαρακτήρων και μοτίβων από την αρχαία ελληνική μυθολογία και ιστορία, το αρχαίο δράμα και την υλική αρχαιότητα σε ελληνικά ποιήματα του 20ού αιώνα. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξετάσουμε ιστορικά, αρχαιόμυθα και αρχαιολογικά κείμενα μιας πλειάδας ποιητών, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι: Κ. Π. Καβάφης, Κ. Παλαμάς, Ν. Λαπαθιώτης, Α. Σικελιανός, Τ. Άγρας, Γ. Σεφέρης, Α. Εμπειρίκος, Γ. Ρίτσος, Μ. Σαχτούρης, Μ. Κατσαρός, Ντ. Χριστιανόπουλος, Κ. Δημουλά κ.ά. Ανάμεσα στα ζητήματα που θα μας απασχολήσουν στο πλαίσιο της ερμηνευτικής συζήτησης των ποιημάτων είναι: η αναζήτηση των κειμενικών και οπτικών πηγών και η εξέταση των αναθεωρητικών ποιητικών τους αναγνώσεων· η σύνδεση του αρχαιοελληνικού με τη λαογραφία και το έθνος· οι προσαρμογές της αρχαιόθεμης ποιητικής στα κυρίαρχα λογοτεχνικά ρεύματα του 20ού αι.· οι ερωτικές, υπαρξιακές και πολιτικές χρήσεις της αρχαιότητας· οι αλληγορικές λειτουργίες των αρχαιοελληνικών αναφορών κ.ά.

ΦΕ0707 – ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ
(Δ. Καργιώτης)

Κείμενα στο e-course. Ο όρος μετάφραση αναφέρεται σε ένα πεδίο που αφορά άμεσα την ιστορία του πολιτισμού, τις πολιτισμικές σχέσεις, τις πολιτισμικές μεταβιβάσεις εδώ και αιώνες· αν και συχνά παραγνωρισμένο, πρόκειται για ένα πεδίο συστατικό της ιστορίας των ιδεών, δίπλα στο θεμελιωτικό πεδίο της πρωτότυπης γραμματείας. Η θεωρία της μετάφρασης, η μετάφραση ως διαδικασία και πρακτική, οι τεχνικές της και οι στοχεύσεις της, τα αποτελέσματα και οι χρήσεις της, αυτά και άλλα αποτελούν πλέον επιστημονικές κατευθύνσεις που μελετώνται από ειδικούς, αφού οι μεταφραστικές σπουδές έχουν πα ακαταλάβει, επιτέλους, τη θέση που τους αρμόζει θεσμικά στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Η μετάφραση αφορά άμεσα τη συγκριτική γραμματολογία, καθώς αποτελεί συχνά προϋπόθεση του επιστημολογικού της διαβήματος: η εισαγωγή αλλόγλωσσων έργων ή συγγραφέων σε ένα εθνικό λογοτεχνικό πολυυνότημα και η παρέμβαση σε αυτό μέσω τόσο της παρουσίας ή της επίδρασης όσο και της απουσίας, της έλλειψης ή της καθυστέρησης όχι μόνο επισυμβαίνει με τη μετάφραση, αλλά και μελετάται χάριν και διαμέσου αυτής. Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στις μεταφραστικές σπουδές και εγγράφεται στους σύγχρονους προβληματισμούς της συγκριτικής γραμματολογίας.

Υλη του μαθήματος:

Σύγγραμμα: Δημήτρης Καργιώτης, *Γεωγραφίες της μετάφρασης: Χώροι, κανόνες, ιδεολογίες*, Αθήνα, Κάπα Εκδοτική, 2017.

**ΦΕ0837 – ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**
(Κ. Καραβίδας)

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται οι τρόποι με τους οποίους η λογοτεχνική αναπαράσταση του πρόσφατου ιστορικού παρελθόντος (πόλεμος, κατοχή, αντίσταση, εμφύλιος) εγγράφεται στα ιδεολογικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα της μεταπολεμικής περιόδου. Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες με αντιπροσωπευτικά κείμενα και συγγραφείς της περιόδου, παρακολουθώντας την εξέλιξη της πεζογραφίας μέσα από τη διαχείριση της ιστορικής μνήμης, το βίωμα οριακών εμπειριών και τις αφηγηματικές τεχνικές που εγκαινιάζει η πορεία του ελληνικού πεζογραφικού μοντερνισμού.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

ΦΥ 2935 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ – Υ(II) (Δ. Παπαστάθη)

Το μάθημα προσφέρει μια γενική εισαγωγή στις έννοιες, τις μεθόδους και τα εργαλεία της Νέας Ελληνικής Φιλολογίας. Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με βασικές έννοιες και όρους (τι είναι λογοτεχνία, γραμματεία, φιλολογία, γραμματολογία, κείμενο/έργο, θεωρίες ανάλυσης και ερμηνείας κειμένων, κ.α.), καθώς και με μεθόδους και εργαλεία της φιλολογικής έρευνας (βιβλιογραφία, εκδοτική, έρευνα των περιοδικών, σχέση της νεοελληνικής λογοτεχνίας με τις ψηφιακές τεχνολογίες).

Περιεχόμενα μαθήματος

1. Λογοτεχνία - Γραμματεία - Φιλολογία – Γραμματολογία
2. Κείμενο - έργο
3. Λογοτεχνικά γένη και είδη
4. Ποίηση
5. Αφήγηση
6. Δράμα
7. Χρηστικά ή «εξωλογοτεχνικά» κείμενα
- 8-9. Ανάλυση και ερμηνεία κειμένου
10. Εθνική, γενική και συγκριτική γραμματολογία
11. Μέθοδοι και εργαλεία: βιβλιογραφία, εκδοτική, ανθολογίες, μετρική, έρευνα των περιοδικών
12. Νεοελληνική φιλολογία και ψηφιακές τεχνολογίες
13. Η νεοελληνική λογοτεχνία στην εκπαίδευση. Ιστορικές και θεωρητικές προσεγγίσεις

Προτεινόμενα συγγράμματα

<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6432>

ΦΥ4935 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ - Υ(IV) (Δ. Καργιώτης)

Από τις απαρχές της τον δέκατο ένατο αιώνα μέχρι τις μέρες μας, η συγκριτική γραμματολογία αποτελεί έναν κλάδο της επιστήμης της φιλολογίας ο οποίος βρίσκεται σε διαρκή επαναπροσδιορισμό, αφού επαναδιαμορφώνεται υπό το φως τόσο των εξελίξεων της μελέτης της λογοτεχνίας –της ιστορίας, της κριτικής και της θεωρίας της, όσο και των θεωρητικών προβληματισμών και μεθοδολογικών μετασχηματισμών που επιτρέπουν, αν όχι επιβάλλουν, και οι εξελίξεις στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες. Το μάθημα έχει στόχο να εισαγάγει τους φοιτητές στις συγκριτολογικές σπουδές. Θα εξεταστούν ζητήματα ιστορικά (όπως η γένεση και η ιστορική εξέλιξη της επιστήμης), μεθοδολογικά (όπως ζητήματα ορολογίας, μεθοδολογίας και πρακτικών) και θεωρητικά (όπως ζητήματα επιστημολογίας και διεπιστημονικότητας), έτσι ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν το απαραίτητο κριτικό λεξιλόγιο και θεωρητικό υπόβαθρο απαραίτητα για τις λογοτεχνικές σπουδές. Παράλληλα, το μάθημα προσφέρει μια

εισαγωγική περιδιάβαση των κυριότερων σχολών της θεωρίας της λογοτεχνίας στη νεώτερη εποχή.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ:

Ζητήματα ιστορίας: από πότε συγκρίνουμε;

Εισαγωγή. Παρουσίαση του μαθήματος. Αποσαφήνιση όρων. Η Συγκριτική Γραμματολογία ως φιλολογικός κλάδος. Γένεση και ιστορική εξέλιξη της επιστήμης. Το αντικείμενο του κλάδου και τα ενδιαφέροντά του. Οι διαφορετικές σχολές.

Ζητήματα Θεωρίας: τι και γιατί συγκρίνουμε;

Επιστημολογία του συγκριτισμού. Ο συγκριτισμός ως αναστοχαστική διεργασία. Τι είναι η «θεωρία»; Περιδιάβαση σε μείζονες σχολές της νεώτερης εποχής: Φορμαλισμός, Νέα Κριτική, Δομισμός, Θεωρία της πρόσληψης, Αποδόμηση, Πολιτισμικές Σπουδές.

Ζητήματα Μεθόδου: πώς συγκρίνουμε;

Η Συγκριτική Γραμματολογία ως γραμματολογική πρακτική. Ιστορία και ιστορικότητα των μεθόδων της. Ανάμεσα στην Εθνική και την Παγκόσμια Λογοτεχνία. Το εύρος της σύγκρισης.

Υλη του μαθήματος:

Σύγγραμμα: Δημήτρης Καργιώτης, *Γεωγραφίες της μετάφρασης: Χώροι, κανόνες, ιδεολογίες*, Αθήνα, Κάπα Εκδοτική, 2017.

Κείμενα στο e-course.

ΦΥ6753 – ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ 1880-1930 – Y(VI)

(Δ. Καργιώτης)

Το μάθημα ακολουθεί τα αισθητικά ρεύματα και τις ιδεολογικές διεργασίες της περιόδου 1880-1930, μιας περιόδου εμβληματικής για την νεοελληνική λογοτεχνία. Προσεγγίζοντας σημαντικά κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας της περιόδου, θα μελετήσουμε την ελληνική δεξιόση των κύριων ευρωπαϊκών ρευμάτων (όπως αυτά μεταλαμπαδεύτηκαν στα καθ' ημάς: τις εκδοχές του ρεαλισμού και του νατουραλισμού, τις εκφάνσεις του συμβολισμού, το πέρασμα από τον αισθητισμό στο μοντέρνο) και θα συζητήσουμε την σημασία τους τόσο για την ιστορική εξέλιξη της νεοελληνικής λογοτεχνίας όσο και για τις ευρύτερες ιδεολογικές και πνευματικές διαμάχες που απασχόλησαν την ελληνική πνευματική ζωή τα κρίσιμα αυτά χρόνια.

Υλη του μαθήματος:

Σύγγραμμα: Δημήτρης Καργιώτης, *Κριτικά δοκίμια: για την νεοελληνική λογοτεχνία*, Πάτρα, Opportuna, 2017.

Κείμενα στο e-course.

ΦΥ6754 – ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑ: 1930-1980 – Y(VI)

(Δ. Παπαστάθη)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

Στο μάθημα οι φοιτητές θα μελετήσουν αντιπροσωπευτικά κείμενα και συγγραφείς της περιόδου 1930-1980. Η εμφάνιση της γενιάς του Τριάντα, ο μοντερνισμός, ο ελληνικός υπερρεαλισμός συνιστούν σημαντικούς σταθμούς της νεώτερης ελληνικής λογοτεχνίας.

Επίσης, οι φοιτητές θα παρακολουθήσουν τις λογοτεχνικές αναπαραστάσεις της ιστορίας (δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, κατοχή, εμφύλιος σπαραγμός, δικτατορία) μέσα από κείμενα εκπροσώπων της μεταπολεμικής λογοτεχνίας και της λεγόμενης γενιάς του '70.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

- 1.Η επιθυμία για το μοντέρνο: η εμφάνιση της γενιάς του Τριάντα
2. Γ. Σεφέρη *Μυθιστόρημα*
- 3.Οδ. Ελύτη Άξιον Εστί
4. Γ. Ρίτσου *Επιτάφιος*
5. N. Εγγονόπουλου *Μπολιβάρ*
- 6-7. Πρώτη μεταπολεμική ποιητική γενιά: Μ. Κατσαρός, Μ. Αναγνωστάκης, Αρ. Αλεξάνδρου, Κλ. Κύρου
- 8-9. Δεύτερη μεταπολεμική ποιητική γενιά: Β. Λεοντάρης, Πρ. Μάρκογλου, Σπ. Τσακνιάς
- 10-11. Μεταπολεμική πεζογραφία: Από τον ρεαλισμό στο βίωμα (Δ. Χατζής, Τ. Καζαντζής, Γ. Ιωάννου, Χρ. Μηλιώνης)
- 12-13.Η Γενιά της οικουμενικής διαμαρτυρίας ή γενιά του 1970 (Λ. Πούλιος, Γ. Κοντός, Ν. Βαγενάς, Τζ. Μαστοράκη, Ρ. Γαλανάκη)

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

A. ΜΕΛΕΤΕΣ

Αθανασόπουλος Βαγγέλης, *To ποιητικό τοπίο των ελληνικού 19^ο και 20^ο αι., τ. Γ', Καστανιώτης*, Αθήνα 2007.

Αργυρίου Αλέξανδρος, «Σχέδιο για μια συγκριτική της μοντέρνας ελληνικής ποίησης», *Διαβάζω*, τχ. 22, Ιούλιος 1979, σσ. 28-52.

-, «Εισαγωγή», στον τόμο: *Η ελληνική ποίηση. Ανθολογία – Γραμματολογία*, επιμέλεια: Αλέξανδρος Αργυρίου, Σοκόλης, Αθήνα 2000, σ. 7-29.

-, *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της. Στα χρόνια της αυτοσχέδιας ανάπτυξης (1957-1963)*, τ. Στ', Καστανιώτης, Αθήνα 2005.

Γαραντούδης Ευριπίδης, Μέντη Δώρα (επιμ.), «Και με τον ήχον των για μια στιγμή επιστρέφουν» *Η ελληνική ποίηση στον εικοστό αιώνα: Επίτομη Ανθολογία*, Gutenberg, Αθήνα 2016.

Καγιαλής Τάκης, «Ποίηση, ιδεολογία και λογοτεχνική κριτική στην Επιθεώρηση Τέχνης», στον τόμο: *Επιθεώρηση Τέχνης: Μια κρίσιμη δωδεκαετία*, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1997, σσ. 47-67.

-, *Η επιθυμία για το μοντέρνο. Δεσμεύσεις και αξιώσεις της λογοτεχνικής διανόησης στην Ελλάδα του 1930*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2007.

Καστρινάκη Αγγέλα, *Η λογοτεχνία στην ταραγμένη δεκαετία 1940-1950*, Πόλις, Αθήνα 2003.

Μαρωνίτης Δ.Ν., *Ποιητική και Πολιτική Ηθική. Πρώτη Μεταπολεμική Γενιά. Αλεξάνδρου-Αναγνωστάκης-Πατρίκιος*, Κέδρος, Αθήνα 1984.

Μικέ Μαίρη, *Μεταμφιέσεις στη νεοελληνική πεζογραφία. 19^{ος}-20^{ος} αι.*, Κέδρος, Αθήνα 2001.

Παπαγεωργίου Κώστας Γ., «Εισαγωγή. Η λογοτεχνική δεκαετία του 1960», στον τόμο: *Η ελληνική ποίηση. Ανθολογία – Γραμματολογία*, επιμέλεια: Κώστας Γ. Παπαγεωργίου, Σοκόλης, Αθήνα 2002, σ. 11-104.

Παπαθεοδώρου Γιάννης, «Λογοτεχνία και ιδεολογία», *To Δέντρο*, τχ. 117-118, Απρίλιος-Ιούνιος 2002, σ. 26-31.

Παπαστάθη Δέσποινα, «Ποιητική του πένθους στη δεύτερη μεταπολεμική γενιά», *Φιλόλογος*, τχ. 163, Ιανουάριος – Μάρτιος 2016, σ. 54-71.

Σαββίδης Γ.Π., «Το στύγμα της πρώτης μεταπολεμικής ποιητικής γενιάς», στον τόμο: *H ελληνική ποίηση. Ανθολογία – Γραμματολογία*, επιμέλεια: Αλέξανδρος Αργυρίου, Σοκόλης, Αθήνα 2000, σ. 624-627.

Β. ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ

Abrams M. H., *Λεξικό λογοτεχνικών όρων*, μτφρ. Γιάννα Δεληβοριά και Σοφία Χατζηιωαννίδου, Πατάκης, Αθήνα 2005.

Γ. ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Για τον Γιώργο Σεφέρη:

http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html?cnd_id=1

Για τον Γιάννη Ρίτσο:

http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html?cnd_id=14

Για τον Νίκο Εγγονόπουλο:

<http://www.engonopoulos.gr/>

Για τον Οδυσσέα Ελύτη:

<http://xoomer.virgilio.it/gkouts/>

Ιστοσελίδα με κριτικές για τη μεταπολεμική ποίηση:

http://www.greek-language.gr/Resources/literature/education/literature_history/search.html?details=105

Ιστοσελίδες για τη μεταπολεμική ποίηση: πρώτη και δεύτερη γενιά:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%80%CE%BF%C_E%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7

<http://www.pothege.gr/PeriodDetails.aspx?INDEX=5&lan=1>

Ιστοσελίδες με βιογραφικά στοιχεία ποιητών:

<http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=138>

<http://www.pothege.gr/Writers.aspx?lan=1>

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ:

Αργυρίου Αλέξανδρος, *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της. Στα χρόνια της αυτοσχέδιας ανάπτυξης (1957-1963)*, τ. Στ', Καστανιώτης, Αθήνα 2005.

ΚΑΤ'ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

ΦΕ0864 – Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ

(Α. Βογιατζόγλου)

Μελετάται διεξοδικά το ποιητικό (και, δευτερευόντως, το θεατρικό και το δοκιμιακό) έργο του Άγγελου Σικελιανού στα πλαίσια των ιστορικοκοινωνικών εξελίξεων της εποχής του και σε σχέση με την υπόλοιπη λογοτεχνική παραγωγή και την περιφρέουσα πνευματική ατμόσφαιρα του τέλους του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα στην Ελλάδα, την Ευρώπη και την Αμερική. Αναλύονται η τεχνοτροπία, το ιδεολογικό και φιλοσοφικό πλαίσιο του έργων του, ο διάλογός του με Έλληνες (από τον Πίνδαρο και τον Αισχύλο ώς τον Σολωμό και τον Καβάφη) και ξένους δημιουργούς (από τον Κητς και τον Σέλλεϋ ώς τον Ουίτμαν και τον Κλωντέλ), καθώς και η πρόσληψή του από νεότερους Έλληνες δημιουργούς (Σεφέρη, Ελύτη, Ρίτσο, Εμπειρίκο κ.ά.). Οντας ο τελευταίος

σημαντικός εκπρόσωπος της επτανησιακής ποίησης, ο Σικελιανός υπέρξε ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στον Σολωμό και τον ποιητικό μοντερνισμό της γενιάς του'30.

Εξεταστέα ύλη:

- Σύγγραμμα: Εισαγωγή στην ποίηση του Σικελιανού, επιμέλεια Ερατοσθένης Καψωμένος, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2010.
- Σημειώσεις τάξης και ανθολόγιο ποιημάτων.

ΦΕ0863 – ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ: ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΙΤΙΚΗ (Τ. Καγιαλής)

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ

1. Γενική εισαγωγή: Ο Γ. Σεφέρης και η ελληνική μοντέρνα ποίηση
- 2-3. Το πρώιμο έργο: *Στροφή*, «Στέρνα»
- 4-6. Ο προπολεμικός Σεφέρης: *Μοθιστόρημα*, *Τετράδιο Γυμνασμάτων*
- 7-9. Ο Σεφέρης στα χρόνια του πολέμου: *Ημερολόγια Καταστρώματος (Α'-Β')*, «Κίχλη»
- 10-11. Ο μεταπολεμικός Σεφέρης: *Ημερολόγιο Καταστρώματος, Γ'*, *Τρία κρυφά ποιήματα*
12. Ο «ανεπίσημος» Σεφέρης (*Τετράδιο Γυμνασμάτων, Β'*)
13. Ο Γ. Σεφέρης ως μεταφραστής: θεωρία και πρακτική

Εγχειρίδιο: Ε. Γαραντούδης, Τ. Καγιαλής (επιμ.), *O Σεφέρης για νέους αναγνώστες*, Αθήνα, Ίκαρος, 2008.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία (e-course).

ΦΕ0862 – Ο ΚΑΒΑΦΗΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΤΟΥ (Γ. Παπαθεοδώρου)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέλιξη της ποιητικής δημιουργίας του Καβάφη καθώς και οι τρόποι ανανέωσης της προηγούμενης ποιητικής παράδοσης, τόσο στο επίπεδο της τεχνοτροπίας όσο και στο επίπεδο της αισθητικής. Παράλληλα, εξετάζεται η πρόσληψη της ποίησης του Καβάφη από την κριτική, καθώς και τα βασικά ερμηνευτικά σχήματα που προτάθηκαν για την αξιολόγηση και αποτίμηση του έργου του. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ερμηνείες της «ιστορικής αίσθησης» του Καβάφη.

Εγχειρίδιο :

Μιχ. Πιερής (επιμ.), *Εισαγωγή στην ποίηση του Κ. Π. Καβάφη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 2016 (α' εκδ. 1994).

ΦΕ8209 – ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ (Α. Κατσιγιάννης)

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το ευρύτερο πολιτισμικό φαινόμενο της Κρητικής Αναγέννησης, και κυρίως με τη λογοτεχνία του. Μέσα από την

εξέταση των κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών εκφάνσεων της Κρητικής Αναγέννησης το μάθημα θα επικεντρωθεί στα πέντε βασικότερα λογοτεχνικά έργα της εποχής: *Απόκοπος* (παρ' όλη την πρωινότητά του, είναι απαραίτητος για την κατανόηση του φαινομένου συνολικότερα), *Θυσία του Αβραάμ*, *Ερωφύλη*, *Ερωτόκριτος* και *Βοσκοπούλα*, χωρίς να παραμεληθεί και ο χώρος της κωμωδίας.

Αναλυτικότερα, με την ολοκλήρωση του μαθήματος αυτού οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να κατανοήσουν την Κρητική Αναγέννηση ως πολιτικό, ιστορικό και πολιτισμικό φαινόμενο.
- Να κατανοήσουν τους μηχανισμούς παραγωγής και διακίνησης γνώσης (και λογοτεχνίας) στην Κρήτη του 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα.
- Να γνωρίζουν βιογραφικά και εργογραφικά στοιχεία για τους βασικούς εκπροσώπους της Κρητικής Αναγέννησης
- Να διαθέτουν στοιχειώδη βιβλιογραφική ενημέρωση.
- Να κατανοήσουν τις ιδεολογικές προεκτάσεις και την ιστορικότητα των κειμένων.
- Να κατανοήσουν τη θέση των κρητικών έργων μες στο ευρύτερο φαινόμενο της Ευρωπαϊκής Αναγέννησης και του Μπαρόκ.
- Να αποκτήσουν ικανότητα ανάλυσης των κειμένων.

Εγχειρίδιο: D. Holton, Λογοτεχνία και Κοινωνία στην Κρήτη της Αναγέννησης, μτφρ. N. Δεληγιαννάκη, Ηράκλειο 1997

ΦΕ0691 – ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 19^{ος} -20^{ος} ΑΙΩΝΑΣ
(Κ. Καραβίδας)

Γενικός στόχος του μαθήματος είναι η ιστορική και γραμματολογική εξέταση της νέας ελληνικής λογοτεχνίας του 19ου και 20ου αι. σε σχέση με τα ιστορικά, πολιτισμικά, αισθητικά και ιδεολογικά συμφραζόμενα. Το περιεχόμενο του μαθήματος οργανώνεται γύρω από μείζονα θέματα της νέας ελληνικής λογοτεχνίας που αποτελούν μέρος του συνεχούς διαλόγου της με την ιστορία και την ιδεολογία. Επιλέγονται δηλαδή θεματικές ενότητες και κείμενα που συνδέονται άμεσα με τα συμφραζόμενα της εποχής τους, αλλά και συγγραφείς που το έργο τους υπέστη ιδεολογικές χρήσεις και προκάλεσε αισθητικές και γενικότερες διαμάχες, διευρύνοντας την εμβέλεια της επιρροής της λογοτεχνίας στο πεδίο της κουλτούρας.

1. Εθνική ποίηση και Ιδεολογία (1830-1880)
2. Ανάδυση του νεοελληνικού μυθιστορήματος και αντιρομαντικά φανερώματα (1830-1880)
3. Ιδεολογική λειτουργία και προβλήματα της ηθογραφίας (1880-1900)
4. Από τον «λυρισμό του εγώ» στον «λυρισμό του εμείς» (1880-1900)
5. Ο Καβάφης και η εποχή του: ένας ποιητής εκτός γραμματολογικού κορμού (1900-1930)
6. Από την αστική ηθογραφία στην κοινωνική κριτική (1900-1930)
7. Από τη γενιά του '20 στη γενιά του '30: ρήξη ή συνέχεια;
8. Λογοτεχνία και Αριστερά στον Μεσοπόλεμο
9. Μοντερνισμός και ελληνικότητα στη γενιά του '30

10. Τύχες του μοντερνισμού στη μεσοπολεμική πεζογραφία. Μεταξική δικτατορία και στροφή στο παρελθόν
11. Από την αντιστασιακή ποίηση στην ποίηση της ήττας και της αναθεώρησης
12. Ο εμφύλιος πόλεμος στην μεταπολεμική πεζογραφία
13. Μικροαστικό περιβάλλον, λαϊκότητα και ηθογραφικός ρεαλισμός στην πεζογραφία της δεκαετίας του 1960

ΦΕ0868 – ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (Α. Μπουκουβάλα)

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσεγγίσει θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα που αφορούν στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στην ελληνική εκπαίδευση, ώστε να εφοδιάσει τους φοιτητές με ένα συστηματικό πλαίσιο θεωρητικών αρχών και μεθόδων, το οποίο θα τους επιτρέψει, στη συνέχεια, να οργανώσουν διδακτικές παρεμβάσεις για το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο.

Μέσα από την κριτική θεώρηση των Προγραμμάτων Σπουδών σχετικά με τη στοχοθεσία, τη μεθόδευση της διδασκαλίας, τις παιδαγωγικές αρχές, τις διδακτικές πρακτικές, τις μεθόδους αξιολόγησης καθώς και το αίτημα για αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη, θα οδηγηθούμε στην ανάλυση και αποτίμηση υπαρχόντων διδακτικών σεναρίων για το μάθημα της λογοτεχνίας και τη σύνταξη νέων."

ΦΕ0865 – Λογοτεχνία και Ιστορία στην περίοδο της Μεταπολίτευσης (Πανεπ. Υπότροφος)

Γενικός στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία με αντιπροσωπευτικά λογοτεχνικά κείμενα και συγγραφείς της περιόδου. Κατά δεύτερον, η γνωριμία με την εποχή, γνωστή ως «Μεταπολίτευση», μέσα από τις αφηγήσεις της λογοτεχνικής παραγωγής, πεζογραφίας και ποίησης.

Ειδικότερα, το μάθημα αποβλέπει στην παρουσίαση των λογοτεχνικών τάσεων της μεταπολίτευσης, με κύριο χαρακτηριστικό τους τη διαστάυρωση παραδοσιακών και μη παραδοσιακών αντιλήψεων και τεχνοτροπιών με μοναδικό για την Ελλάδα τρόπο. Η περίοδος αυτή παρουσιάζει μια ενδιαφέρουσα δυναμική για τη νεοελληνική λογοτεχνία, γιατί η κληρονομιά των διεστικών αντιλήψεων, σε ιδεολογικό και αισθητικό επίπεδο, όπως για παράδειγμα ο διαχωρισμός μεταξύ «ψυηλής» και «χαμηλής» κουλτούρας, ιδιωτικού και δημόσιου βίου/λόγου, αριστεράς και δεξιάς, συναισθήματος και λογικής, πνεύματος και σώματος, γυναίκας και άντρα, ρευστοποιείται και οι πόλοι συνομιλούν πια και αλληλοεπιδρούν. Ορισμένοι μελετητές παρουσιάζουν τη μεταπολίτευση ως κομβική ιστορική στιγμή σε σχέση με το σήμερα.

Στόχος του μαθήματος είναι να προβληματιστούν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ως προς το αν η λογοτεχνία που παράγεται μετά το '70, αναδυόμενη κριτικά από ένα διαφορετικό πολιτικό φαντασιακό, έθεσε τα θεμέλια για την έλευση «νέων» ιστορικών υποκειμένων και, κατ' επέκταση, συγγραφικών υποκειμένων.

Στο μάθημα αυτό, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έρθουν παράλληλα σε επαφή με όψεις του ρεύματος του μοντερνισμού, όπως εκδηλώθηκε ιστορικά στην Ελλάδα. Ειδικότερος

στόχος να γνωρίσουν τον τρόπο που η λογοτεχνία, είτε με την αξιοποίηση και εξέλιξη του ελεύθερου στίχου και των νεωτερικών αφηγηματικών τεχνικών, συνέβαλε στην ανασύνθεση του «πολιτικού ασυνείδητου» και της συλλογικής εμπειρίας, χωρίς αυτές να γίνονται πια αντιληπτές ως «εθνική» ταυτότητα.

**ΦΕ0866 – Η «ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ '30»: ΠΟΙΗΣΗ, ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ, ΚΡΙΤΙΚΗ
(Σ. Νιάρος)**

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ποιητική, πεζογραφική και κριτική παραγωγή της «Γενιάς του '30». Έπειτα από την κριτική προσέγγιση του όρου, θα παρουσιαστούν οι συγγραφείς που θεωρούνται συνήθως ως μέλη της «Γενιάς» και θα εξεταστούν τόσο οι συνθήκες ανάδυσής τους όσο και η κριτική τους υποδοχή στη μεσοπολεμική και στη μεταπολεμική περίοδο. Παράλληλα, θα επιδιωχθεί η εξοικείωση των φοιτητών με βασικούς κριτικούς όρους που απαιτούνται για την κριτική προσέγγιση και ερμηνεία των θεμελιωδών έργων της «Γενιάς». Στις παραδόσεις περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η εξέταση ορισμένων ενδεικτικών αποσπασμάτων από κείμενα της Αξιώτη, του Εμπειρίκου, του Ελύτη, του Θεοτοκά, του Κάλας, του Σεφέρη, του Μυριβήλη και του Καραντώνη.

**ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**

ΦΥ3926 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ – Υ(III)
(Α. Αλεξάκης)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το μάθημα εξετάζει συνοπτικά την εξέλιξη διαφόρων γραμματειακών ειδών που καλλιεργήθηκαν στη διάρκεια της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Κάθε μάθημα θα χωρίζεται σε δύο τμήματα: στο πρώτο θα αναπτύσσεται θεωρητικά η ιστορική εμφάνιση και εξέλιξη ενός ή δύο γραμματειακών ειδών, ενώ στο δεύτερο θα μεταφράζονται και θα αναλύονται συγκεκριμένα αποσπάσματα από έργα που ανήκουν στα λογοτεχνικά είδη που αναπτύσσονται στο πρώτο μέρος. Η ανάπτυξη της θεματικής του μαθήματος θα στηριχτεί κυρίως στο εγχειρίδιο που μοιράζεται, (Jan Olof Rosenqvist, *H Byzantinή Λογοτεχνία από τον 6ο Αιώνα ως την Αλωση της Κωνσταντινούπολης*, [μεταφρ. Ι. Βάσσης], Αθήνα, Εκδ. Κανάκη, 2008), ενώ για κάποια πρωιμότερα ζητήματα θα δοθεί φωτοτυπημένο υλικό. Όσον αφορά τα κείμενα, θα διανέμονται φωτοτυπημένα την τάξη την προηγούμενη από την συνάντηση στην οποία θα πρόκειται να συζητηθούν. Επισημαίνεται ότι οι φοιτητές θα ήταν καλό να παρακολουθούν το μάθημα και να προετοιμάζουν το κείμενο που θα μοιράζεται στην τάξη. Ο βαθμός του μαθήματος εξαρτάται από την επίδοση στο τελικό διαγώνισμα, όμως φοιτητές που θα συμμετέχουν στην μετάφραση και τον σχολιασμό των κειμένων θα κερδίζουν επιπλέον μονάδες που θα προστίθενται στον βαθμό του τελικού τους διαγωνίσματος.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ

- 1) **Πρώτη εβδομάδα:** Εισαγωγικά θέματα:
  - α) Συνοπτικότατο περίγραμμα Βυζαντινής Ιστορίας. Χρονολογίες.
  - β) Εργαλεία Σπουδών. Συντομογραφίες Επιστημονικών σειρών, κειμένων, προσωπογραφικών λεξικών, Λεξικών κλπ
  - γ) Γενικότερα θέματα Βυζαντινής Λογοτεχνίας (Rosenqvist, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, σελ. 256-285, συνοπτικά).
- 2) **Δεύτερη εβδομάδα:** Πρωτοβυζαντινή περίοδος (330 – περίπου 520).
  - α) Θεωρία: Κύρια χαρακτηριστικά, ρητορική, αγιολογία.
  - β) Κείμενα: Αποσπάσματα από τα εξής κείμενα
    - 1) Λιβάνιος: *Oratio 18, Ἐπιτάφιος ἐπὶ Ιουλιανῷ*.
    - 2) Αθανάσιος Αλεξανδρείας: *Bίος ἀγίου Αντωνίου*
    - 3) Ιωάννης Χρυσόστομος: *Ad populum Antiochenum (homilia 3)*.
- 3) **Τρίτη εβδομάδα:** Η πρώιμη βυζαντινή περίοδος (527 – περ. 650) Α', (Rosenqvist, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, σελ. 21-39).
  - α) Θεωρία: Γενικά χαρακτηριστικά: Ιστοριογραφία και Χρονογραφία
  - β) Κείμενα: Αποσπάσματα από τα Ιστορικά έργα των Μαλάλα, Προκοπίου, Αγαθία
- 4) **Τέταρτη εβδομάδα:** Η πρώιμη βυζαντινή περίοδος (527 – περ. 650) Β', (Rosenqvist, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, σελ. 40-56).
  - α) Θεωρία: Κλασικίζουσα και Εκκλησιαστική Ποίηση, Κοντάκιο, Ρωμανός ο Μελωδός, Αγιολογία.
  - β) Κείμενα: Επιγράμματα Αγαθία, αποσπάσματα από κοντάκιο του Ρωμανού και το θάύμα 26 από τα Θαύματα τοῦ ἀγίου Αρτεμίου.
- 5) **Πέμπτη εβδομάδα:** Ο «σκοτεινός αιώνας» και η Εικονομαχία (περ. 650-843).
  - α) Θεωρία: Επισκόπηση γενικά χαρακτηριστικά, (Rosenqvist, *Βυζαντινή*

- Λογοτεχνία*, σελ. 59-86). Θεολογία, Αγιολογία.
- β) Κείμενα: Αποσπάσματα από το *De fide Orthodoxa* του Ιωάννη Δαμασκηνού, και από τον *Bίο του Στεφάνου του Νέου και τον Bίο του Φιλαρέτου*.
- 6) Έκτη εβδομάδα: Εικονομαχία Συνέχεια:
- α) Θεωρία. Επιστολογραφία.
  - β) Κείμενα:
    - 1) Απόσπασμα από την *Χρονογραφία* του Θεοφάνη του Ομολογητή
    - 2) *Επιστολή* 18 του Θεοδώρου Στουδίτη.
    - 3) Αποσπάσματα από τον *Bίο του Λέοντος Κατάνης*.
- 7) Εβδομή εβδομάδα: Μακεδονική Αναγέννηση (843-1025) Α'
- (Rosenqvist, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, σελ. 87-108)
- α) Θεωρία: Επισκόπηση – Κλασσικισμός και υψηλό ύφος. Ιστοριογραφία
  - β) Κείμενα:
    - 1) Απόσπασμα από την *Βιβλιοθήκη* του Φωτίου.
    - 2) Απόσπασμα από τον *Bίο Βασιλείου*.
- 8) Ογδοη εβδομάδα: Μακεδονική Αναγέννηση (843-1025) Β'
- (Rosenqvist, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, σελ. 109-133).
- α) Θεωρία: Εγκυκλοπαιδισμός, υμνογραφία, αγιολογία.
  - β) Κείμενα:
    - 1) Απόσπασμα από το *De caerimoniis*
    - 2) Απόσπασμα από Κανόνα του Ιωσήφ του Υμνογράφου.
    - 3) Απόσπασμα από το *Μηνολόγιο* του Συμεώνος του Μεταφραστού.
- 9) Ενατη εβδομάδα: Πολιτική και στρατιωτική παρακμή και μερική ανασυγκρότηση.
Κομνηνοί (1025-1204). (Rosenqvist, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, σελ. 135-164).
- α) Θεωρία: Επισκόπηση – Ιστοριογραφία, δημώδης ποίηση.
  - β) Κείμενα:
    - 1) Απόσπασμα από την *Χρονογραφία* του Μ. Ψελλού.
    - 2) Απόσπασμα από τον *Διγενή Ακρίτη*.
- 10) Δέκατη εβδομάδα: Περίοδος των Κομνηνών. (Rosenqvist, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, σελ. 133-194).
- α) Θεωρία: Ιστοριογραφία, (συνεχεια), Βυζαντινό Μυθιστόρημα
  - β) Κείμενα
    - 1) Απόσπασμα από την *Αλεξιάδα* της Άννας Κομνηνής
    - 2) Απόσπασμα από τα *Καθ' Ύσμίνην καὶ Ύσμινίαν*.
    - 3) Στίχοι από τον *Πτωχοπρόδρομο*.
- 11) Ενδέκατη εβδομάδα: Η Βυζαντινή αυτοκρατορία σε εξορία (1204-1261).
(Rosenqvist, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, σελ. 195-209).
- α) Θεωρία: Επισκόπηση, Ρητορική, επιστολογραφία και αυτοβιογραφία
  - β) Κείμενα
    - 1) Απόσπασμα από την *Χρονική Διήγηση* του Νικήτα Χωνιάτη
    - 2) Απόσπασμα από επιστολή του Μιχαήλ Χωνιάτη
    - 3) Απόσπασμα από την *Αντοβιογραφία* του Νικηφόρου Βλεμμύδη
- 12) Δωδέκατη εβδομάδα: Παλαιολόγεια περίοδος (1261-1453) Α' (Rosenqvist, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, σελ. 211-229).
- α) Θεωρία: Επισκόπηση, Φιλολογία, Ιστοριογραφία, ποίηση
  - β) Κείμενα:
    - 1) Απόσπασμα από τον *Ηθικό* του Θεοδώρου Μετοχίτη
    - 2) Απόσπασμα από τον *Bίο τῶν ἀδελφῶν Γραπτῶν* της Θεοδώρας Ραούλαινας.
    - 3) Απόσπασμα από το έμμετρο μυθιστόρημα *Βέλθανδρος καὶ Χρυσάντεα*.

- 13) Δέκατη τρίτη εβδομάδα: Παλαιολόγεια περίοδος (1261-1453) Β' (Rosenqvist, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, σελ. 229-254).
- Θεωρία: Φιλοσοφία, Ιστορικοί της Αλώσεως.
  - Κείμενα:
    - Απόσπασμα από έργο του Γεμιστού Πλήθωνος
    - Απόσπασμα από το ιστορικό έργο των Δούκα, Σφραντζή και Χαλκοκονδύλη.

ΦΥ3926 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ – Υ(III)
(Ε. Καλτσογιάννη)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το μάθημα προσφέρει μια γενική επισκόπηση της ιστορίας της βυζαντινής λογοτεχνίας από τον 4ο αιώνα ως το τέλος του Βυζαντίου. Διαβάζονται στο πρωτότυπο και αναλύονται χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το έργο των σημαντικότερων εκπροσώπων της λογοτεχνίας κάθε περιόδου, ώστε να φωτισθεί η αισθητική αλλά και η ευρύτερη πολιτισμική διάσταση των κειμένων. Επίσης, οι φοιτητές εισάγονται σε βασικές έννοιες και μεθόδους της επιστήμης της Βυζαντινολογίας.

ΦΥ5620 – ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΙ ΙΙ– Υ(V)
(Α. Αγγέλου)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το μάθημα καλύπτει την μέση και ύστερη βυζαντινή περίοδο και προσφέρει μια επισκόπηση τόσο των αμιγώς ιστορικών κειμένων, όσο και, γενικότερα, εκείνων που δύνανται να θεωρηθούν ιστορικές πηγές.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ

- 1η – 2η εβδομάδα: Εισαγωγικά.
- 3η – 5η εβδομάδα: Ιστορικοί 9ου και 10ου αιώνα.
- 6η – 7η εβδομάδα: Μιχαήλ Ψελλός.
- 8η – 10η εβδομάδα: Ιστορικά κείμενα 12ου αιώνα.
- 11η – 13η εβδομάδα: Ιστορικά κείμενα της ύστερης βυζαντινής περιόδου.

Εξεταστέα ύλη:

- Καρπόζηλος Α., *Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι*, τόμ. Β', Αθήνα, Κανάκης, 1997.
- Διανομή σημειώσεων.

ΦΥ7774 – ΔΗΜΩΔΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ – Υ (VII)
(Δ. Γεωργακόπουλος)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εισαγωγή: Η ελληνική γλώσσα στο Βυζάντιο και στη Βυζαντινή Λογοτεχνία. Λόγια και Δημώδης Βυζαντινή Λογοτεχνία. Βυζαντινή ή Νεοελληνική. Το περιεχόμενο.

- Λογοτεχνικές επιδράσεις και πρότυπα. Η παράδοση των κειμένων. Ο Δεκαπενταύλαβος στίχος. Επιδράσεις στη Λογοτεχνία των Σλαβικών λαών, την ευρωπαϊκή λογοτεχνία και την μεταβυζαντινή - νεοελληνική λογοτεχνία. Αξιολόγηση. Η επιστημονική έρευνα. Γενική Βιβλιογραφία.
2. Ο κύκλος των ακριτικών τραγουδιών. Το Άσμα των Αρμούρη (έκδ. Στ. Αλεξίου 1985). Εισαγωγή, λεξιλόγιο, ερμηνευτικός σχολιασμός.
  3. Το Έπος του Βασιλείου Διγενή Ακρίτη. Η παραλλαγή του Escorial (στιχ. 1-1786), (έκδ. Στ. Αλεξίου 1985). Εισαγωγή, λεξιλόγιο, ερμηνευτικός σχολιασμός.
  4. Πτωχοπροδρομικά. Εισαγωγή
Πτωχοπροδρομικά I (έκδ. H. Eideneier, 2012). Λεξιλόγιο, ερμηνευτικός σχολιασμός.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Στ. Αλεξίου, *Βασίλειος Διγενής Ακρίτης (Κατά το Χειρόγραφο του Escorial) και το Άσμα των Αρμούρη*, Αθήνα 1985.
H. Eideneier, *Πτωχοπρόδρομος*. Κριτική έκδοση, Ηράκλειο 2012.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

H.-G. Beck, *Iστορία της Βυζαντινής Δημώδους Λογοτεχνίας*. Μτφρ. N. Eideneier. Αθήνα 2007, 9-13, 97-107, 119-177.

R. Beaton, *Η ιδέα των Έθνους στη Νεοελληνική Λογοτεχνία από το Βυζάντιο στη σύγχρονη Ελλάδα*, Ηράκλειο 2015, 67-80.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

ΦΥ4936 – BYZANTINOI ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΙ I – Υ(IV) (Α. Αγγέλου)

Το μάθημα καλύπτει την πρώιμη βυζαντινή περίοδο και αποτελεί εισαγωγή σε όλες τις μορφές της βυζαντινής ιστοριογραφίας (κοσμική, εκκλησιαστική, χρονογραφική). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους ιστορικούς Προκόπιο (αξιοπιστία και αντικειμενικότητα, πρότυπα και κλασικισμός, δομή, γλώσσα και ύφος), Αγαθία Σχολαστικό (πηγές, τρόποι εξιστόρησης, υφολογική διαμόρφωση), Θεοφύλακτος Σιμοκάττη (ρητορική και ιστορία).

ΦΥ4936 – BYZANTINOI ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΙ I – Υ(IV) (Ε. Καλτσογιάννη)

Το μάθημα μελετά την εξέλιξη της βυζαντινής ιστοριογραφίας από τον 6ο ως τον 10ο αιώνα. Διαβάζονται (στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση) και αναλύονται χαρακτηριστικά αποσπάσματα από έργα των κλασικιζόντων ιστορικών (Προκόπιος, Αγαθίας, Θεοφύλακτος Σιμοκάττης, Λέων διάκονος) αλλά και των σημαντικότερων χρονογράφων της περιόδου (Ιωάννης Μαλάλας, Θεοφάνης ο Ομολογητής, Γεώργιος Μοναχός, Συνεχιστές του Θεοφάνη). Έμφαση αποδίδεται στα στοιχεία εκείνα που συνθέτουν τον ιδιαίτερο τρόπο γραφής κάθε συγγραφέα καθώς και στα ειδικά χαρακτηριστικά που αποκτά ο ιστορικός λόγος ανάλογα με το λογοτεχνικό είδος και τις επιταγές της εποχής.

ΦΥ8206 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ
(Α. Αλεξάκης)

Βασικές έννοιες της παλαιογραφίας: Το χειρόγραφο, είδη χειρογράφων, ορολογία σχετική με τα χειρόγραφα. Γραφείς και γραφές, τα σφάλματα των αντιγραφών. Εξέλιξη των χειρογράφων και της γραφής από την πρώιμη Βυζαντινή περίοδο μέχρι και τους μεταβυζαντινούς χρόνους.

Εγχειρίδιο: E.Mioni, *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία*. Μεταφρ. Μ. Παναγιωτάκη, Αθήνα 1988

ΦΕ0857 – ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ
(Α. Αλεξάκης)

Το μάθημα εξετάζει τριών ειδών κείμενα που εμφανίζονται μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης και καλύπτουν την χρονική περίοδο από τον 16ο μέχρι τον 18^ο αιώνα

Α) Συλλογές αφηγήσεων του βίου της πολιτείας και του μαρτυρικού θανάτου των Νεομαρτύρων της Οθωμανικής περιόδου (π.χ. Νέον Μαρτυρολόγιον Νικοδήμου Αγιορέιτου)

Β) Μεταφράσεις σε λόγια και δημώδη γλώσσα (16ος-17ος αι) παλαιοτέρων πρωτοτύπων Βυζαντινών Βίων αγίων

Γ) Θεατρικά έργα με αγιολογικό περιεχόμενο που προέρχονται από τις Ελληνόφωνες περιοχές υπό την κυριαρχία Καθολικών κρατών (Βενετία κλπ.).

Τα κείμενα αναλύονται υφολογικά πραγματολογικά και δίνεται το ιστορικό και κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο εμφανίζονται.

ΦΥ 8642 – ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΕΙΩΝ ΧΡΟΝΩΝ
(Α. Αγγέλου)

Στο σεμινάριο επιχειρείται, με βάση τον σχολιασμό και την μελέτη αντιπροσωπευτικών κειμένων της Παλαιολόγειας εποχής, μια διερεύνηση συγκεκριμένων θεμάτων που χαρακτηρίζουν τα λόγια κείμενα της εποχής (θέση της Κωνσταντινούπολης σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο, η Ορθοδοξία έναντι του Ισλάμ, αλλαγή του Κωνσταντίνειου προτύπου διακυβέρνησης, υφολογικός και γλωσσικός αρχαϊσμός κ.α.).

ΦΥ8645 – BYZANTINΗ ΡΗΤΟΡΙΚΗ
(Α. Αγγέλου)

Στο σεμινάριο επιχειρείται, με βάση συγκεκριμένα κείμενα θεωρίας της ρητορικής από την ύστερη αρχαιότητα μέχρι το τέλος του Βυζαντίου, και σε σύγκριση με επιλεγμένα αποσπάσματα από κείμενα ρητορικής πρακτικής, μια ερμηνευτική προσέγγιση του προβλήματος της σύνθεσης και δομής του δημόσιου λόγου στο Βυζάντιο.

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

ΦΥ1700 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ Ι – Υ(Ι)

(Μ. Λεκάκου - Μ. Μαστροπαύλου)

Περιεχόμενο μαθήματος

Θεωρητική γλωσσολογία: στόχοι και μέθοδοι της επιστημονικής μελέτης της γλώσσας. Σύντομη ιστορία της γλωσσικής επιστήμης. Συγχρονική και διαχρονική μελέτη της Γλώσσας. Επίπεδα ανάλυσης: φωνητική-φωνολογία, σύνταξη, σημασιολογία, πραγματολογία. Αρθρωτική φωνητική: φωνητήρια όργανα, άρθρωση συμφώνων και φωνητών, αλλόφωνα. Φωνολογία: φώνημα, φωνολογικά φαινόμενα, φωνολογικοί κανόνες. Μορφολογία: κλιτική και παραγωγική μορφολογία. Μόρφημα, αλλόμορφο, και τύποι μορφημάτων. Μορφολογία ονόματος και ρήματος. Τυπολογία γλωσσών. Σύνταξη: προτάσεις και συντακτική (αντι)γραμματικότητα. Καθολικές αρχές και παραμετρική διαφοροποίηση. Ανάλυση σε συστατικά, δομική αμφιστημία, δενδρικά διαγράμματα, κανόνες φραστικής δομής. Σημασιολογία: λογικές προτάσεις και σημασιολογική (αντι)γραμματικότητα. Λεξική σημασία και σχέσεις μεταξύ λεξημάτων. Φραστική και προτασιακή σημασία και η Αρχή της Συνθετικότητας. Πραγματολογία: εκφωνήματα και πραγματολογική αποδεκτότητα. Ο ρόλος του περικειμένου, φαινόμενα δείξης. Θεωρία λεκτικών πράξεων και θεωρία υπονοημάτων.

Θεματολογία ανά εβδομάδα

Εβδ.1-2: Εισαγωγικά: τι είναι γλώσσα, τι είναι γλωσσολογία

- Μονάδες και επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης.
- Θεωρητικές προσεγγίσεις: συγχρονική και διαχρονική, θεωρητική και εφαρμοσμένη γλωσσολογία.
- Σύντομη ιστορία της γλωσσικής επιστήμης
- Η φύση του γλωσσικού σημείου: μορφή και σημασία.
- Προφορικός και γραπτός λόγος.

Εβδ.3: Φωνητική

- Αρθρωτική, ακουστική και αντιληπτική φωνητική. Ο μηχανισμός και η φυσιολογία της παραγωγής της ανθρώπινης φωνής.
- Αρθρωτικοί μηχανισμοί, τόπος και τρόπος άρθρωσης. Διακριτικά χαρακτηριστικά. Εξάσκηση.

Εβδ.4-5: Φωνολογία

- Φώνημα και αλλόφωνα. Σχέσεις αντίθεσης, ελεύθερης εναλλαγής και συμπληρωματικής κατανομής.
- Πάθη φωνημάτων. Η θεωρία των διακριτικών χαρακτηριστικών.

Εβδ.6-7: Μορφολογία

- Η δομή και ο σχηματισμός των λέξεων. Κλιτική και παραγωγική μορφολογία. Μορφήματα, αλλόμορφα. Τύποι μορφημάτων.
- Τα μέρη του λόγου και η μορφολογία τους: η μορφολογία του ρήματος, του ουσιαστικού, του επιθέτου.
- Μορφολογικές διαδικασίες, μορφολογικά πρότυπα περιγραφής. Το πρότυπο λέξη και παράδειγμα: μορφολογικά χαρακτηριστικά.

Εβδ.8-9: Σύνταξη

- Πρόταση, λογική πρόταση και εκφώνημα. Γραμματικότητα και αποδεκτότητα.
- Φραστική δομή. Δομική αμφισημία και ιεραρχκή οργάνωση.
- Κριτήρια για τη διάκριση σε συντακτικές κατηγορίες. Κανόνες φραστικής δομής.
- Καθολικές αρχές και παραμετρική ποικιλότητα.

Εβδ.10-11: Σημασιολογία

- Γραμματική πρόταση και λογική πρόταση. Λεξική και Φραστική σημασία. Η Αρχή της Συνθετικότητας.
- Λεξική σημασία: σχέσεις μεταξύ λεξημάτων (ομωνυμία, συνωνυμία, αντωνυμία, πολυσημία).
- Φραστική σημασία: σημασία ονοματικών φράσεων (σημασία/έννοια και αναφορά· ανεξάρτητη και μη-ανεξάρτητη αναφορά).
- Προτασική σημασία: σημασιολογία των συνθηκών αληθείας. Αναλυτικές και συνθετικές προτάσεις.

Εβδ. 12-13: Πραγματολογία

- Εκφωνήματα. Γλωσσικό και εξωγλωσσικό περικείμενο· το φαινόμενο της δείξης.
- Η θεωρία των λεκτικών πράξεων.
- Η θεωρία των υπονοημάτων.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Χατζησαββίδης, Χ. (2012). *Νεοελληνική γραμματική: θεωρητικές βάσεις και περιγραφή*. Αθήνα: Βάνιας.

Fromkin, V., Rodman, R. & Hyams, N. (2008). *Εισαγωγή στη Μελέτη της Γλώσσας*. Μετάφραση Βάζου, Ε., Ξυδόπουλος, Γ.Ι., Παπαδοπούλου, Φ. & Τσαγγαλίδης, Α. Αθήνα: Πατάκης.

ΦΥ3720 – ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Ι – Υ(III) (Π. Φίλος)

Περύληψη – στόχοι:

Το μάθημα ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ περιλαμβάνει τη διαχρονική εξέταση της ελληνικής γλώσσας από την προϊστορική περίοδο ως σήμερα. Η προϊστορική περίοδος αρχίζει από την εποχή που οι Έλληνες διασπώνται από τον ινδοευρωπαϊκό κορμό και τελειώνει τον 15ο αι. π.Χ. , οπότε εμφανίζονται τα πρώτα γραπτά μνημεία της Ελληνικής, που είναι οι πήλινες πινακίδες της μυκηναϊκής περιόδου σε Γραμμική Γραφή Β'. Από τον 15ο αι. π.Χ. αρχίζει η ιστορική περίοδος, η οποία περιλαμβάνει τέσσερις φάσεις: 1. Αρχαία Ελληνική, 2. Κοινή (η Αλεξανδρινή Κοινή η Ελληνιστική Κοινή), 3. Μεσαιωνική Ελληνική, 4. Νέα Ελληνική. Οι φάσεις αυτές αποτελούν και τις τέσσερεις υποπεριόδους της ιστορίας της Ελληνικής. Στο μάθημα εξετάζονται με συντομία οι κυριότερες φωνητικές, μορφολογικές, συντακτικές και άλλες μεταβολές της προϊστορικής και της ιστορικής περιόδου. Οι μεταβολές της ιστορικής περιόδου αποτελούν το σημαντικότερο τμήμα του μαθήματος και εξετάζονται χωριστά κατά υποπερίοδο.

Το μάθημα διδάσκεται σε δύο εξάμηνα : 3^ο και 4^ο. Στο 3^ο εξάμηνο: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Ι, εξετάζεται η προϊστορική περίοδος της Ελληνικής και οι δύο πρώτες φάσεις της ιστορικής περιόδου (Αρχαία Ελληνική και Κοινή).

‘Υλη – Θεματολογία:

Εισαγωγή

Το φαινόμενο της γλώσσας, καταγωγή της Ελληνικής, διαίρεση της ιστορίας της ελληνικής γλώσσας (1^η εβδομάδα).

Προϊστορική περίοδος

Εξάπλωση των Ελλήνων, Πρωτοελληνική, Προελληνική, είδη γραφής του ελληνικού χώρου (2^η-3^η εβδομάδα).

Αρχαία περίοδος

1. Πρώιμη διαλεκτική περίοδος (Μυκηναϊκή) (4^η εβδομάδα).
2. Κυρίως διαλεκτική περίοδος (ελληνικό αλφάριθμο, αρχαίες ελληνικές διάλεκτοι, πηγές, ταξινόμηση των αρχαίων ελληνικών διαλέκτων, Μακεδονική, λογοτεχνικές διάλεκτοι, φωνητικά φαινόμενα της Αρχαίας Ελληνικής) (5^η -8^η εβδομάδα).

Κοινή ή Ελληνιστική Κοινή

Εισαγωγή, έννοια της Κοινής, πηγές, γένεση και διάδοσή της στον ελληνικό χώρο, χαρακτηριστικά (9^η-13^η εβδομάδα).

Προτεινόμενα συγγράμματα:

- Χόρροκς, Τζ. (2006). *Ελληνικά: ιστορία της γλώσσας και των ομιλητών της*. Μτφρ. Μ.Σταύρου-Μ.Τζεβελέκου. Αθήνα: Εστία.
- Πάλμερ, Λ. (2015). *Η αρχαία ελληνική γλώσσα*. Μτφρ. Γ. Γιαννάκης. Αθήνα: Παπαδήμας.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

ΦΥ2713 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ II – Υ(II)
(Μ. Λεκάκου - Μ. Μαστροπαύλου)

Περιεχόμενο μαθήματος

Το μάθημα αποτελεί επέκταση της συζήτησης για τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης, σε συνέχεια του μαθήματος Εισαγωγή στη Γλωσσολογία, με σκοπό την ευρύτερη θεώρηση της επιστήμης της Γλωσσολογίας και των επιμέρους κλάδων της. Έμφαση δίνεται στις διεπιστημονικές προσεγγίσεις του γλωσσικού φαινομένου. Κοινωνιογλωσσολογία και Διαλεκτολογία: μελέτη των σχέσεων γλώσσας και κοινωνίας. Ιστορική Γλωσσολογία: μελέτη της γλωσσικής αλλαγής. Ψυχογλωσσολογία, Νευρολογογλωσσολογία: σχέσεις γλώσσας και ανθρώπινου νου/εγκεφάλου. Κατάκτηση γλώσσας. Διαταραχές λόγου. Γλώσσα και γραφή, ιστορία των συστημάτων γραφής, θεωρίες εκμάθησης της ανάγνωσης.

Θεματολογία ανά εβδομάδα:

Εβδ. 1-2: Κοινωνιογλωσσολογία

- Η γλωσσική ποικιλότητα: ζητήματα θεωρητικά και μεθοδολογικά
- Πρότυπη ή κοινή γλώσσα
- Διάλεκτοι της ελληνικής
- Γλώσσες διαμεσολάρησης (lingua franca), γλώσσες pidgin και κρεολές
- Ιδιόλεκτος, αργκό και ύφος
- Γλώσσα, φύλο και γένος

Εβδ. 3-4: Γλωσσική αλλαγή

- Οι έννοιες της συγχρονίας και της διαχρονίας.
- Μηχανισμοί γλωσσικής αλλαγής σε γραμματικά επίπεδα (φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, λεξική σημασιολογία).
- Η συστηματικότητα της γλωσσικής αλλαγής: κανονική φθογγική αντιστοιχία.
- Ιστορικο-συγκριτική ανασύνθεση και αρχέγονες πρωτογλώσσες: η ινδοευρωπαϊκή πρωτογλώσσα.

Εβδ. 5: Τυπολογία γλωσσών

- Οι γλώσσες του κόσμους: ινδοευρωπαϊκή και άλλες οικογένειες γλωσσών.
- Μορφολογική και συντακτική τυπολογική ταξινόμηση των γλωσσών.
- Νοηματικές γλώσσες.

Εβδ. 6-7: Γλώσσα και Γραφή

- Γραπτός και προφορικός λόγος
- Ιστορία γραφής
- Συστήματα γραφής
- Ανάγνωση, γραφή και λόγος

Εβδ. 8-9: Νευρογλωσσολογία

- Στοιχεία ανατομίας του ανθρώπινου εγκεφάλου: γλωσσικές περιοχές και ημισφαιρική εξειδίκευση για τη γλώσσα
- Υποσυστημικότητα (τομεακότητα) του εγκεφάλου
- Ασυμμετρία ικανοτήτων
- Νευρογλωσσολογικά πειράματα

Εβδ. 9-10: Ψυχογλωσσολογία

- Επεξεργασία της γλώσσας από τον ανθρώπινο νου
- Γλωσσική παραγωγή
- Αντίληψη ομιλίας
- Συντακτική επεξεργασία
- Μορφολογική επεξεργασία και νοητικό λεξικό

Εβδ. 11-12: Κατάκτηση της γλώσσας

- Μηχανισμοί κατάκτησης της γλώσσας
- Θεωρητικά μοντέλα γλωσσικής κατάκτησης
- Η ανεπάρκεια του ερεθίσματος και η υπόθεση της εμφυτότητας
- Καθολική γραμματική
- Στάδια γλωσσικής ανάπτυξης
- Κρίσιμη περίοδος για τη γλωσσική κατάκτηση
- Δίγλωσση ανάπτυξη και κατάκτηση δεύτερης γλώσσας

Εβδ. 13: Κλινική γλωσσολογία

- Διαταραχές λόγου και ομιλίας
- Γλωσσικές διαταραχές σε ενήλικες
- Γλωσσικές διαταραχές σε παιδιά

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Φιλιπάκη-Warburton, Ειρήνη (2010). *Εισαγωγή στη Θεωρητική Γλωσσολογία*. Αθήνα: Νεφέλη.

Fromkin, V., Rodman, R. & Hyams, N. (2008). *Εισαγωγή στη Μελέτη της Γλώσσας*.

Μτφρ. Βάζου, Ε., Ξυδόπουλος, Γ.Ι., Παπαδοπούλου, Φ. & Τσαγγαλίδης, Α. Αθήνα: Πατάκης.

ΦΥ4937 – ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΙΙ – Υ(IV)
(Π. Φύλος)

Περιληψη – στόχοι:

Το μάθημα ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΙΙ αποτελεί συνέχεια του μαθήματος ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Ι του 3^{ου} εξαμήνου. Εξετάζει τις δύο τελευταίες φάσεις της ιστορικής περιόδου της Ιστορίας της ελληνικής γλώσσας, δηλαδή τη Μεσαιωνική Ελληνική και τη Νέα Ελληνική.

Υλη – Θεματολογία:

Μεσαιωνική Ελληνική

Όρια, πηγές, σύντομο ιστορικό περίγραμμα της βυζαντινής αυτοκρατορίας, θέση της Ελληνικής στα πλαίσια της αυτοκρατορίας (1^η-2^η εβδομάδα), χαρακτήρας της μεσαιωνικής ελληνικής: γραπτή (ποικίλες της), προφορική (δημώδης), (3^η εβδομάδα), αλληλοεπιδραση της ελληνικής γλώσσας με γλώσσες της Βαλκανικής, διαλεκτικές διαφοροποιήσεις της Ελληνικής στη βυζαντινή περίοδο (4^η εβδομάδα), χαρακτηριστικά, λεξιλόγιο (5^η -7^η εβδομάδα).

Νέα Ελληνική

Γενικά, χαρακτήρας, πηγές, προέλευση της Νεοελληνικής (8^η εβδομάδα), μορφές: προφορική (διάλεκτοι, ιδιώματα) (9^η-11^η εβδομάδα), γραπτή (γλωσσικό ζήτημα) (12^η-13^η εβδομάδα).

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Χόρροκς, Τζ. (2006). *Ελληνικά: ιστορία της γλώσσας και των ομιλητών της*. Μτφρ. Μ. Σταύρου-Μ.Τζεβελέκου. Αθήνα: Εστία.

Brownwing, R. (1991). *Η μεσαιωνική και νέα ελληνική γλώσσα*. Μτφρμ. Μ. Κονομή. Αθήνα: Παπαδήμας.

ΦΥ6755 – ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ – Υ(VI)

(Α. Πρέντζα)

Περιγραφή και στόχοι μαθήματος:

Στόχος του μαθήματος είναι η περιγραφή της γραμματικής της Νέας Ελληνικής από το πρίσμα της σύγχρονης γλωσσολογικής επιστήμης. Καλύπτονται τα βασικά επίπεδα γραμματικής – φωνολογία, μορφολογία και σύνταξη – καθώς και τα διεπίπεδα, όπως η μορφοφωνολογία και οι σχέσεις σύνταξης, σημασιολογίας και πραγματολογίας.

Υλη – Θεματολογία:

- A. Φωνολογία της Νέας Ελληνικής.
- B. Μορφο(φωνο)λογία της Νέας Ελληνικής.
- Γ. (Μορφο)σύνταξη της Νέας Ελληνικής.
- Δ. Σύνταξη-Σημασιολογία-Πραγματολογία.

Διδακτικές ενότητες:

1. Εισαγωγικά.
  - Η Νέα Ελληνική γλώσσα. Ιστορικά και κοινωνιογλωσσικά στοιχεία. Δημοτική και καθαρεύουσα.
  - Το σύστημα γραφής της Νέας Ελληνικής.

2. Φωνολογία I & II
  - Επανάληψη βασικών εννοιών: φώνημα, αλλόφωνο, ελάχιστα ζεύγη
  - Κατηγοριοποίηση φωνηέντων / συμφώνων
  - Τα φωνήματα της Νέας Ελληνικής.
3. Μορφοφωνολογία
  - Φωνολογικά καθορισμένη αλλομορφία
  - Φωνολογικές διαδικασίες κατά τον σχηματισμό λέξεων (αφομοίωση, ανομοίωση, επένθεση, συνάρεση κλπ).
  - Υπερτεμαχιακά χαρακτηριστικά: ο τόνος.
    - ο Τονικά σχήματα (stress patterns) στο κλιτικό παράδειγμα
    - ο Τονικά σχήματα (stress patterns) στον σχηματισμό σύνθετων λέξεων
4. Μορφολογία I
  - Επανάληψη βασικών εννοιών:
  - Μόρφημα – αναγνώριση μορφημάτων
  - Κατηγορίες μορφημάτων: προθήματα, επιθήματα, δεσμευμένα και ελεύθερα μορφήματα
  - Ειδικές κατηγορίες μορφημάτων: ενθήματα, διενθήματα, ασυνεχή μορφήματα
5. Μορφολογία II
  - Κλίση:
  - Μορφολογικά χαρακτηριστικά
  - Ρηματικό πεδίο: ο χρόνος, το ποιόν ενέργειας, φωνή/διάθεση, εγκλίσεις και τροπικότητα
  - Ονοματικό πεδίο: το γένος (σε ουσιαστικά, σε επίθετα και άλλα κλιτά ονοματικά στοιχεία), το γένος στους νεολογισμούς και τα δάνεια.
6. Μορφολογία III
  - Παραγωγή
  - Σύνθεση
7. Σύνταξη I: Το ρήμα και η ρηματική φράση.
  - Μεταβατικά/αμετάβατα ρήματα
  - Φωνή/Διάθεση
  - Έγκλιση και τροπικότητα
  - Ποιόν ενεργείας
  - Χρόνος
  - Μετοχές και γερούνδια
  - Ρηματική συμφωνία: προσωπικά και απρόσωπα (τροπικά) ρήματα.
8. Σύνταξη II: Το ουσιαστικό και η ονοματική φράση
  - Τα συστατικά της ονοματικής φράσης.
  - Γένος, αριθμός, πτώση.
  - Τα άρθρα.
  - Το επίθετο. Συμφωνία μέσα στην ονοματική φράση.
  - Αντωνυμίες και προσδιοριστές.
9. Σύνταξη III: Η πρόταση.
  1. Είδη κύριων προτάσεων (ανά έγκλιση).
  2. Δευτερέουσες (εξαρτημένες) προτάσεις.
10. Σύνταξη – Σημασιολογία – Πραγματολογία.
  - Η σειρά των όρων στην πρόταση. Θεματοποίηση, εστίαση. Απαλοιφή υποκειμένου. Σχηματισμός ερωτήσεων. Ο ρόλος του επιτονισμού.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

Holton, D., Mackridge, P. & Philippaki-Warburton, I. (1999). *Γραμματική της ελληνικής γλώσσας*. Μτφρ. Β. Σπυρόπουλος. Αθήνα: Πατάκης.

Mackridge, P. (1990). *Η νεοελληνική γλώσσα*. Μτφρ. Κ. Πετρόπουλος. Αθήνα: Πατάκης.

МЕТАПΤΥХИАКО ПРОГРАММА

**Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας (ΕΚΛ)
του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας**

**ΑΡΘΡΟ 1
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ**

Στο Τμήμα Φιλολογίας λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ), σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2083/92, άρθρο 10-14, και της υπ' αριθ. Β7/246, 268, 463 ιδρυτικής απόφασης (ΦΕΚ 1640/10-12-2001, τ. Β').

**ΑΡΘΡΟ 2
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ**

Αντικείμενο του ΠΜΣ του Τμήματος Φιλολογίας είναι η προώθηση της γνώσης και της έρευνας στην Κλασική Φιλολογία, τη Μεσαιωνική και Νέα Ελληνική Φιλολογία και τη Γλωσσολογία. Σκοπός του ΠΜΣ είναι η προαγωγή και εξειδίκευση της επιστημονικής γνώσης στις ανωτέρω γνωστικές περιοχές, η διεύρυνση των ικανοτήτων των νέων επιστημόνων για γνώση και συνθετική έρευνα και η ανάπτυξη επιστημονικού και ερευνητικού δυναμικού στον υψηλότερο δυνατό βαθμό. Γενικότερα, το Πρόγραμμα αποσκοπεί στην ενίσχυση και διάδοση των ελληνικών σπουδών στην Ελλάδα και το εξωτερικό, καθώς επίσης και στην εν γένει κάλυψη των αναγκών σε ειδικευμένους επιστήμονες στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα εντός και εκτός της Ελλάδας.

**ΑΡΘΡΟ 3
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Το Πρόγραμμα απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) με τρεις κατευθύνσεις:

- α) στην Κλασική Φιλολογία
- β) στη Μεσαιωνική και Νέα Ελληνική Φιλολογία (ειδίκευση στη Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία και στη Νέα Ελληνική Φιλολογία)
- γ) στη Γλωσσολογία.

**ΑΡΘΡΟ 4
ΑΡΜΟΔΙΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΠΜΣ**

- α. Όργανα του ΠΜΣ είναι η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (ΓΣΕΣ) του Τμήματος Φιλολογίας, η Συντονιστική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΣΕΜΣ) και ο Διευθυντής του Προγράμματος.
- β. Το ΠΜΣ λειτουργεί υπό την εποπτεία της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης (ΓΣΕΣ) του Τμήματος Φιλολογίας, η οποία συντάσσει ολοκληρωμένη πρόταση λειτουργίας του ΠΜΣ, ορίζει τα μέλη των Συμβουλευτικών και των Εξεταστικών Επιτροπών, την απονομή Μεταπτυχιακών Διπλωμάτων, και γενικά ρυθμίζει θέματα που δεν περιλαμβάνονται στην Υπουργική Απόφαση μέσα στο πλαίσιο του ισχύοντος νόμου, και επιλύει οποιοδήποτε ζήτημα προκύπτει κατά τη λειτουργία του ΠΜΣ και δεν προβλέπεται από τον ΕΚΛ. Είναι επίσης το αρμόδιο όργανο να προτείνει οποιαδήποτε αλλαγή ή τροποποίηση του παρόντος ΕΚΛ.
- γ. Η Συντονιστική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΣΕΜΣ) αποτελείται από πέντε

μέλη ΔΕΠ με διετή θητεία, (ένα από κάθε επιστημονική κατεύθυνση/ειδίκευση του Τμήματος καθώς και τον Διευθυντή του ΠΜΣ), τα οποία ορίζει η ΓΣΕΣ του Τμήματος. Η ΣΕΜΣ συντονίζει τις εισηγήσεις των εξεταστικών επιτροπών για την ένταξη των υποψηφίων στο ΠΜΣ, προτείνει στη ΓΣΕΣ το πρόγραμμα μαθημάτων του ΠΜΣ, σύμφωνα με τις προτάσεις των μελών της, και είναι γενικά αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό λειτουργίας του Προγράμματος.

δ. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ εκλέγεται από τη ΓΣΕΣ (με απλή πλειοψηφία) για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης και μπορεί να ασκεί τα καθήκοντά του με μερική απαλλαγή από τις διδακτικές του υποχρεώσεις. Στη θέση του Διευθυντή έχουν δικαίωμα εκλογής μέλη ΔΕΠ από τις βαθμίδες του Καθηγητή και του Αναπληρωτή Καθηγητή.

ε. Σε περίπτωση αδυναμίας εκτέλεσης των καθηκόντων του ως μέλους της ΣΕΜΣ ή ως Διευθυντή του ΠΜΣ για οποιονδήποτε λόγο (αφυπηρέτηση, ασθένεια, εγκυμοσύνη κλπ.), το μέλος ΔΕΠ αντικαθίσταται με απόφαση της ΓΣΕΣ ύστερα από σχετική εισήγηση της ΣΕΜΣ.

στ. Όλα τα όργανα του ΠΜΣ και οι επιτροπές έχουν διετή θητεία.

ΑΡΘΡΟ 5

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

1. Προκήρυξη κενών θέσεων

Η προκήρυξη των κενών θέσεων για κάθε κατεύθυνση του ΠΜΣ γίνεται κατά το πρώτο δεκαήμερο του Ιουνίου. Η σχετική προκήρυξη δημοσιεύεται στον αθηναϊκό και τον τοπικό τύπο και στο διαδίκτυο και περιλαμβάνει τους όρους και τις προϋποθέσεις υποψηφιότητας, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά καθώς και τις ημερομηνίες και τον χώρο διεξαγωγής των γραπτών εξετάσεων και συνεντεύξεων. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν αίτηση προς τη Γραμματεία του Τμήματος Φιλολογίας στο διάστημα 5-15 Σεπτεμβρίου, η οποία συνοδεύεται από: α) Σύντομο Βιογραφικό Υπόμνημα β) Αντίγραφο Πτυχίου με αναλυτική βαθμολογία γ) Τίτλους ξένων γλωσσών. Τίτλοι σπουδών από ξένα ΑΕΙ πρέπει να έχουν την αναγνώριση ισοτιμίας, όπως ορίζει η νομοθεσία. Η Γραμματεία του Τμήματος παρέχει πληροφορίες σχετικές με την ύλη των εξετάσεων και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

2. Γλωσσομάθεια

Οι πτυχιούχοι ελληνικών Πανεπιστημίων πρέπει να γνωρίζουν αποδεδειγμένα πολύ καλά μία τουλάχιστον διεθνή ξένη γλώσσα (αγγλική, γαλλική, γερμανική, ιταλική, ισπανική, ρωσική). Η γνώση της ξένης γλώσσας πιστοποιείται με κατάθεση σχετικού τίτλου επιπέδου B2 που χορηγείται από αρμόδιους φορείς (Αγγλικά: επίπεδο Lower ή TOEFL [500+]; Γαλλικά: Delf 2· Γερμανικά: Mittelstufe κλπ.) ή, αν δεν υπάρχει, με γραπτή εξέταση (μεταφραστή ξενόγλωσσου επιστημονικού κειμένου, για να διαπιστωθεί ο ευχερής χειρισμός της διεθνούς βιβλιογραφίας), την οποία διενεργεί Επιτροπή οριζόμενη κατά γλώσσα από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος. Οι αλλοδαποί υποψήφιοι οφείλουν να γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική γλώσσα. Η επάρκεια της ελληνομάθειας πιστοποιείται όπως ορίζουν οι σχετικές διατάξεις (π.χ. με κατάθεση Απολυτηρίου Ελληνικού Λυκείου, Πτυχίου Ελληνικής Φιλολογίας ή Πιστοποιητικού ελληνομάθειας Γ' επιπέδου του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας του ΥΠΕΠΘ).

3. Όροι/προϋποθέσεις υποψηφιότητας

Στο Πρόγραμμα γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι των Τμημάτων Φιλολογίας (ή του ενιαίου Φιλοσοφικού Τμήματος) των Φιλοσοφικών Σχολών και άλλων Τμημάτων Πανεπιστημίων της ημεδαπής συναφούς γνωστικού αντικειμένου ή ομοταγών αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Σε ειδικές περιπτώσεις και ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του

αρμόδιου Τομέα και της ΣΕΜΣ γίνονται δεκτές και υποψηφιότητες πτυχιούχων άλλων Τμημάτων, καθώς και πτυχιούχοι ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου. Το είδος και τον αριθμό των πιθανών συμπληρωματικών εξετάσεων γι' αυτές τις ειδικές περιπτώσεις καθορίζει η ΓΣΕΣ και τις διενεργεί ειδική Εξεταστική Επιτροπή, όπως προβλέπεται στα σημεία 5.5 και 5.6 του παρόντος ΕΚΛ. Άνευ εξετάσεων γίνονται δεκτοί: α) Μεταπτυχιακοί υπότροφοι του ΙΚΥ και β) Πτυχιούχοι Τμημάτων Φιλολογίας Ελληνικών Πανεπιστημίων με γενικό μέσο όρο (ΜΟ) βαθμολογίας 8 και άνω και ΜΟ βαθμολογίας στα μαθήματα ειδίκευσης 7,5 και άνω.

4. Αριθμός εισακτέων

Ο αριθμός των Μεταπτυχιακών Φοιτητών (ΜΦ) που εγγράφονται στον πρώτο κύκλο Μεταπτυχιακών Σπουδών, είναι ανάλογος προς τον αριθμό των διαθέσιμων διδασκόντων και δεν υπερβαίνει τους τριάντα (30): Αρχαία Ελληνική και Λατινική Φιλολογία 10, Νέα Ελληνική Φιλολογία 10, Βυζαντινή Φιλολογία 5 και Γλωσσολογία 5. Μεταπτυχιακοί Φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μπορούν να ενταχθούν στο ΠΜΣ του Τμήματος ως υπεράριθμοι για ένα χρονικό διάστημα. Ο αριθμός αυτών των φοιτητών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 1/5 των τακτικών ΜΦ. Ομοίως, με ίδιο ποσοστό μπορεί να μετέχουν στο ΠΜΣ φοιτητές (χωρίς την έκδοση τίτλου) των Προγραμμάτων Erasmus-Socrates από Πανεπιστήμια του εξωτερικού, στα οποία μετέχει οργανικά το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το Τμήμα Φιλολογίας, ή ομογενείς.

5. Γραπτές εξετάσεις

Η εισαγωγή των φοιτητών στο ΠΜΣ γίνεται ύστερα από εξετάσεις, πλην των περιπτώσεων που ορίζονται στο άρθρο 5 § 3. Οι γραπτές εξετάσεις ανά ειδίκευση και στην ξένη γλώσσα διενεργούνται κατά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου από τριμελείς Επιτροπές των οικείων Τομέων, υπό την εποπτεία της Συντονιστικής Επιτροπής (ΣΕΜΣ) του ΠΜΣ. Προηγείται η εξέταση στην ξένη γλώσσα, η επιτυχία στην οποία αποτελεί προϋπόθεση για την περαιτέρω διαδικασία. Είναι δυνατή η εκ των προτέρων εξέταση στην ξένη γλώσσα κατά τον Ιούνιο, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων στη Γραμματεία του Τμήματος. Η ύλη των εξετάσεων καθορίζεται ανά διετία από τη ΓΣΕΣ ύστερα από πρόταση της ΣΕΜΣ, περιλαμβάνεται στον Οδηγό Σπουδών και αναρτάται στο διαδίκτυο.

6. Προφορική συνέντευξη

Ειδικές Επιτροπές επιλογής κατά κατεύθυνση/ειδίκευση, που ορίζονται από τη ΓΣΕΣ με πρόταση της ΣΕΜΣ, καλούν τον υποψήφιο σε συνέντευξη, αξιολογούν τα προσόντα του και εισηγούνται για την ένταξή του στο ΠΜΣ στη ΓΣΕΣ του Τμήματος, η οποία αποφασίζει. Κατά την προφορική συνέντευξη κρίνεται η προσωπικότητα του υποψηφίου και ελέγχεται η φιλολογική υποδομή και η κριτική ικανότητά του στην κατεύθυνση/ειδίκευση.

7. Πίνακας επιτυχόντων

Οι γραπτές εξετάσεις στα μαθήματα κατεύθυνσης/ειδίκευσης και την ξένη γλώσσα και η επιλογή των υποψηφίων ολοκληρώνεται ως το τέλος Σεπτεμβρίου, οπότε με ευθύνη της ΣΕΜΣ καταρτίζεται ο πίνακας των επιτυχόντων, η τελική έγκριση του οποίου γίνεται από τη ΓΣΕΣ στην πρώτη τακτική συνεδρίασή της. Αμέσως μετά οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εγγράφονται στο ΠΜΣ. Αναστολή εγγραφής είναι δυνατή, όμως δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη.

8. Κριτήρια επιλογής

Για την επιλογή των φοιτητών συνεκτιμώνται τα εξής στοιχεία: α) η γραπτή εξέταση των μαθημάτων κατεύθυνσης/ειδίκευσης (40%)· β) ο γενικός βαθμός πτυχίου (20%)· γ) ο ΜΟ των προπτυχιακών βαθμών κατεύθυνσης /ειδίκευσης (20%)· δ) η προφορική συνέντευξη και τυχόν ερευνητική και/ή συγγραφική δραστηριότητα (20%).

Σε περίπτωση ισοβαθμίας υπερέχει ο υποψήφιος που έχει μεγαλύτερο μέσο όρο

βαθμολογίας στα μαθήματα κατεύθυνσης/ειδίκευσης. Η επιτυχής γραπτή εξέταση στα μαθήματα κατεύθυνσης/ειδίκευσης αποτελεί προϋπόθεση για την περαιτέρω διαδικασία· προβιβάσιμος βαθμός ορίζεται το έξι (6) της δεκαδικής κλίμακας και οι μεγαλύτεροι του.

ΑΡΘΡΟ 6 **ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ**

Το διδακτικό έργο επιτελείται όπως προβλέπεται από τη σχετική Υπουργική Απόφαση και την κείμενη νομοθεσία.

ΑΡΘΡΟ 7 **ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΜΣ**

1. Ακαδημαϊκός σύμβουλος

Ο εκπρόσωπος στη ΣΕΜΣ κάθε κατεύθυνσης/ειδίκευσης είναι ακαδημαϊκός σύμβουλος για τους ΜΦ της κατεύθυνσης/ειδίκευσης του. Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι παρακολουθούν την εξέλιξη των σπουδών των φοιτητών που είναι στην ευθύνη τους και ενημερώνονται από τους διδάσκοντες για τυχόν συνεχείς απουσίες φοιτητών. Οι φοιτητές οφείλουν να έρχονται σε επαφή με τον ακαδημαϊκό σύμβουλό τους για κάθε πρόβλημα που μπορεί να επηρεάσει την ομαλή πορεία των σπουδών τους. Ο σύμβουλος αντικαθίσταται από τον επιβλέποντα της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

2. Πρόγραμμα σπουδών

Ο φοιτητής υποχρεούται να εγγραφεί σε δύο (2) τουλάχιστον μαθήματα/σεμινάρια σε κάθε ένα από τα πρώτα τρία εξάμηνα. Τα προσφερόμενα μαθήματα/σεμινάρια καθώς και η συνολική αντιστοίχιση των πιστωτικών μονάδων (ECTS) των μεταπτυχιακών μαθημάτων/σεμιναρίων και λοιπών υποχρεώσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών για το διετές ΠΜΣ περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών μαθημάτων, όπως αυτό εμφανίζεται στο σχετικό Φ.Ε.Κ.

Το πρόγραμμα μαθημάτων καταρτίζεται πριν από τη λήξη του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους, εγκρίνεται από τη ΓΣΕΣ στην τακτική συνεδρία του Μαΐου και δημοσιεύεται στον ενιαίο Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας.

3. Έναρξη μαθημάτων - Φοίτηση

Τα μαθήματα του ΠΜΣ αρχίζουν την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου. Με απόφαση της ΓΣΕΣ είναι δυνατή η διακοπή φοίτησης του ΜΦ, ύστερα από αιτιολογημένη αίτησή του, για εύλογο χρονικό διάστημα. Σύμφωνα με το νόμο η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Για να έχει ο ΜΦ δικαίωμα να κατοχυρώσει βαθμό στο μάθημα, πρέπει να έχει παρακολούθησει τουλάχιστον τα 3/4 των σεμιναρίων και προφανώς να έχει εκπληρώσει στο ακέραιο και μέσα στα προβλεπόμενα χρονικά πλαίσια που ορίζει ο ΕΚΛ τις σχετικές υποχρεώσεις του. Οι ΜΦ έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα βιβλία, τα περιοδικά και τα φωτοτυπικά μηχανήματα του Ιδρυμάτος. Με τη συναίνεση του διδάσκοντος και τη σύμφωνη γνώμη της ΣΕΜΣ και απόφαση της ΓΣΕΣ, είναι δυνατό να παρακολουθούν ως ακροατές υποψήφιοι διδάκτορες του παλαιού συστήματος Μεταπτυχιακών Σπουδών καθώς και ΜΦ άλλων συνεργαζόμενων Ιδρυμάτων. Με τη σύμφωνη γνώμη του διδάσκοντος είναι δυνατό να παρακολουθούν ως ακροατές και ΜΦ του ΠΜΣ, που δεν είναι εγγεγραμμένοι στο μάθημα.

4. Αξιολόγηση

a. Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με εξετάσεις ή με εργασία(-ες), γραπτές ή/και προφορικές, ή με συνδυασμό των παραπάνω, με απόφαση του διδάσκοντος. Είναι δυνατό να προσφέρονται εναλλακτικοί τρόποι εξέτασης, που επιλέγονται από τους

φοιτητές σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα. Ο τρόπος αξιολόγησης ανακοινώνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου.

β. Θέματα για γραπτές και προφορικές εργασίες ανακοινώνονται στην αρχή κάθε εξαμήνου από τον διδάσκοντα. Είναι ευθύνη του διδάσκοντος να εξασφαλίσει, για κάθε ερευνητικό θέμα που ανακοινώνεται, την ύπαρξη επαρκούς βιβλιογραφίας που να είναι προσπελάσιμη στους φοιτητές.

γ. Τα θέματα γραπτών εργασιών μπορούν να συμπίπτουν με τα θέματα των προφορικών εργασιών, όμως η γραπτή εργασία θα πρέπει να πραγματεύεται το θέμα πληρέστερα και σε μεγαλύτερο βάθος.

δ. Φοιτητές που απονομάζουν αδικαιολόγητα από την τελική εξέταση ή που δεν παραδίδουν εγκαίρως τις καθορισμένες γραπτές ή/και προφορικές εργασίες βαθμολογούνται με μηδέν (0).

ε. Δεν υπάρχει επαναληπτική εξέταση. Σε περίπτωση αποτυχίας ο φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθήσει άλλο μάθημα σε επόμενο εξάμηνο. Ο ανώτατος αριθμός μαθημάτων στα οποία ο φοιτητής μπορεί να αποτύχει είναι δύο. Σε περίπτωση αποτυχίας σε περισσότερα των δύο μαθημάτων ο φοιτητής διαγράφεται από το ΠΜΣ με πρόταση της ΣΕΜΣ και απόφαση της ΓΣΕΣ.

στ. Οι γραπτές εργασίες που απαιτούνται στο πλαίσιο των μαθημάτων παραδίδονται στον διδάσκοντα πριν από τη λήξη του εξαμήνου (20 Φεβρουαρίου και 30 Ιουνίου αντίστοιχα).

ζ. Οι προθεσμίες υποβολής των εργασιών τηρούνται αυστηρά. Για σοβαρούς και τεκμηριωμένους λόγους, και μόνο μετά από ρητή ατομική συνεννόηση με τον διδάσκοντα, επιτρέπεται παράταση της προθεσμίας για διάστημα όχι μεγαλύτερο των δέκα ημερών. Σε περίπτωση μη έγκαιρης κατάθεσης, η εργασία δεν προσμετράται στην τελική αξιολόγηση του φοιτητή.

η. Η βαθμολογία των μαθημάτων ανακοινώνεται απαραίτητα ως τις 15 Μαρτίου για το χειμερινό εξάμηνο και ως τις 15 Ιουλίου για το εαρινό εξάμηνο.

θ. Προβιβάσιμος βαθμός για κάθε μάθημα αλλά και για το ΜΔΕ είναι οι αριθμοί από το 6 μέχρι το 10. Κάθε μάθημα βαθμολογείται αυτοτελώς σε ακέραιες ή και μισές μονάδες. Η κλίμακα βαθμολογίας είναι: 6 έως 6,49 “καλώς”, 6,5 έως 8,49 “λίαν καλώς” και 8,5 έως 10 “άριστα”.

5. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΔΕ)

α. Πριν από τη λήξη του τρίτου εξαμήνου σπουδών, ο ΜΦ σε συνεννόηση με το μέλος ΔΕΠ που θα επιβλέψει την εκπόνηση της ΔΕ και το οποίο διδάσκει ή έχει διδάξει στο παρελθόν στο ΠΜΣ, πρέπει να επιλέξει και να δηλώσει θέμα για ΔΕ. Η δήλωση γίνεται γραπτώς προς την ΣΕΜΣ και προσυπογράφεται από τον Επιβλέποντα.

β. Η έκταση της ΔΕ δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 60 και μεγαλύτερη των 100 σελίδων Η/Υ, γραμμένη στο διάστημα 1,5, συνυπολογιζομένων των σημειώσεων, όχι όμως της βιβλιογραφίας, των ευρετηρίων, των πινάκων κτλ. Το όριο αυτό μπορεί να διευρυνθεί (μέχρι τις 130 σελίδες) με τη σύμφωνη γνώμη του Επιβλέποντος και την έγκριση της ΣΕΜΣ.

γ. Η χρήση των βιβλιογραφικών πηγών πρέπει να είναι σύμφωνη με το ακαδημαϊκό ήθος. Έτσι αν σε εργασία μαθήματος/σεμιναρίου περιλαμβάνεται αποδεδειγμένα τμήμα επιστημονικού έργου άλλου συγγραφέα χωρίς την οφειλόμενη αναφορά, η συγκεκριμένη ενέργεια θεωρείται λογοκλοπή. Στην περίπτωση αυτή είναι δυνατόν με απόφαση της ΣΕΜΣ να επιτραπεί στο φοιτητή να υποβάλει νέα εργασία με άλλο θέμα εντός του επόμενου εξαμήνου. Αν η πράξη της λογοκλοπής διαπιστωθεί σε ΔΕ, η εργασία μηδενίζεται και ο μεταπτυχιακός φοιτητής διαγράφεται.

δ. Η ΔΕ υποβάλλεται σε πέντε αντίτυπα στη Γραμματεία του Τμήματος: ένα για κάθε μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής, ένα για την Κεντρική Βιβλιοθήκη και ένα για το

Αρχείο στη Γραμματεία του ΠΜΣ. Η ημερομηνία υποβολής της εργασίας είναι η 30η Σεπτεμβρίου. Παρέχεται θεσμικά σε όλους τους φοιτητές παράταση ενός εξαμήνου για την ολοκλήρωση της διπλωματικής εργασίας (Συν. ΣΕΜΣ 13/7-2-2006).

ε. Η εργασία αυτή παρουσιάζεται σε έκτακτο ανοικτό σεμινάριο διάρκειας μίας (1) ώρας και βαθμολογείται από τον επιβλέποντα και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ του συγγενέστερου γνωστικού αντικειμένου με τη ΔΕ, τα οποία ορίζονται από τη ΓΣΕΣ με εισήγηση της ΣΕΜΣ. Η ΣΕΜΣ στη Συνεδρία 107/8.9.2016 αποφάσισε ομόφωνα να προτείνει στη ΓΣΕΣ στις επιτροπές εξέτασης διπλωματικών εργασιών να μετέχουν ομότιμοι καθηγητές βάσει του Ν. 4386/2016, άρθ. 69. (έγκριση ΓΣΕΣ 664/11-10-2016). Για την έγκριση της ΔΕ απαιτείται θετική ψήφος τουλάχιστον δύο μελών της Εξεταστικής Επιτροπής. Ο βαθμός της εργασίας προκύπτει από τον ΜΟ των προβιβάσιμων βαθμών των εξεταστών. Ο βαθμός του ΜΔΕ συνάγεται από τον ΜΟ του βαθμού της ΔΕ και του ΜΟ του βαθμού των μαθημάτων. Η κλίμακα βαθμολογίας ορίζεται από 0-10· προβιβάσιμος βαθμός ορίζεται το έξι (6) και οι μεγαλύτεροι του.

στ. Εάν μετά την παράταση η ΔΕ δεν κατατεθεί έγκαιρα ή εάν οι βαθμολογητές ζητούν διορθώσεις που δεν μπορούν να ολοκληρωθούν στο διάστημα που μεσολαβεί έως την ανακοίνωση της τελικής βαθμολογίας, τότε ο ΜΦ υποχρεούται να κάνει εγγραφή για ένα επιπλέον εξάμηνο, για να έχει το δικαίωμα να υποβάλει τη διορθωμένη εργασία έως το τέλος του επόμενου εξαμήνου. Καθυστέρηση υποβολής πέραν των δύο εξαμήνων συνεπάγεται διαγραφή από το πρόγραμμα.

ζ. Οι τεχνικές λεπτομέρειες σχετικές με τη σύνταξη της ΔΕ προβλέπονται από τον Κανονισμό Εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής του Τμήματος Φιλολογίας.

η. Φοιτητής ο οποίος δεν έχει αποκτήσει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ), μετά την πάροδο έξι (6) εξαμήνων από την ημερομηνία εγγραφής του, διαγράφεται από το ΠΜΣ. Στο χρόνο των έξι εξαμήνων δεν υπολογίζεται ο χρόνος, κατά τον οποίο ο φοιτητής έχει διακόψει νόμιμα, ύστερα από απόφαση της ΓΣΕΣ, τις σπουδές του (στράτευση, λόγοι υγείας, εγκυμοσύνη κλπ.).

6. Αρχείο Σπουδών

Στη Γραμματεία του Τμήματος τηρείται αρχείο με ατομική μερίδα για κάθε ΜΦ, στην οποία καταγράφονται τα μαθήματα που παρακολούθει και οι βαθμολογίες που επιτυγχάνει καθώς και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τις σπουδές του.

ΑΡΘΡΟ 8 ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

1. Κριτήρια εισαγωγής

α. Στον μεταπτυχιακό κύκλο που οδηγεί σε Διδακτορική Διατριβή (ΔΔ) γίνονται δεκτοί κάτοχοι του ΜΔΕ του ΠΜΣ του Τμήματος, το οποίο αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής, ή κάτοχοι ΜΔΕ άλλου Τμήματος Φιλολογίας ελληνικού ή ξένου ΑΕΙ. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να γίνουν δεκτοί από τη ΓΣΕΣ και κάτοχοι ΜΔΕ άλλων Τμημάτων ή Σχολών, ύστερα από τεκμηριωμένη εισήγηση της ΣΕΜΣ. Με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος είναι δυνατό να καθορίζονται πρόσθετες υποχρεώσεις παρακολούθησης μεταπτυχιακών μαθημάτων ή και εξετάσεων σε ευρύτερες θεματικές περιοχές για τους υποψήφιους διδάκτορες που είναι ήδη κάτοχοι συναφούς ΜΔΕ.

β. Η επιλογή των υποψήφιών γίνεται από τη ΓΣΕΣ ύστερα από πρόταση της ΣΕΜΣ. Για την επιλογή, εκτός από τον βαθμό του ΜΔΕ, συνεκτιμώνται στοιχεία αντίστοιχα προς τα κριτήρια επιλογής στον πρώτο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών καθώς και η γνώση ξένων γλωσσών. Η γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας αποτελεί προϋπόθεση για την

εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής και διαπιστώνεται όπως προβλέπεται στο άρθρο 5.2 του παρόντος ΕΚΛ. Οι εξετάσεις των υποψηφίων διδακτόρων για τη δεύτερη ξένη γλώσσα γίνονται τρεις φορές το χρόνο: κατά την εξεταστική περίοδο του Φεβρουαρίου και του Ιουνίου, και τον Οκτώβριο κατά τη διεξαγωγή των εξετάσεων των υποψηφίων για τον Α' Κύκλο του ΠΜΣ (Συν. ΣΕΜΣ 66/30-11-2011).

- γ. Ο υποψήφιος, ύστερα από συνεννόηση με μέλος ΔΕΠ του Τμήματος, υποβάλλει αίτηση στη Γραμματεία, η οποία περιλαμβάνει: α) αντίγραφα τίτλων σπουδών (Πτυχίου και ΜΔΕ, τίτλων γλωσσομάθειας· β) υπόμνημα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής· γ) τυχόν επιπλέον ερευνητικό έργο. Η ΓΣΕΣ αποφασίζει μετά από εισήγηση της ΣΕΜΣ.
- δ. Αιτήσεις υποβάλλονται στη Γραμματεία του Τμήματος Φιλολογίας κατά τις περιόδους 1-31 Μαΐου και 1-31 Οκτωβρίου.

2. Επίβλεψη και συμβουλευτική επιτροπή

Εφόσον ο υποψήφιος γίνει δεκτός στο Πρόγραμμα, η ΣΕΜΣ με βάση την αρχική εισήγηση προτείνει εντός έξι (6) μηνών στη ΓΣΕΣ το επιβλέπον μέλος ΔΕΠ, τη Συμβουλευτική Επιτροπή απαρτιζόμενη από άλλα δύο μέλη ΔΕΠ σχετικής ειδικότητας και το θέμα της Διδακτορικής Διατριβής.

3. Πρόοδος της έρευνας

i) Τον πρώτο χρόνο ο υποψήφιος, σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα και τη Συμβουλευτική Επιτροπή, εντοπίζει και εξοικειώνεται με τις βασικές βιβλιογραφικές πηγές του αντικειμένου της έρευνάς του. Διαπιστώνει πληρέστερη πρόταση της Διατριβής, που περιλαμβάνει ανάλυση του θέματος που θα ερευνηθεί (ή μια πρώτη μορφή ενός κεφαλαίου) και αναλυτικό σχεδιάγραμμα της συνολικής οργάνωσης της διατριβής, καθώς και τη βασική βιβλιογραφία. Η πλήρης πρόταση κατατίθεται στον οικείο Τομέα, ο οποίος τη διαβιβάζει στη ΣΕΜΣ.

ii) Ο υποψήφιος συνεργάζεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο με τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής και υποβάλλει σε αυτήν κάθε χρόνο γραπτή έκθεση για την πορεία της έρευνάς του. Η Συμβουλευτική Επιτροπή μπορεί να ζητεί από τον υποψήφιο να παρουσιάζει κάθε χρόνο σε ανοικτό σεμινάριο μέρος της εργασίας του. Σε συνεννόηση με τη Συμβουλευτική Επιτροπή ενδέχεται επίσης να κληθεί ο υποψήφιος να παρακολουθήσει πρόσθετα σεμινάρια στον χώρο της ειδικότητάς του ή να διεξαγάγει επιτόπιες έρευνες σε αρχεία, βιβλιοθήκες στην Ελλάδα ή το εξωτερικό. Ο υποψήφιος διδάκτωρ μπορεί επίσης να παρακολουθήσει για ένα χρονικό διάστημα σεμινάρια σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού (μέσω του Προγράμματος Erasmus-Socrates κλπ.).

iii) Εκθέσεις προόδου για τους υποψήφιους διδάκτορες (Συν. ΣΕΜΣ 51/24-6-2010)

α) Οι εκθέσεις προόδου από τις αρμόδιες συμβουλευτικές επιτροπές για τους υποψήφιους διδάκτορες υποβάλλονται στη Γραμματεία του Τμήματος κατά το μήνα Μάιο και έως τις 20 Ιουνίου κάθε ακαδημαϊκού έτους.

β) Οι εκθέσεις προόδου συζητούνται στη ΓΣΕΣ του Τμήματος ύστερα από εισήγηση της ΣΕΜΣ.

γ) Οι υποψήφιοι διδάκτορες και οι τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές ενημερώνονται από τη Γραμματεία του Τμήματος αμέσως από την αρχή για τον ελάχιστο και μέγιστο χρόνο εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής καθώς και για την υποχρέωσή τους ως προς τη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης προόδου.

δ) Η αμέλεια τήρησης όλων των παραπάνω υποχρεώσεων σημαίνει αυτόματη διαγραφή του υποψήφιου διδάκτορα.

4. Υποβολή και υποστήριξη της διατριβής

α. Όταν όλα τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής συμφωνούν ότι η διατριβή έχει

ολοκληρωθεί, ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 12, § 5β-δ του Ν. 2083/92, δηλαδή πιστοποιούν με έγγραφο προς τη ΓΣΕΣ ότι ολοκληρώθηκε η διατριβή και ζητούν να οριστεί Εξεταστική Επιτροπή. Ταυτόχρονα κατατίθεται από την τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή εισήγηση, καθώς επίσης αίτηση του υποψηφίου συνοδευόμενη από επτά αντίτυπα της Διδακτορικής Διατριβής. Μετά την έγκρισή της και τις ενδεχόμενες διορθώσεις ο υποψήφιος υποβάλλει στη Γραμματεία όσα αντίτυπα προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία.

β. Η δημόσια υποστήριξη και εξέταση της διατριβής, η έγκριση και η βαθμολογία της καθώς και η καθομολόγηση του διδάκτορα ακολουθούν τις διαδικασίες που ορίζει ο νόμος.

γ. Ο ελάχιστος χρόνος για την ολοκλήρωση της Διδακτορικής Διατριβής είναι έξι (6) διδακτικά εξάμηνα από την κατάθεση του θέματος. Ο μέγιστος χρόνος είναι δώδεκα (12) εξάμηνα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να δίδεται παράταση του μεγίστου χρόνου για τέσσερα (4) ακόμη εξάμηνα, ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη πρόταση της Συμβουλευτικής Επιτροπής και απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από πρόταση της Συμβουλευτικής Επιτροπής και ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της ΓΣΕΣ είναι δυνατόν να μην προσμετράται συγκεκριμένη χρονική περίοδος στη διάρκεια εκπόνησης της Διατριβής (βλ. Ν. 3685/2008 (Αρ. Φύλ. 148) άρθρο 6.1.δ).

5. Ο Κανονισμός για την Εκπόνηση ΔΔ του Τμήματος Φιλολογίας λαμβάνεται υπόψη συμπληρωματικά ιδιαίτερα στα σημεία τα οποία δεν περιλαμβάνονται στις κείμενες διατάξεις, όπως π.χ. τα κεφφ. Δ, Ε, Στ.

ΑΡΘΡΟ 9 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Ως Μεταπτυχιακοί Φοιτητές (ΜΦ) θεωρούνται τόσο εκείνοι που παρακολουθούν προγράμματα τα οποία οδηγούν στη χορήγηση ΜΔΕ, όσο και εκείνοι οι οποίοι εκπονούν Διδακτορική Διατριβή μέσα στο πλαίσιο του ΠΙΜΣ. Στη συγκεκριμένη κατηγορία εντάσσονται και όσοι εκπονούν Διδακτορική Διατριβή μέσα από διαδικασίες που εγκρίνει το Τμήμα, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ν. 2083/1992. Με την έναρξη της λειτουργίας του ΠΙΜΣ στο Τμήμα Φιλολογίας, υποψήφιοι που εκπονούν διδακτορική διατριβή στις ειδικεύσεις του Προγράμματος εντάσσονται αυτοδικαίως στο Πρόγραμμα με διαπιστωτική πράξη, που εκδίδει ο Πρόεδρος του Τμήματος με εισήγηση της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, και ακολουθούν εφεξής τη διαδικασία που προβλέπεται σε αυτό. Στους Μ. Φ. είναι δυνατόν να ανατίθεται επικουρικό έργο (επιτήρηση εξετάσεων, εποπτεία Εργαστηρίου, φροντιστηριακές ασκήσεις κλπ.) μόνο σύμφωνα με αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων. Οι ΜΦ έχουν όλες τις κοινωνικές παροχές που προβλέπονται για τους προπτυχιακούς φοιτητές/-τριες, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των διατάξεων του νόμου. Στους ΜΦ χορηγούνται υποτροφίες και δάνεια, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Οι φοιτητές του ΠΙΜΣ δεν καταβάλλουν δίδακτρα.

ΑΡΘΡΟ 10 ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Οι διδάκτορες του Τμήματος ή άλλων ομόλογων Τμημάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής γίνονται δεκτοί στο Τμήμα για την εκπόνηση μεταδιδακτορικής έρευνας με την εποπτεία Καθηγητών ή Αναπληρωτών Καθηγητών του Τμήματος, με την στήριξη της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν στη

Γραμματεία του Τμήματος αίτηση, βιογραφικό υπόμνημα, καθώς και τεκμηριωμένο ερευνητικό υπόμνημα για την εκπόνηση μεταδιδακτορικής έρευνας (μονογραφία, μελέτες, ερευνητικές βάσεις δεδομένων κλπ.). Η αίτηση εγκρίνεται από την ΓΣΕΣ του Τμήματος, ύστερα από εισήγηση της ΣΕΜΣ. Οι μεταδιδακτορικοί ερευνητές συνεργάζονται ερευνητικά με το Τμήμα και δύνανται να προσφέρουν διδακτικό έργο, λαμβάνοντας αντιμισθία από την Επιτροπή Ερευνών, στην περίπτωση που δεν έχουν υποτροφία/χορηγία ή δεν λαμβάνουν μισθό από άλλη πηγή.

ΑΡΘΡΟ 11

ΙΣΧΥΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Ο παρών Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας (ΕΚΛ) του ΠΙΜΣ του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων συντάχθηκε από ειδική Επιτροπή και εγκρίθηκε από τη ΓΣΕΣ στην υπ' αρ. 625/25-11-2014 συνεδρία. Θα ισχύσει για διάστημα οκτά (8) ετών από την ψήφισή του. Οποιαδήποτε μερική ή ολική τροποποίηση ή αντικατάστασή του απαιτεί απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος Φιλολογίας ύστερα από πρόταση της ΣΕΜΣ.

Η ΣΕΜΣ στην υπ' αριθμ. 105/16-5-2016 Συνεδρία αποφάσισε ομόφωνα να προτείνει στη ΓΣΕΣ τη ακόλουθη συμπλήρωση στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας (ΕΚΛ) του ΠΙΜΣ: σε περίπτωση υποψηφίου για μεταδιδακτορική έρευνα στο Τμήμα Φιλολογίας για τον οποίο δεν υπάρχει επιβλέπων στη βαθμίδα του καθηγητή ή αναπλ. καθηγητή, να αναλαμβάνει την εποπτεία μέλος ΔΕΠ στη βαθμίδα του επίκουρου καθηγητή.

Μαθήματα Ακαδημαϊκού Έτους 2017-18

I. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Χειμερινό Εξάμηνο

	Εξάμ.	Μάθημα	Διδάσκων
I		ΚΦ038 Ηθική και Πολιτική σκέψη στον Αριστοτέλη ΚΦ030 Μυκηναϊκά κείμενα και ομηρικά έπη	Μ. Λιάτση Σ. Κωνσταντινίδη
III		ΚΦ039 Ερμηνευτικά ζητήματα της Πλαυτιανής κωμῳδίας ΚΦ040 Επιστημονική Γραμματεία: Άρατος	E. Καρακάσης X. Αυγερινός
II		ΚΦ034 Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία και Τελετουργία ΚΦ037 Ζητήματα εσωτερικής ποιητικής στην ΑΕΛ	A. Ζωγράφου E. Γκαστή

Εαρινό Εξάμηνο

II		ΚΦ034 Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία και Τελετουργία ΚΦ037 Ζητήματα εσωτερικής ποιητικής στην ΑΕΛ	A. Ζωγράφου E. Γκαστή
----	--	--	--------------------------

Περιεχόμενο Μαθημάτων

I. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ Ι

ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΣΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ (Μ. Λιάτση)

Παρουσίαση και μελέτη των δύο ενιαίων όψεων της Πρακτικής Φιλοσοφίας του Αριστοτέλη: της Ηθικής και της Πολιτικής. Ζητήματα κατανόησης και ερμηνείας των σημαντικότερων εννοιών και διδασκαλιών στο ηθικό έργο του Αριστοτέλη. Κατάδειξη της συστηματικής σχέσης μεταξύ τους καθώς και της συνάρτησής τους με την αριστοτελική πολιτική θεωρία. Ανάλυση αυτής και διερεύνηση των βασικότερων σταθμών της.

Υποχρεωτική εκπόνηση και παρουσίαση εργασίας κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΜΥΚΗΝΑΪΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ (Σ. Κωνσταντινίδη)

Το σεμινάριο περιλαμβάνει τις εξής θεματικές ενότητες:

- i. Παρουσίαση των βασικών προβλημάτων ανάγνωσης και ερμηνείας των μυκηναϊκών κειμένων.
- ii. Μυκηναϊκή και ομηρική διάλεκτος: ομοιότητες και διαφορές.
- iii. Προφορικός και γραπτός λόγος στην αρχαία Ελλάδα. Μυκηναϊκή επική παράδοση και ομηρικά έπη.
- iv. “Από τις Μυκήνες στον Όμηρο”: Συγκριτική μελέτη των ομηρικών επών και των

μυκηναϊκών κειμένων για τη διαφώτιση διαφόρων πτυχών του μυκηναϊκού κόσμου όπως: ο θρησκευτικός βίος, η κοινωνική δομή, η διοικητική οργάνωση, το οικονομικό σύστημα, η στρατιωτική οργάνωση και άλλα θέματα δημόσιου και ιδιωτικού βίου.

Η εκπόνηση εργασίας είναι υποχρεωτική.

ΕΞΑΜΗΝΟ ΙII

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΛΑΥΤΙΑΝΗΣ ΚΩΝΩΔΙΑΣ (Ε. Καρακάσης)

Στο πλαίσιο των μαθημάτων θα αναπτυχθούν οι βασικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις στη ρωμαϊκή κωμωδία και το πλαυτιανό δράμα ειδικότερα. Πιο συγκεκριμένα έμφαση θα δοθεί στα ακόλουθα ζητήματα: οι σχέσεις της ρωμαϊκής κωμωδίας, ως ξεχωριστού λογοτεχνικού είδους, με την αρχαία ελληνική κωμική παράδοση (κυρίως τη Μέση και τη Νέα Κωμωδία) καθώς επίσης και τις σχετικές ιταλικές προλογοτεχνικές παραδόσεις και δρώμενα (*fabula atellana*, μίμιος, κτλ.), η *fabula palliata* – η σχέση των Ναΐβιου, Καικίλιου Στάτιου και Τουρπίλιου με την κωμωδία του Πλαύτου, ζητήματα παράστασης και σκηνοθεσίας, θεματική και μοτίβα, τεχνικές διασκευής (*contaminatio*), τυπικοί κωμικοί χαρακτήρες, φιλοσοφία της κωμωδίας, τεχνικές παραγωγής κωμικού αποτελέσματος, γλώσσα και ύφος, τα μέτρα της κωμωδίας, μεταθέατρο και τέλος η πρόσληψη της ρωμαϊκής κωμωδίας στο σύγχρονο θέατρο. Η εξοικείωση των φοιτητών με το περιεχόμενό των κωμωδιών του Πλαύτου και του Τερεντίου θεωρείται προαπαιτούμενη. Ως περίπτωση μελέτης θα ερμηνευθεί η κωμωδία του Πλαύτου *Μέναιχμοι*.

Η εκπόνηση εργασίας κατά τη διάρκεια του εξαμήνου είναι υποχρεωτική.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΓΡΑΜΑΤΕΙΑ: ΑΡΑΤΟΣ (Χ. Αυγερινός)

Το σεμινάριο αφορμάται από τις απαρχές της αρχαίας ελληνικής «επιστημονικής» σκέψης, που αλιεύουμε ή ανασυνθέτουμε από ορισμένα αποσπάσματα αρχαϊκών κοσμολογικών και «αστρονομικών» κειμένων (Φερεκύδης ο Σύριος, Κλεόστρατος ο Τενέδιος, Ψ.- Ησίοδος). Και εκκινούμε από την αφετηρία αυτή διότι ο Άρατος νιοθέτησε τον ρόλο του φιλοσόφου-ποιητή. Κι έτσι, από το μεθοδηρικό κοσμοείδωλο, και διαμέσου σχετικών χωρίων του Εμπεδοκλή και του Παρμενίδη, οδηγούμαστε στην παρουσίαση των καθαυτό μαθηματικών και φιλοσοφικών πτηγών των αράτειων *Φαινομένων*, εστιάζοντας στην οφειλή του ποιητή στον Εύδοξο και τη μαρτυρημένη εξάρτησή του από ένα έργο προγνωστικών του καιρού, αλλά και από έργα της κατηγορίας των *Παραπηγμάτων*. Παρουσιάζεται, επίσης, η πρόδοσ και η σημασία της αστρονομίας και της αστρομετεωρολογίας στο περιβάλλον των ελληνιστικών βασιλείων. Συνακόλουθα, το σεμινάριο εξετάζει τις ιδιαίτερες πτυχές και τις ειδικές θεματικές κατηγορίες του ποιήματος, στο οποίο συνδυάζονται επιτυχώς η ελληνιστική ποιητική και το επιστημονικό περιεχόμενο. Χαρακτηριστικό της περιόδου υπήρξε η ενασχόληση με τα τεχνικά εγχειρίδια, τάση την οποία ενίσχυσε το ποίημα του Αράτου αναζωπυρώνοντας το πάντα υπαρκτό ενδιαφέρον για το διδακτικό έπος. Ειδικά στα *Φαινόμενα*, εξετάζεται ο

χρήση του μύθου στην αστρονομία (τόσο ως τυπικό χαρακτηριστικό του γραμματειακού είδους όσο και ως αράτειο επινόημα, ειδικά στην περίπτωση του καταστερισμού της Δίκης-Παρθένου), ο ελληνιστικός μανιερισμός στην αξιοποίηση και τη διασκευή των ησιόδειων *Έργων*, και τα ιδιαίτερα στυλιστικά μέσα που αξιοποίησε ο ποιητής στην έκθεση του καθαρά τεχνικού του υλικού. Συμπεριλαμβάνεται, τέλος, η σύντομη εξέταση της διφυούς και δίγλωσσης επιβίωσης του ποιήματος, με έμφαση τόσο στον υπομνηματισμό του κειμένου (*Scholia vetera*) όσο και στις σωζόμενες μεταφράσεις του (Κικέρων, Γερμανικός, Αβιηνός, *Aratus Latinus*).

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ II

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ (Α. Ζωγράφου)

Από τη μυθική καταγωγή της έως την παρουσίαση και την πρόσληψή της, η τέχνη του λόγου και της ποίησης στην αρχαία Ελλάδα συμπλέκεται διαρκώς με το θεϊκό και ηρωϊκό κόσμο. Αντικείμενο του σεμιναρίου αποτελεί η διερεύνηση αυτής της πολυεπίπεδης σχέσης, ιδιαίτερα στο λατρευτικό επίπεδο, με σκοπό τόσο την εμβάθυνση σε λογοτεχνικά είδη και συγκεκριμένα αρχαία κείμενα από την αρχαϊκή έως τη ρωμαϊκή εποχή, όσο και την εξερεύνηση ενός μεγάλου αριθμού τελετουργικών στοιχείων και θρησκευτικών εκδηλώσεων τοπικού ή πανελλήνιου χαρακτήρα.

Το σεμινάριο περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:

1) Υμητική λογοτεχνία

Παρουσίαση και σχολιασμός ομηρικών, καλλιμάχειων και ορφικών ύμνων, καθώς και λατρευτικών ύμνων που μαρτυρούνται επιγραφικά.

2) Λατρευτικά αγάλματα

Ανθολόγηση κειμένων σε σχέση με το ρόλο των εικονιστικών αναπαραστάσεων στη λατρεία.

3) Εορτές

Μελετώνται οι θρησκευτικές εορτές ως πλαίσιο απαγγελίας και μουσικής εκτέλεσης καθώς και ο τρόπος που αντανακλάται το μυθικό τους υπόβαθρο και ο τελετουργικός τους πλούτος στον ποιητικό ή πεζό λόγο.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΑΕΛ (Ε. Γκαστή)

Ορισμός του όρου «εσωτερική ποιητική». Εξέταση αντιπροσωπευτικών χωρίων από όλα τα είδη της ΑΕΛ (επική ποίηση, διδακτικό έπος, λυρική ποίηση, τραγική ποίηση, κωμωδία, ελληνιστική ποίηση) όπου εμφανίζονται ενοφθαλμισμένες αρχές ενδοποιητικής θεωρίας. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές εκπονούν εργασία με σχετικό θέμα.

II. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΜΝΕΦ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΝΕΦ049	Το Νεοελληνικό Διήγημα, 1830-1880	(Τ. Καγιαλής)
ΕΝΕΦ050	Λογοτεχνική Κριτική και Ιδεολογία στα περιοδοκά της Μεταπολεμικής Περιόδου: Η περίπτωση της Επιθεώρησης Τέχνης (1954-1967)	(Γ. Παπαθεοδώρου)
ΕΝΕΦ051	Κατασκευάζοντας το υποκείμενο	(Δ. Καργιώτης)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΝΕΦ053	Το ιστορικό μυθιστόρημα στον ελληνικό 19ο αιώνα	(Τ. Καγιαλής)
ΕΝΕΦ052	Ποιήματα για ποιητές: από τον ύμνο και την ωδή ώς τη σάτιρα και την παρωδία	(Α. Βογιατζόγλου)
ΕΝΕΦ054	Από το διαφυγόν μυθιστόρημα στο καταξιωμένο πάρεργο: αισθητική και ιδεολογία του νεοελληνικού μυθιστορήματος στον 19ο αιώνα.	(Γ. Παπαθεοδώρου)

Περιεχόμενο Μαθημάτων

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

**ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΣΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΚΑ ΤΗΣ
ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ:
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (1954-1967)
(Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ)**

Η νεοελληνική μεταπολεμική λογοτεχνία και κριτική είναι στενά συνδεδεμένη με τις οριακές ιστορικές εμπειρίες της κατοχής, της αντίστασης, και του εμφυλίου αλλά και τις πολιτισμικές διεργασίες Ψυχρού Πολέμου, που σφράγισαν την αισθητική και την ιδεολογία της εποχής. Επιλέγοντας ως παραδειγματικό αντικείμενο ανάλυσης το περιοδικό *Επιθεώρηση Τέχνης*, το μεταπυχαικό σεμινάριο επικεντρώνεται στην ιστορία της λογοτεχνικής κριτικής, προκειμένου να μελετηθούν η κίνηση των ιδεών, οι διαμάχες αλλά και τα νέα διανοητικά εργαλεία με τα οποία αναδιαμορφώνεται και επαναπροσδιορίζεται ο λογοτεχνικός κανόνας και θεωρητικός στοχασμός στη μεταπολεμική περίοδο.

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ, 1830-1880

(Τ. Καγιαλής)

Αντικείμενο του σεμιναρίου είναι η εμφάνιση και η εξέλιξη του διηγήματος στην Ελλάδα, στη διάρκεια της ρομαντικής πεντηκονταετίας (1830-1880). Ανάμεσα στα ζητήματα που θα μας απασχολήσουν είναι τα ακόλουθα:

- Τι είναι ένα διήγημα; Ζητήματα ορολογίας
- Το διήγημα και ο ημερήσιος και περιοδικός Τύπος της εποχής
- Άλληγορικές σημασίες και ιδεολογική λειτουργία
- Μεταφράσεις, διασκευές, πρωτότυπα διηγήματα
- Πώς διαβάζονται τα διηγήματα τον 19ο αιώνα; Γυναίκες και άνδρες αναγνώστες, κ.ά.

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δημήτρης Αγγελάτος, Πραγματικότης και ιδανικόν. Ο Άγγελος Βλάχος και ο αισθητικός κανόνας της αληθοφάνειας (1857-1901), Αθήνα, Μεταίχμιο, 2003

Στέση Αθήνη, Όψεις της νεοελληνικής αφηγηματικής πεζογραφίας 1700-1830. Ο διάλογος με τις ελληνικές και τις ξένες παραδόσεις στη θεωρία και στην πράξη, Αθήνα, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (Ε.Ι.Ε.). Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, 2010

περ. Αντί τχ. 641 (1. 8. 1997). Αφιέρωμα: «Το ελληνικό απόκρυφο μυθιστόρημα του 19ου αιώνα»

Νάσος Βαγενάς, «Οι αρχές της πεζογραφίας του ελληνικού κράτους», Η ειρωνική γλώσσα. Κριτικές μελέτες για τη νεοελληνική γραμματεία, Αθήνα, στιγμή, 1994, σσ. 187-198

*** Νάσος Βαγενάς (επιμ.), Από τον Λέανδρο στον Λουκή Λάρα. Μελέτες για την πεζογραφία της περιόδου 1830-1880, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1997

Γιώργος Βαλέτας, Το νεοελληνικό διήγημα. Η θεωρία και η ιστορία του, Αθήνα, Φιλιππότης, 21983

Λάμπρος Βαρελάς, «Εισαγωγή» στον τόμο: Μαρίνος Παπαδόπουλος Βρετός, Ο πατροκατάρατος και άλλα αφηγήματα. Φιλολογική επιμέλεια Λάμπρος Βαρελάς, Αθήνα, Νεφέλη, 2004 («Η πεζογραφική μας παράδοση», αρ. 64)

Μάριο Βίττη, Ιδεολογική λειτουργία της ελληνικής ηθογραφίας, Αθήνα, Κέδρος, 31991
Παντελής Βουτουρής, Εισαγωγή στο Άγγελος Βλάχος, Διηγήματα, Αθήνα, Νεφέλη, 1997.

Παντελής Βουτουρής, Ως εις καθρέπτην. Προτάσεις και υποθέσεις για την ελληνική πεζογραφία του 19ου αιώνα, Αθήνα, Νεφέλη, 1995

Παντελής Βουτουρής - Γιώργος Γεωργής (επιμ.), Ο ελληνισμός στον 19ο αιώνα. Ιδεολογικές και αισθητικές αναζητήσεις, Αθήνα, Καστανιώτης, 2006

Γεωργία Γκότση, "Αυτοκρατορία και εξωτισμός στα διηγήματα του Αλέξανδρου Ρίζου Ραγκαβή", στον τόμο Ο Ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση 1453-1821, Πρακτικά του Α' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών, Βερολίνο 2-4 Οκτ. 1998, 105-116

Georgia Gotsi, «Empire and Exoticism in the Short Fiction of Alexandros Rizos Rangavis», Journal of Modern Greek Studies 24 (2006) 23-55

Γεωργία Δράκουν, «Η "Ναιίάς" του A. P. Ραγκαβή, το "Tamango" του Prosper Mérimée και η iεραποστολική προπαγάνδα για την απελευθέρωση των μαύρων», Σύγκριση/Comparaison 8 (Νοέμβριος 1997) 86-122

Τάκης Καγιαλής, «Γλουμυμάουθ»: Ο βικτωριανός A. P. Ραγκαβής, Αθήνα, Νεφέλη, 1991

- Βίκυ Καλαντζοπούλου, «Α. Ρ. Ραγκαβή, "Αι φυλακαί ή η κεφαλική ποινή". Κοινωνικά και γραμματολογικά συμφραζόμενα των απαρχών της πεζογραφίας του», Κονδυλοφόρος 3 (2004) 27-70
- Βίκυ Καλαντζοπούλου, «Ραγκαβής και Δουμάς: Μια συνομιλία σε τόνους πυρίπνους», Σύγκριση 17 (2006) 58-93
- Μάρθα Καρπόζηλου, Τα ελληνικά οικογενειακά φιλολογικά περιοδικά (1847-1900), Ιωάννινα, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 1991
- Κ. Γ. Κασίνης, Διασταυρώσεις. Μελέτες για τον ΙΘ' και Κ' αιώνα, Αθήνα, Χατζηνικολής, 1998
- Κ. Γ. Κασίνης, Διασταυρώσεις, Β'. Μελέτες για τον ΙΘ' και Κ' αι., Αθήνα, Χατζηνικολής, 2005
- *** Αγγελική Λούδη, Το νεοελληνικό διήγημα στην Ευτέρη και την Πανδώρα. Συμβολή στη μελέτη της ιστορίας, της ορολογίας και της θεματικής του είδους κατά την περίοδο 1830-1880, δακτυλ. διδ. διατριβή, Θεσσαλονίκη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Τμήμα Φιλολογίας), 2005
<https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/18978>
- Δημ. Μάργαρης, Τα παλαιά περιοδικά · Η ιστορία τους και η εποχή τους, Αθήνα, χ.χ.
- Μαίρη Μικέ, «Λειτουργίες της ερωτικής επιθυμίας σε κείμενα του Γ. Παλαιολόγου και του Ραγκαβή», Μνήμη Άλκη Αγγέλου. Τα άφθονα σχήματα του παρελθόντος. Πρακτικά της Ι' Επιστημονικής Συνάντησης του Τομέα ΜΝΕΣ του ΑΠΘ -. Θεσσαλονίκη, 3-6 Οκτωβρίου 2002, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 2004, σσ. 257-268
- Μαίρη Μικέ, Έρως (αντεθνικός). Ερωτική επιθυμία και εθνική ταυτότητα στον 19ο αιώνα, Αθήνα, Πόλις, 2007
- Παν. Μουλλάς, Ρήξεις και συνέχειες. Μελέτες για τον 19ο αιώνα, Αθήνα, Σοκόλης, 1993
- Παν. Μουλλάς, «Εισαγωγή», Η παλαιότερη πεζογραφία μας. Από τις αρχές της ώς τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Τόμος Α', Αθήνα, Σοκόλης, 1998
- Π.Μουλλάς: Το νεοελληνικό διήγημα και ο Γεώργιος Βιζυηνός, εισαγωγή στο: Γ.Μ.Βιζυηνός, Νεοελληνικά διηγήματα, Εστία 2003 (3η έκδοση)
- Παν. Μουλλάς, «1845: Ένα έτος σταθμός», Κονδυλοφόρος 3 (2004) 11-26
- Παν. Μουλλάς, «"Διά συνοικεσίου ή διά θανάτου": Ο έρωτας στο λαϊκό μυθιστόρημα του 19ου αιώνα», τχ. Νέα Εστία, τόμ. 160, τχ. 1791 (Ιούλιος-Αύγουστος 2006) 3-23
- *** Η παλαιότερη πεζογραφία μας. Από τις αρχές της ώς τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, τόμ. Γ'-Ε', Αθήνα, Σοκόλης, 1996
- Γ. Παπακώστας, Το περιοδικό Εστία και το διήγημα, Εκπαιδευτήρια Κωστέα-Γείτονα, Αθήνα 1982
- Αλέξης Πολίτης, «Αναζητώντας την πεζογραφία και τους πεζογράφους 1830-1880», Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση 1453-1981. Επιμέλεια Αστέριος Αργυρίου, Κωνσταντίνος Α. Δημάδης, Αναστασία Δανάη Λαζαρίδου. Πρακτικά Α' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (Βερολίνο, 2-4 Οκτωβρίου 1998), τόμ. Α', Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 1999, σσ. 85-96
- *** Ελένη Πολίτου-Μαρμαρινού - Σοφία Ντενίση (επιμ.), Το Διήγημα, στην ελληνική και στις ξένες λογοτεχνίες, Αθήνα, Gutenberg, 2009.
- Απόστολος Σαχίνης, Συμβολή στην ιστορία της Πανδώρας και των παλιών περιοδικών. Αθήνα, 1964
- Δημήτρης Τζιόβας, "Εισαγωγή" στο: Αλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβής, Διηγήματα, τόμ. Α', φιλολογική επιμέλεια Δημήτρης Τζιόβας, Αθήνα, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, 1999, σ. 9-129
- Δημήτρης Τζιόβας, Κοσμοπολίτες και αποσυνάγωγοι. Μελέτες για την ελληνική πεζογραφία και κριτική 1830-1930. Αθήνα, Μεταίχμιο, 2003.
- Βικτορία Χατζηγεωργίου-Χασιώτη, Δημοσιογραφία, πολιτική και λογοτεχνία. Ο

Στέφανος Ξένος (1821-1894) και ο «Βρεττανικός Αστήρ», δακτυλ. διδ. διατριβή, Θεσσαλονίκη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Τμήμα Φιλολογίας), 2003 <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/14513>

Λίτσα Χατζοπούλου, «Οι "Οδοιπορικά αναμνήσεις" του Α. Ρ. Ραγκαβή. Ένα δήγημα ποιητικής ή περί αφηγήσεως λόγος θεωρητικός», Γράμματα και Τέχνες 80 (Μάρτιος-Μάιος 1997) 38-45

Λίτσα Χατζοπούλου, Αλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβής. Μαρτυρία λόγου, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 1999

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Μικρή διαδικτυακή Ανθολογία: Πύλη για την ελληνική γλώσσα:

http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/new/page_014.html

Παλαιότερα περιοδικά:

*** Ψηφιακές συλλογές Παν/μίου Πατρών: Κοσμόπολις, Πλειάς, Δανιηλίς

<http://www.lis.upatras.gr/digitalcollections/>

*** Παλιές εφημερίδες: Ψηφιακή βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων

<http://catalog.parliament.gr/>

*** Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Νεοελληνικών Σπουδών Ανέμη

<http://anemi.lib.uoc.gr/?lang=el>

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ (Δ. Καργιώτης)

Η γλωσσική και, συνεπακόλουθα, κειμενική συγκρότηση του «εγώ» υπήρξε ενσυνείδητη και διαρκής στην ιστορία της δυτικής γραμματείας. Από τον 4^ο αιώνα, όταν ένα από τα θεμελιωτικά κείμενα του βιογραφικού λόγου, οι *Εξομολογήσεις* του Ανγουστίνου, επιχειρούσε εξίσου να πει την αλήθεια, να την διηγηθεί και να απολογηθεί γι' αυτήν, όσο και να την κατασκευάσει, να τη δημιουργήσει και να την επιτελέσει, στον 19^ο, όταν η Ξεγνυμωμένη *Καρδιά* στο αυτοβιογραφικό σχέδιο του Μπωντλαίρ υπονόμευε καταστατικά τις παραδοσιακές μορφές και λειτουργίες της αυτοβιογραφίας, ο τρόπος με τον οποίον συστήνεται το υποκείμενο πήρε διάφορες μορφές.

Στο σεμινάριο θα μελετήσουμε την ποιητική της κατασκευής του υποκειμένου: την ρητορική, τα σχήματα και την τροπολογία της, τα γραμματειακά είδη στα οποία διακλαδώνεται, τη σχέση αυτής της κατασκευής με την πραγματολογία και την αναφορά. Θα αναλύσουμε επίσης και τα επιστημολογικά καθεστώτα που την αφορούν, όπως λόγου χάρη την έννοια της ειλικρίνειας ή της αλήθειας. Θα προσεγγίσουμε όρους κι έννοιες που σχετίζονται με τον βιογραφικό λόγο, όπως εμπειρία, απολογία, εξομολόγηση, βιογραφία, αυτοβιογραφία, ιστορία ζωής, ιστορία περιπτώσεων, προφορική ιστορία, απομνημόνευμα, ημερολόγιο, μαρτυρία κ.ά.. Τέλος, θα μελετήσουμε τις ιδεολογικές τους διαστάσεις, καθώς έχουν διαποτίσει την δημόσια σφαίρα και τους μείζονες θεσμούς που τη δομούν (της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, της θρησκείας, της ιατρικής, της δικαιοσύνης) και έχουν επαναπροσδιορίσει ολόκληρους επιστημονικούς κλάδους (τη φιλολογία, την ιστορία, την κοινωνιολογία, την ψυχανάλυση ή τη νομική).

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΟΙΗΤΕΣ: ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΜΝΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΩΔΗ ΩΣ ΤΗ ΣΑΤΙΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΩΔΙΑ (Α. Βογιατζόγλου)

Στο σεμινάριο αυτό θα εξεταστεί η θεματική κατηγορία των ποιημάτων που έχουν ως θέμα ποιητές. Πρόκειται για μια ακμαία λογοτεχνική παράδοση, που έχει τις ρίζες της στην αρχαιότητα, αρχής γενομένης από τα αρχαία επιγράμματα για τον Όμηρο, τον Πίνδαρο, τη Σαπφώ ή τους τραγικούς. Θα γίνει μια σύντομη αναδρομή στην κλασική και τη νεότερη ευρωπαϊκή παράδοση των ποιημάτων για ποιητές και στη συνέχεια θα εξεταστούν τα σχετικά ποιήματα των Νεοελλήνων ποιητών των δύο τελευταίων αιώνων. Θα συζητηθούν ζητήματα ορολογίας και κατηγοριοποίησης των σχετικών ποιημάτων, τα οποία εκτείνονται από τα επετειακά εγκώμια και τους επικήδειους ως τη σάτιρα και την παρωδία. Τα ποιήματα θα εξεταστούν ως αναπόσπαστο τμήμα της ιστορίας της νεοελληνικής ποίησης και κριτικής, καθώς συχνά αποτιμούν το έργο των ποιητών για τους οποίους γράφτηκαν, συγκροτούν και υποστηρίζουν ποιητικές γενεαλογίες, εκφράζουν συντεχνιακές συμμαχίες και ανταγωνισμούς κλπ.

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ 19^ο ΑΙΩΝΑ (Τ. Καγιαλής)

Αντικείμενο του σεμιναρίου είναι η ανάπτυξη του ιστορικού μυθιστορήματος στο δεύτερο μισό του ελληνικού 19^ο αιώνα: η σύνδεση του είδους με τις κοινωνικές και πολιτικές προτεραιότητες της εποχής, η σχέση του με τα συγκαιρινά του ιστοριογραφικά εγχειρήματα, τα κεντρικά ιστορικά του θέματα (Αρχαιότητα, Βυζάντιο, Φραγκοκρατία, Οθωμανοκρατία, Επανάσταση του '21), τα ευρωπαϊκά του πρότυπα και η κριτική του πρόσληψη. Ανάμεσα στα έργα που θα μελετήσουμε είναι τα ακόλουθα: Α. Ρ. Ραγκαβής, *O Ανθέντης των Μωρέως* (1850). Στέφανος Ξένος, *H ηρωίς της Ελληνικής Επαναστάσεως* (1852). Κωνσταντίνος Ράμφος, *O Κατσαντώνης* (1862). Σπ. Ζαμπέλιος, *Oι Κρητικοί γάμοι* (1871), κ.ά.

ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΦΥΓΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΣΤΟ ΚΑΤΑΞΙΩΜΕΝΟ ΠΑΡΕΡΓΟ: ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ 19Ο ΑΙΩΝΑ (Γ. Παπαθεοδώρου)

Στο μάθημα επιχειρείται η ιστορική και γραμματολογική περιδιάβαση της αφηγηματικής μυθοπλασίας 19^ο αιώνα, με άξονα τις διαρκείς απόπειρες των λογίων για τη συγγραφή μυθιστορήματος. Εξετάζονται αντιπροσωπευτικά κείμενα και συγγραφείς, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα ιστορικά, πολιτισμικά και ιδεολογικά συμφραζόμενα της πεζογραφίας της περιόδου. Η ανάδυση του «νεοελληνικού μυθιστορήματος» στον 19^ο αιώνα, αποτελεί μια ενδιαφέρουσα διαδικασία που αναδεικνύει τους παράλληλους δρόμους που βάδισε η μυθοπλαστική πεζογραφία με το νεοσύστατο έθνος κράτος. Στο μάθημα εξετάζονται παραδειγματικά αφηγήματα που αναδεικνύουν τη σχέση της

αφήγησης με την αισθητική και την ιδεολογία, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην πολλαπλή ταυτότητα των λογίων.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΜΕΦ029	Ιστοριογραφία 6 ^{ου} αι. : Προκόπιος- Αγαθίας	(Α.Αλεξάκης)
ΕΜΕΦ030	Παλαιογραφία και εκδοτική των κειμένων	(Ε. Καλτσογιάννη)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΜΕΦ031	Δημώδης Βυζαντινή Λογοτεχνία: παράδοση, πρόσληψη και έκδοση των κειμένων	(Δ. Γεωργακόπουλος)
ΕΜΕΦ032	Βυζαντινή Ρητορική	(Ε. Καλτσογιάννη)
ΕΜΕΦ 033	Ο λόγιος Δημήτριος Κυδώνης και το επιστολογραφικό έργο του	(Α. Αγγέλου)

Περιεχόμενο Μαθημάτων

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ 6ουΑΙ.: ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ – ΑΓΑΘΙΑΣ (Α. Αλεξάκης)

Εισαγωγή στην κλασικίζουσα ιστοριογραφία του 6^{ου} αι. και στο έργο των Προκοπίου και Αγαθία. Επιχειρείται η φιλολογική ερμηνεία επιλεγμένων τμημάτων από τα έργα των δύο ιστορικών.

ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ (Ε. Καλτσογιάννη)

Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τα εργαλεία και τις μεθόδους που απαιτούνται για την προετοιμασία της έκδοσης ενός κειμένου. Στο πρώτο μέρος δίνονται βασικά στοιχεία παλαιογραφίας, κυρίως σε ό,τι αφορά τους διάφορους τύπους της μικρογράμματης ελληνικής γραφής, και οι φοιτητές εξασκούνται συστηματικά στην ανάγνωση χειρογράφων. Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στην κριτική των κειμένων, εξετάζοντας τα είδη των πηγών, τη φύση και τα προβλήματα της χειρόγραφης παράδοσης και τις βασικές αρχές της στεμματικής μεθόδου. Παρουσιάζονται επίσης οι σύγχρονες τάσεις της εκδοτικής γύρω από τα βυζαντινά κείμενα.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΔΗΜΩΔΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ, ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ. (Δ. Γεωργακόπουλος)

Τα κείμενα της Δημώδους Βυζαντινής Λογοτεχνίας, είναι κείμενα ρευστά. Στους μάρτυρες της χειρόγραφης παράδοσής τους παραδίδονται συνήθως παραλλαγές/ διασκευές των αρχικών κειμένων τα οποία δεν έχουν διασωθεί. Τα μεταγενέστερα αυτά κείμενα των παραλλαγών/ διασκευών συνιστούν τις εκάστοτε εκδοχές της πρόσληψης των αρχικών κειμένων από ένα μεταγενέστερο αναγνωστικό κοινό/ ακροατήριο στο οποίο διακινήθηκαν. Η σύγχρονη τεχνική των κριτικών εκδόσεων των κειμένων της Δημώδους Βυζαντινής Λογοτεχνίας αποσκοπεί στην αποτύπωση της ρευστής κειμενικής εξέλιξής τους ώστε να αναδεικνύονται και οι εκδοχές της μεταγενέστερης πρόσληψής τους.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΡΗΤΟΡΙΚΗ (Ε. Καλτσογιάννη)

Η ρητορική, με την έννοια της τέχνης του λόγου που αποκτά κανείς μέσα από ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών, αποτέλεσε σε όλη τη διάρκεια της βυζαντινής περιόδου τη βάση της βυζαντινής παιδείας και ταυτόχρονα το σημαντικότερο θεμέλιο του βυζαντινού πολιτικού συστήματος. Το μάθημα εξετάζει τις ποικίλες εκφάνσεις του ρητορικού λόγου των Βυζαντινών, μέσα από τη μελέτη χαρακτηριστικών αποσπασμάτων από ρητορικά έργα διαφόρων ειδών (ρητορικές ασκήσεις, εγκώμια, επιτάφιοι, ευκαυτιακοί λόγοι), με στόχο τόσο την αισθητική τους αποτίμηση όσο και την ένταξή τους στα ευρύτερα κοινωνικά, πολιτικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα.

ΤΟ ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΥΔΩΝΗ (Α. Αγγέλου)

Εξετάζονται η προσωπικότητα και το επιστολογραφικό έργο του Δημητρίου Κυδώνη, λογίου του 14ου αιώνα, ειδικότερα η κριτική που ασκεί στον βυζαντινό πολιτισμό, επιμέρους απόψεις του για τα πολιτικά και στρατιωτικά πράγματα, η σχέση του με την Θεσσαλονίκη, καθώς και το ενδιαφέρον του για την λατινική παιδεία, την παλαιότερη και την σύγχρονή του.

III. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

Χειμερινό Εξάμηνο

ΓΛ035 Ζητήματα από τη διεπαφή σύνταξης-σημασιολογίας
ΓΛ036 Μορφολογία και Νοητικό Λεξικό

Εαρινό Εξάμηνο

ΓΛ037 Ζητήματα Θεωρητικής Γλωσσολογίας 2: Θέματα από τη Σύνταξη της Ελληνικής
ΓΛ034 Ζητήματα Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας 2: Το διεπίπεδο λεξικού-σύνταξης και η
κατάκτηση των ρημάτων στη μητρική και τη δεύτερη γλώσσα

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΠΑΦΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ-ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΑΣ (Μ. Λεκάκου)

Περίληψη μαθήματος

Θέμα του μαθήματος είναι οι σχέσεις ανάμεσα στη Σύνταξη και τη Λεξική Σημασιολογία, ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα μας σύγχρονης θεωρητικής γλωσσολογίας. Θα προσεγγίσουμε το θέμα κι από μας δύο πλευρές, τόσο δηλαδή μας Σύνταξης όσο και μας Λεξικής Σημασιολογίας. Το βασικό ερώτημα είναι το εξής: σε ποιο βαθμό και με ποιους τρόπους καθορίζεται η συντακτική συμπεριφορά των λέξεων από τη σημασία μας; Θα επικεντρωθούμε στη σημασία των ρημάτων και μας λεγόμενες εναλλαγές φωνής: παθητικές δομές, αντιμεταβιβαστικές δομές, δομές μέσης διάθεσης και αυτοπαθητικές δομές. Οι φοιτητές/τριες θα ασκηθούν στην εξέταση μας συντακτικής συμπεριφοράς των εν λόγω ρημάτων και στην ανίχνευση των σημασιολογικών ιδιοτήτων μας που εμπλέκονται στον καθορισμό μας συντακτικής συμπεριφοράς μας. Οι εναλλαγές φωνής συνηθέστατα εμφανίζονται ειδική μορφολογία (μεσοπαθητική φωνή, αυτοπαθητική αντωνυμία), γεγονός που θα μας οδηγήσει και στο ερώτημα του πώς χαρακτηρίζονται τα εν λόγω μορφήματα από άποψη σημασιο-συντακτική.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΝΟΗΤΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ (Μ. Μαστροπαύλου)

Περίληψη μαθήματος

Το μάθημα έχει διπλό στόχο: από τη θεωρητική σκοπιά, αποσκοπεί στο να υπενθυμίσει στους φοιτητές βασικές θεωρητικές γνώσεις Μορφολογίας (π.χ. η εσωτερική δομή των λέξεων, μορφολογικές διαδικασίες σχηματισμού λέξεων κ.λπ.) και να τους εξοικειώσει με πρότυπα μορφολογικής θεωρίας (Ισχυρός και Αδύναμος Λεξικαλισμός, Κατανεμημένη Μορφολογία). Από την πειραματική σκοπιά, οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να εξασκηθούν στη χρήση πειραματικών μεθόδων μελέτης της μορφολογικής επεξεργασίας και οργάνωσης του Νοητικού Λεξικού και στην ερμηνεία εμπειρικών δεδομένων αναφορικά με ερωτήματα που αφορούν στη θέση των διαδικασιών σχηματισμού λέξεων (word formation processes) στο γλωσσικό σύστημα των ομιλητών. Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα κληθούν να εκπονήσουν μια εμπειρική μελέτη μικρής κλίμακας (small-scale study) χρησιμοποιώντας χρονομετρικά πειράματα μορφολογικής επεξεργασίας και να παρουσιάσουν τα ευρήματα και τα συμπεράσματά τους προφορικά και γραπτά σε εργασία 2000-2500 λέξεων.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ 2:
«ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ»
(Μ. Λεκάκου)

Περίληψη μαθήματος

Ο στόχος του μαθήματος είναι διπλός: (α) αφενός να εκπαιδευθούν οι φοιτητές/φοιτήτριες στο χώρο της Θεωρητικής Σύνταξης (β) αφετέρου να ενημερωθούν για βασικά ζητήματα στο χώρο της Σύνταξης της Νέας Ελληνικής και για τους τρόπους με τους οποίους αυτά έχουν προσεγγιστεί. Μετά από εισαγωγή/ανακεφαλαίωση σε βασικές έννοιες της συντακτικής θεωρίας (μετακίνηση κεφαλής και φραστικής κατηγορίας, κενές κατηγορίες, θεωρία αντιγράφων κλπ), θα αναφερθούμε σε κεντρικά ζητήματα της Σύνταξης της Ελληνικής με κύριους άξονες (α) τον φραστικό δείκτη κύριων και δευτερευουσών συμπληρωματικών προτάσεων και (β) τη δομή των ονοματικών φράσεων. Τα δεδομένα που θα συζητήσουμε προέρχονται από την πρότυπη Νέα Ελληνική, αλλά και από διαλεκτικές ποικιλίες της. Με αφορμή τις τελευταίες, θα εμβαθύνουμε και στην αμφίδρομη σχέση ανάμεσα στη θεωρία και την εμπειρική έρευνα.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ 2:
«ΤΟ ΔΙΕΠΙΠΕΔΟ ΛΕΞΙΚΟΥ-ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΜΗΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΛΩΣΣΑ»
(Μ. Μαστροπαύλου)

Περίληψη μαθήματος

Το μάθημα καλύπτει θεωρητικά και ερευνητικά δεδομένα σχετικά με την κατάκτηση των σημασιολογικών και συντακτικών χαρακτηριστικών των ρημάτων από παιδιά που κατακτούν τη μητρική τους ή μια δεύτερη γλώσσα. Συγκεκριμένα, αφού συζητηθούν βασικές έννοιες όπως αυτή της καθολικής γραμματικής, καθώς και γενικές θεωρητικές προσεγγίσεις στη γλωσσική κατάκτηση και την κατάκτηση των ρημάτων ειδικότερα, οι φοιτητές εισάγονται στη μελέτη ερευνητικών δεδομένων σχετικά με την κατάκτηση συγκεκριμένων σημασιολογικών και συντακτικών χαρακτηριστικών που καθορίζουν τη συμπεριφορά των ρημάτων στη γλώσσα, όπως αυτές της μεταβατικότητας και της φωνής. Τέλος, μελετώνται ερευνητικά δεδομένα που αφορούν στην κατάκτηση των συγκεκριμένων φαινομένων στην δεύτερη γλώσσα.

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

A. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ-ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ

Α. Αλεξάκης
Ε. Καρακάσης
Φ. Πολυμεράκης

B. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Ε. Χουλιαρά-Ράιου, Πρόδεδρος του Τμήματος
Ε. Καρακάσης
Α. Ζωγράφου
Χ. Αυγερινός
Μ. Παπαδημητρίου
Π. Καγιαλής
Α. Βογιατζόγλου

Εξεταστές – Βαθμολογητές – Αναβαθμολογητές Αρχαία Ελληνικά

Μ. Λιάτση και Χ. Αυγερινός (εξεταστές)
Α. Ζωγράφου και Ε. Γκαστή (βαθμολογήτριες)
Σ. Δημητριάδη-Κωνσταντινίδη (αναβαθμολογήτρια)

Λατινικά

Φ. Πολυμεράκης και Ε. Γκαστή (εξεταστές)
Μ. Παπαδημητρίου και Ε. Καρακάσης (βαθμολογητές)
Ε. Χουλιαρά-Ράιου (αναβαθμολογήτρια)

Νέα Ελληνικά

Α. Βογιατζόγλου και Δ. Καργιώτης (εξεταστές)
Π. Καγιαλής και Ι. Παπαθεοδώρου (βαθμολογητές)
Α. Αλεξάκης (αναβαθμολογήτρις)

G. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUS

Ε. Καρακάσης (τμηματικώς υπεύθυνος)
Α. Βογιατζόγλου
Μ. Λεκάκου

Δ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΩΡΟΛΟΓΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ε. Καρακάσης
Μ. Μαστροπαύλου
Δ. Γεωργακόπουλος
Κ. Βλάχα

E. ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΠΜΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΠΜΣ 2017-2018

I. ΚΛΑΣΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

A. Επιτροπή γραπτών εξετάσεων οι κ.κ.:

Αρχαία Ελληνικά: Ε. Χουλιαρά, Α. Ζωγράφου, Χ. Ανγερινός
Λατινικά: Ε. Καρακάσης, Φ. Πολυμεράκης, Μ. Παπαδημητρίου

B. Επιτροπή Συνέντευξης οι κ.κ.:

Σ. Δημητριάδη-Κωνσταντινίδη, Ε. Καρακάσης, Μ. Λιάτση

C. Συντονιστική Επιτροπή:

Α. Ζωγράφου, Μ. Λιάτση

II. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

A. ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

1. Επιτροπή Γραπτών Εξετάσεων οι κ.κ.:

Α. Αλεξάκης, Ε. Καλτσογιάννη, Δ. Γεωργακόπουλος

2. Επιτροπή Συνέντευξης οι κ.κ.:

Α. Αλεξάκης, Ε. Καλτσογιάννη, Δ. Γεωργακόπουλος

3. Συντονιστική Επιτροπή οι κ.κ.:

Α. Αλεξάκης, Ε. Καλτσογιάννη

B. ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

1. Επιτροπή Γραπτών Εξετάσεων οι κ.κ.:

Ι. Παπαθεοδώρου, Π. Καγιαλής, Α. Βογιατζόγλου

2. Επιτροπή Συνέντευξης οι κ.κ.:

Ι. Παπαθεοδώρου, Π. Καγιαλής, Α. Βογιατζόγλου

G. Συντονιστική Επιτροπή:

Δ. Καργιώτης, Ι. Παπαθεοδώρου

III. ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

1. Επιτροπή Γραπτών Εξετάσεων οι κ.κ.:

Μ. Λεκάκου, Μ. Μαστροπαύλου, Ε. Καρακάσης

2. Επιτροπή Συνέντευξης οι κ.κ.:

Μ. Λεκάκου, Μ. Μαστροπαύλου, Ε. Καρακάσης

3. Συντονιστική Επιτροπή οι κ.κ.:

Μ. Λεκάκου, Μ. Μαστροπαύλου

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Α. Αγγλικά: Σ. Δημητριάδη Κωνσταντινίδη, Α. Βογιατζόγλου, Μ. Λεκάκου

Β. Γερμανικά: Ε. Χουλιαρά – Ραϊού, Μ. Λιάτση, Ε. Καρακάσης

Γ. Γαλλικά: Ε. Χουλιαρά-Ραϊού, Ε. Καρακάσης, Α. Ζωγράφου

Δ. Ισπανικά: , Μ. Λιάτση, Ε. Γκαστή, Δ. Καργιώτης

Ε. Ιταλικά: Α. Αλεξάκης, Ε. Γκαστή, Φ. Πολυμεράκης

**ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΩΝ
ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ
Ι. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ**

α) ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ομήρου *Ιλιάδος Ω*

Σοφοκλέους *Ηλέκτρα*, Ευριπίδου *Βάκχαι*.

Θουκυδίδου *Ξυγγραφής* Βιβλ. 1^ο

Άγνωστο κείμενο

Ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας από τις αρχές έως και τον 5ο αιώνα.

Η εξέταση του γνωστού κειμένου περιλαμβάνει μετάφραση, κριτικές, ερμηνευτικές - πραγματολογικές και γραμματολογικές παρατηρήσεις.

Η εξέταση του άγνωστου κειμένου περιλαμβάνει μετάφραση, γραμματικές και συντακτικές παρατηρήσεις.

β) ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Βιργιλίου *Αινειάδος VI*.

Λατινικό Μυθιστόρημα:

α) Γ. Πετρώνιου *Satyricon* κεφφ. 1-4· 26, 7-34, 10· 37-38· 51· 61, 5-63, 10· 71· 110,6-113. Και από μετάφραση ολόκληρη η *Cena Trimalchionis* (= *Satyr.* κεφ. 26, 7-78,8)

β) Απουλήιου *Μεταμορφ. I, 1.IV, 28· V, 22-23.*

Άγνωστο κείμενο: Γ. Ιουλ. Καίσαρος (& A. Hirti), *De bello Gallico I-III*.

Ιστορία της λατινικής λογοτεχνίας της χρυσής και αργυρής εποχής.

Η εξέταση του γνωστού κειμένου περιλαμβάνει μετάφραση, κριτικές ερμηνευτικές - πραγματολογικές και γραμματολογικές παρατηρήσεις.

Η εξέταση του άγνωστου κειμένου περιλαμβάνει μετάφραση, γραμματικές και συντακτικές παρατηρήσεις.

ΒΟΗΘΟΜΑΤΑ

α) ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

1. Richardson, N. (μετ. M. Νούσια, επιμ. A. Ρεγκάκος): Ομήρου *Ιλιάδα*, τόμος ΣΤ', εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Dodds, E.R. (μετ. Γ.Υ. Πετρίδου – Δ.Γ. Σπαθάρας): Ευριπίδου *Βάκχαι*. Κριτική και ερμηνευτική έκδοση, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2004.

3. Hornblower, S. (μετ. Φ. Πετίκα, επιμ. A. Ρεγκάκος): *Commentary on Thucydides*, τόμος Α', εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2006.

4. Easterling, P.E. – Knox, B.M.W. (μετ. N. Κονομής – Χρ. Γρίμπας – M. Κονομή): *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*, εκδόσεις Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 2000.

5. Lesky, A. (μετ. A. Τσοπανάκης): *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*, εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

6. Lesky, A. (μετ. N. Χουρμουζιάδης): Η Τραγική Ποίηση των Αρχαίων Ελλήνων, τόμοι Α' και Β', εκδόσεις ΜΙΕΤ, Αθήνα 2003.

β) ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

1. Austin, R.G. (μετ. Λ. Τρομάρας): Βιργιλίου *Αινειάδος* βιβλίο VI, εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Albrecht, M. (μετ. Δ. Ζ. Νικήτας): *Ιστορία της Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας, τόμοι Α' και Β'*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007.

3. Kenney, E.J. – Clausen, W.V. (μετ. Θ. Πίκουλας – A. Σιδέρη – Τόλια, επιμ. A. Στεφανής): *Ιστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας*, εκδόσεις Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 1998.

4. Ράιος, Δ. : *Λατινικό Μνημονικό-Απουλήιος*, Πανεπιστημιακές Παραδόσεις, Γιάννενα 1999.
5. Καλογεράς, Κ. Α.: Caesar, *De Bello Gallico*, εκδόσεις Δ. Παπαδήμα, Αθήναι 1977.

Π. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

1. Ιστορία της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας

ΒΟΗΘΗΜΑ

Λίνος Πολίτης, *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 4^η έκδοση, Αθήναι 1985 (ή οποιαδήποτε μεταγενέστερη έκδοση).

2. Κείμενα της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας

2.1. Ποίηση: Διον. Σολωμός, Κ. Π. Καβάφης, Γ. Σεφέρης*

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Γ. Κεχαγιώλου (επιμ.), *Εισαγωγή στην ποίηση του Σολωμού*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2003.

Μ. Πιερής (επιμ.), *Εισαγωγή στην ποίηση του Καβάφη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005.

Δ. Δασκαλόπουλος (επιμ.), *Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005.

*Σημείωση: Οι υποψήφιοι οφείλουν να είναι πλήρως εξοικειωμένοι με το σύνολο του έργου των τριών ποιητών.

2.2. Πεζογραφία: Π. Καλλιγάς, Δ. Βικέλας, Εμμ. Ροΐδης, Αλ. Παπαδιαμάντης, Γ. Βιζυηνός, Κ. Χατζόπουλος, Κ. Θεοτόκης, Γ. Θεοτοκάς, Κ. Πολίτης, Σ. Τσίρκας, Δ. Χατζής, Άλ. Κοτζιάς, Γ. Ιωάννου.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Τα οικεία κεφάλαια από τα ακόλουθα έργα:

N. Βαγενάς κ.ά. (επιμ.), *Η παλαιότερη πεζογραφία μας*, τ. Γ'-ΙΑ', Σοκόλης, Αθήναι 1999.

T. Καρβέλης κ.ά. (επιμ.), *Η μεσοπολεμική πεζογραφία*, τ. Α'-Η', Σοκόλης, Αθήναι 1996.

T. Καρβέλης κ.ά. (επιμ.), *Η μεταπολεμική πεζογραφία*, τ. Α'-Η', Σοκόλης, Αθήναι 1996.

3. Συγκριτική Γραμματολογία

ΒΟΗΘΗΜΑ

Martin Travers, *Εισαγωγή στη Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία*, μτφρ. I. Ναούμ-Μ. Παπαηλιάδη, Βιβλιόραμα, Αθήναι 2006.

4. Θεωρία της Λογοτεχνίας

ΒΟΗΘΗΜΑ

Peter Barry, *Γνωριμία με τη θεωρία. Μια εισαγωγή στη λογοτεχνική και πολιτισμική θεωρία*, μτφρ. A. Νάτσινα, Βιβλιόραμα, Αθήναι 2013. Σημείωση:

Στο πλαίσιο της μελέτης τους επί του συνόλου της εξεταστέας ύλης οι υποψήφιοι θα ήταν σκόπιμο να συμβουλεύονται και το ακόλουθο έργο:

M. H. Abrams, *Λεξικό λογοτεχνικών όρων. Θεωρία, ιστορία, κριτική λογοτεχνίας*, μτφρ. Γ. Δεληβοριά-Σ. Χατζηιωαννίδου, Πατάκης, Αθήναι 2005.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

1) KEIMENA

α) Ποίηση

1) Επιγράμματα του Αγαθία (*Ελληνική Ανθολογία* 1.34-36, 5.237, 5.261, 5.267, 5.276, 5.289, 5.294, 5.299, 5.302).

2) *Βασίλειος Αιγενής Ακρίτης* (κατά το χειρόγραφο των Εσκοριάλ) και το άσμα των Αρμούρη. Κριτική έκδοση, Εισαγωγή, Σημειώσεις, Γλωσσάριο Στυλιανού Αλεξίου. Ερμής, Αθήνα 1985.

3) Πτωχοπροδρομικά: (Εκδ. Hans Eideneier, *Ptochoprodromos: Einführung, kritische Ausgabe, deutsche Übersetzung* ή D.-C. Hesseling and H. Pernot, eds., *Poèmes Prodromiques en Grec Vulgaire*, 1910).

β) Πεζογραφία

1) Προκόπιος, *De bellis* [έκδ. G. Wirth, (post J. Haury), *Procopii Caesariensis opera omnia*, vol. 1 (Leipzig, Teubner, 1962), σελ. 307-417].

2) B. Καράλης (μεταφρ.) *Μιχαήλ Ψελλός Χρονογραφία, Τόμος Α'* (Αθήνα, Εκδ. Κανάκη, 2004), σελ. 114-161 και 312-399.

2) **ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ**

1. H.-G. Beck, *Iστορία της Βυζαντινής Δημόσου Λογοτεχνίας*, μετάφρ. Νίκη Eideneier, Μορφωτικό Τδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα, 1988.

2. A. Καρπόζηλος, *Βυζαντινοί ιστορικοί και χρονογράφοι, τ. Α'* (4ος-7ος αι.), Αθήνα, εκδ. Κανάκη, 1997., σελ. 369-388.

3. A. Καρπόζηλος, *Βυζαντινοί ιστορικοί και χρονογράφοι, τ. Γ'* (11ος-12ος αι.), Αθήνα, εκδ. Κανάκη, 2009, σελ. 59-112.

4. J.N. Ljubarskij, *H Προσωπικότητα και το έργο του Μιχαήλ Ψελλού*. (Μτφ. Αργυρώ Τζέλεσι) Αθήνα Εκδ. Κανάκη, 2004.

III. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

1. Γενική/Θεωρητική Γλωσσολογία: Φωνητική, Φωνολογία, Μορφολογία, Σύνταξη, Σημασιολογία, Πραγματολογία, Ιστορία της γλωσσικής επιστήμης.

2. Ιστορική/Συγκριτική Γλωσσολογία: Ιστορική Γλωσσολογία, Ιστορία της ελληνικής γλώσσας, Ιστορία της λατινικής γλώσσας, Γλωσσική Τυπολογία.

3. Διακλαδική/Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία: Ψυχογλωσσολογία, Κατάκτηση Πρώτης και Δεύτερης Γλώσσας, Κοινωνιογλωσσολογία, Διαλεκτολογία.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1) V. Fromkin, R. Rodman & Hyams, *Εισαγωγή στη μελέτη της Γλώσσας*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2008.

2) M. Nespor, *Φωνολογία*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1999.

3) P. Ladefoged, *Εισαγωγή στη Φωνητική*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2006.

4) A. Räll, *Μορφολογία*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2005.

5) Θεοφανοπόύλου-Κοντού, Δ. (2002). *Γενετική Σύνταξη. Το πρότυπο της Κυβέρνησης και Αναφορικής Δέσμευσης*. Καρδαμίτσα.

6) J. Lyons, *Γλωσσολογική Σημασιολογία*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1999.

7) Γ. Μπαμπινιώτης, *Συνοπτική ιστορία της ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 2000.

8) A.-Φ. Χριστίδης (επιμ.), *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*, εκδ. Ινστ. Νεοελλ. Σπ., Θεσσαλονίκη 2001, σσ. 21-107, 121-267, 281-370, 383-520, 720-769, 885-910, 947-971 και 983-996.

9) R. Browning, *Η ελληνική γλώσσα μεσαιωνική και νέα*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1991.

10) Harley, T. (2001). *Η Ψυχολογία της Γλώσσας: από την πράξη στη θεωρία*. Μετάφραση: Ζαφείρη, Μ., Λέκκας, Φ., Ρόικου, Κ. & Φωτακοπούλου, Ο. (2008). University Studio Press.

**ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018**

(Α) Για τους πτυχιούχους Φιλοσοφικών Σχολών:

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ: Θουκυδίδης, 6^ο βιβλίο.
Όμηρος, Ραψωδία Ψ και Σ (*Ιλιάδα*).
Άγνωστο.

ΛΑΤΙΝΙΚΑ: Καίσαρας, *De Bello Civilis*.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ:

- 1) Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας 19^{ος} και 20^{ος} αιώνας.
- 2) Η παλαιότερη πεζογραφία: Ροΐδης-Παπαδιαμάντης-Βιζυηνός.
- 3) Νεότερη ποίηση: Καβάφης-Σεφέρης-Ρίτσος.

(β) Για τους πτυχιούχους όλων των άλλων Σχολών:

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ: Θουκυδίδης, 6^ο βιβλίο.
Άγνωστο.

ΛΑΤΙΝΙΚΑ: Καίσαρας, *De Bello Civilis*.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ:

- 1) Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: 19^{ος} και 20^{ος} αιώνας
- 2) Νεότερη ποίηση: Καβάφης-Σεφέρης-Ρίτσος.

**ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΟΜΗΡΟΣ

1. A. Lesky, *Iστορία της αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*, μεταφρ. Α. Τσοπανάκη, Θεσσαλονίκη, 5^η έκδοση 1981, σελ. 41-80, 97-139.
2. A. Τσοπανάκη, *Εισαγωγή στον Όμηρο*, Θεσσαλονίκη, 4 1983.
3. A. Wace & Fr. Stubbings, Όμηρος, *A Companion to Homer* Αθήνα 1984.
4. M. I. Finley, *Ο κόσμος των Οδυσσέα*, Αθήνα, σελ. 15-58, 135-179.
5. I. Θ. Κακριδή, *Ομηρικές έρευνες*, Αθήνα 1967, σελ. 2-53.
6. W. Schadewaldt, *Από τον κόσμο και το έργο των Ομήρου*, Αθήνα 1982, τόμ. B, σελ. 183-206.
7. P.E. Easterling – B.M. W.Knox, *Iστορία της αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*, (μετάφραση N. Κονομή, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα, 1990), σσ.70-134, 585-604.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

1. A. Lesky, *Iστορία της αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*: το κεφάλαιο το σχετικό με τον Θουκυδίδη.
2. J. de Romilly (μετ. Φ. Κακριδή), *Iστορία και Λόγος στον Θουκυδίδη*, M.I.E.T. Αθήνα 1988.
3. Κουμανταράκη, Λ., *Θουκυδίδου Πελοποννησιακός πόλεμος*, Αθήναι 1963.

4. Γεωγοπαπαδάκου, Α., Θουκυδίδη *Iστορία*, Θεσσαλονίκη 1982.

Σημ. Θα υπάρξουν γραμματικές και συντακτικές παρατηρήσεις και γι' αυτό συνιστάται στους υποψηφίους μελέτη του συντακτικού και της γραμματικής.

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΚΑΙΣΑΡΑΣ

1. Αντωνίου, Δ., *Γ. I. Καίσαρος, Απομνημονεύματα περί των Εμφυλίου Πολέμου* (Εισαγωγή, Κείμενον, Μετάφρασις, Σχόλια, Λεξιλόγιον, Πίνακες), Εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα.
2. Γιαννακόπουλος, Π. Ε. *Απομνημονεύματα περί των Εμφυλίου Πολέμου. De Bello Civili* (Μετάφραση), Εκδ. Δημ. Ν. Παπαδήμα, Αθήνα.
3. Καλογεράς, Κ., *Γ. I. Καίσαρος, Απομνημονεύματα περί των Εμφυλίου Πολέμου (Commentarii de Bello Civili)*. Βιβλία A, B, Γ (Εισαγωγή, Κείμενον, Μετάφρασις, Πλήρες Λεξιλόγιον, Ενρετήριον κυρίων ονομάτων), Εκδ. Δημ. Ν. Παπαδήμα, Αθήνα.
4. Νικολόπουλος, Π. *Περί των Εμφυλίου Πολέμου (Μετάφραση)*, Εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα.
5. Rose, H. J., *Iστορία της Λατινικής Λογοτεχνίας*, τόμος I, σσ. 212-220.

Σημ. Θα υπάρξουν γραμματικές και συντακτικές παρατηρήσεις και γι' αυτό συνιστάται στους υποψηφίους μελέτη του συντακτικού και της γραμματικής.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

A. Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: 19^{ος} και 20^{ος} αιώνας.

Τα οικεία κεφάλαια από το:

Λίνος Πολίτης, *Iστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 4^η έκδοση, Αθήνα 1985 (ή οποιαδήποτε μεταγενέστερη έκδοση).

B. Η παλαιότερη πεζογραφία: Ροΐδης -Παπαδιαμάντης-Βιζυηνός

Τα οικεία κεφάλαια από το:

N. Βαγενάς κ. á. (επιμ.), *H παλαιότερη πεζογραφία μας, τ. Γ'.-ΙΑ'*, Σοκόλης, Αθήνα 1999.

Γ. Νεότερη ποίηση: Καβάφης-Σεφέρης-Ρίτσος

K. Π. Καβάφης: *Ποιήματα 1882-1932*, Ερμής, Αθήνα 2003.

Γ. Σεφέρης, *Ποιήματα*, Ίκαρος, Αθήνα ¹⁹ 1998.

Χρ. Προκοπάκη, επιμ., *Ανθολογία Γιάννη Ρίτσου*, Αθήνα, Κέδρος 2000.

M. Πιερής (επιμ.), *Εισαγωγή στην ποίηση του Καβάφη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005.

Δ. Δασκαλόπουλος (επιμ.), *Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005.

Δ. Κόκορης (επιμ.), *Εισαγωγή στην ποίηση του Ρίτσου*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2009.

ΕΞΑΜΗΝΟ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ **(Α.Ε. 2017 - 2018)**

1. Πτυχιούχων Φιλοσοφικής Σχολής (πλην των ξενόγλωσσων Φιλολογικών Τμημάτων): κατάταξη στο 3^ο εξάμηνο σπουδών, με την υποχρέωση να εξετάζονται επιτυχώς μόνο στα υποχρεωτικά μαθήματα του 3^{ου} και 4^{ου} εξαμήνου και στα μαθήματα των Αρχαίων Ελληνικών και Λατινικών του 1^{ου} εξαμήνου (Ρητορεία) και (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα-Θεματογραφία) αντίστοιχα, καθώς και σε ένα από τα μαθήματα των Λατινικών του 2^{ου} εξαμήνου (Λατινική πεζογραφία) και (Λατινική Γλώσσα-Θεματογραφία).
2. Πτυχιούχων Θεολογικής Σχολής και ξενόγλωσσων Φιλολογικών Τμημάτων: κατάταξη στο 1^ο εξάμηνο σπουδών.
3. Πτυχιούχων Ανωτέρων και άλλων Σχολών: κατάταξη στο 1^ο εξάμηνο σπουδών.
4. Πτυχιούχων του Τμήματος Φιλολογίας που επιθυμούν να αποκτήσουν πτυχίο με άλλη ειδίκευση: κατάταξη στο 5^ο εξάμηνο σπουδών, με την υποχρέωση να εξετάζονται στα υποχρεωτικά και στα επιλεγόμενα μαθήματα της ειδίκευσης που προβλέπει το Πρόγραμμα Σπουδών.

Ποσοστά κατάταξης των υποψηφίων **(Α.Ε. 2017 - 2018)**

Το ποσοστό των κατατάξεων των πτυχιούχων Πανεπιστημίου, ΤΕΙ ή ισοτίμων προς αυτά, Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ. της Ελλάδος ή του εξωτερικού (αναγνωρισμένα από τον ΔΟ.Α.Τ.ΑΠ), καθώς και των κατόχων πτυχίων ανώτερων σχολών υπερδιετούς και διετούς κύκλου σπουδών αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και άλλων Υπουργείων, ορίζεται σε ποσοστό 12% επί του αριθμού των εισακτέων κάθε ακαδημαϊκού έτους σε κάθε Τμήμα Πανεπιστημίου, ΤΕΙ ή Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Επιμερισμός του παραπάνω ποσοστού ανάλογα με την προέλευση των υποψηφίων για κατάταξη πτυχιούχων ή ανακατανομή τυχόν εναπομένοντος ποσοστού σε άλλη κατηγορία κατατάξεων δεν επιτρέπεται.

Δικαιολογητικά - Χρόνος διενέργειας κατατακτηρίων εξετάσεων

1. Η αίτηση και τα δικαιολογητικά των πτυχιούχων που επιθυμούν να καταταγούν στο Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων υποβάλλονται στη Γραμματεία του Τμήματος από 1 έως 15 Νοεμβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους.

2. Τα δικαιολογητικά αυτά είναι τα εξής:

- α) Αίτηση του ενδιαφερομένου.
- β) Αντίγραφο πτυχίου ή πιστοποιητικό περάτωσης σπουδών. Προκειμένου για πτυχιούχους εξωτερικού συνυποβάλλεται και βεβαίωση ισοτιμίας του τίτλου σπουδών τους από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.) ή από το όργανο που έχει την αρμοδιότητα αναγνώρισης του τίτλου σπουδών.

3. Οι κατατακτήριες εξετάσεις διενεργούνται κατά το διάστημα από 1 έως 20 Δεκεμβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους. Το πρόγραμμα εξετάσεων ανακοινώνεται τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από την έναρξη εξέτασης του πρώτου μαθήματος.

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ

DIVISION OF CLASSICS ΤΟΜΕΑΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ UNDERGRADUATE COURSES

Ancient Greek

Αρχαία Ελληνικά

Winter Semester

Χειμερινό Εξάμηνο

Compulsory Courses (Y)

Υποχρεωτικά Μαθηματα

Semester

Εξάμηνο

I	ΦΥ1103:	Rhetoric of the Imperial Era Ρητορική Αυτοκρατορικών Χρόνων
	ΦΥ1100:	Oratory Ρητορεία
	ΦΥ1102:	Greek Unseen I Αρχαία Ελληνική Γλώσσα I
III	ΦΥ 3132:	Tragedy: Euripides <i>Bacchae</i> Τραγωδία: Ευριπίδου <i>Βάκχαι</i>
	ΦΥ 3134:	Tragedy: Euripides <i>Hippolytus</i> Τραγωδία: Ευριπίδου <i>Ιππόλιντος</i>
	ΦΥ 3934 ^a :	Philosophy: Aristotle <i>Nicomachean Ethics</i> Φιλοσοφική Πεζογραφία: Αριστοτέλης <i>Ηθικά Νικομάχεια</i> Βιβλία Ι και ΙΙ
	ΦΥ5164:	Philosophy: Plato's <i>Symposium</i> Φιλοσοφική Πεζογραφία: Πλάτωνος <i>Συμπόσιον</i>
V	ΦΥ 5150	Homer: <i>Iliad</i> Ομήρου <i>Ιλιάς</i>
	ΦΥ 5628	Lyric Poetry Λυρική Ποίηση
VII	ΦΥ 7192	Tragedy: Aeschylus <i>Choephoroi</i> Τραγωδία: Αισχύλου <i>Χοηφόροι</i>

Optional Courses

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (EY)

ΦΕ0213	Introduction to Papyrology (Seminar) Εισαγωγή στην Παπυρολογία (Σεμινάριο Ειδίκευσης)
ΦΕ0222	Mythology

		Μυθολογία
ΦΕ0223		Religion
		Θρησκεία
ΦΕ0252		Ancient Greek Metre
		Μετρική
ΦΕ0263		Historiography, Thucydides Ιστοριογραφία, Θουκυδίδης

Spring Semester

Εαρινό Εξάμηνο

Compulsory Courses

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

II	ΦΥ2121	Historiography: <i>Herodotus</i> Ιστοριογραφία: Θουκυδίσης
	ΦΥ2123	Greek Unseen II Αρχαία Ελληνική Γλώσσα II
	ΦΥ2315	Introduction to Classics Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία
IV	ΦΥ4143	Tragedy: Sophocles' <i>Ajax</i> Τραγωδία: Σοφοκλέους <i>Αἴας</i>
	ΦΥ4141	Tragedy: Sophocles <i>Electra</i> Τραγωδία: Σοφοκλής, <i>Ηλέκτρα</i>
VI	ΦΥ6170	Comedy: Aristophanes <i>Frogs</i> Κωμωδία: Αριστοφάνους <i>Βάτραχοι</i>
	ΦΥ6172	Comedy: Aristophanes <i>Clouds</i> Κωμωδία: Αριστοφάνους <i>Νεφέλαι</i>
VIII	ΦΥ8200	Hellenistic Poetry Ελληνιστική Ποίηση

Optional Courses

KAT' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (EY)

ΦΕ 0212	Paleography - Textual Criticism of Classical Texts Παλαιογραφία –Κριτική των Κλασικών Κειμένων
ΦΕ0225	Introduction to Mycenean Philology Εισαγωγή στη Μυκηναϊκή Φιλολογία
ΦΕ0705	Greek Literature of the Imperial Era Ελληνική Γραμματεία Αυτοκρατορικών Χρόνων
ΦΕ0274	Aristotle <i>De Anima</i> Αριστοτέλους <i>Περὶ Ψυχῆς</i>
ΦΕ 0856	Hellenistic Epigram Ελληνιστικό Επίγραμμα
ΦΕ 0858	An Anthology of Ancient Greek Texts: Economy Policy Principles in Ancient Greece

Ανθολογία Αρχαίων Ελληνικών Κειμένων: Αρχές πολιτικής οικονομίας
στην Αρχαία Ελλάδα
ΦΕ0867
Hellenistic Poetry
Ελληνιστική Ποίηση

Latin

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
Winter Semester
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Compulsory Courses
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Y)

Semester

Εξάμηνο

I	ΦΥ 1303	Latin Unseen Λατινική Γλώσσα
V	ΦΥ5626	Latin Epic: Vergil <i>Aeneis</i> , Επική Ποίηση: Βιργιλίου <i>Αινειάδα</i>
	ΦΥ5744	Latin Epic: Lucan's <i>Bellum Civile</i> Επική Ποίηση: Λουκανού <i>Bellum Civile</i>
	ΦΥ 5330	Latin Novel Λατινικό Μυθιστόρημα

Optional Courses

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (EY)

ΦΕ0373	Latin Lyric Poetry Λατινική Λυρική Ποίηση
ΦΕ0850	Cicero's <i>De Oratore</i> Κικέρωνος <i>De oratore</i>

Spring Semester

Εαρινό Εξάμηνο

Compulsory Courses
Υποχρεωτικά (Y)

II	ΦΥ2314	Roman Historiography Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία
	ΦΥ2312	Anthology of Roman Historiography Ανθολογία Ρωμαϊκής Ιστοριογραφίας
IV	ΦΥ4938	Roman Tragedy: Seneca <i>Phaedra</i> Ρωμαϊκή Τραγωδία: Σενέκας, <i>Φαίδρα</i>

Optional Courses

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (EY)

ΦΕ0366	Latin Novel Λατινικό Μυθιστόρημα
--------	-------------------------------------

ΦΕ0860	Roman Biography Ρωμαϊκή Βιογραφία
ΦΕ0861	Roman Comedy: Terence <i>Eunuchus</i> Λατινική Κωμωδία: Τερεντίου <i>Ευνούχος</i>

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ GRADUATE COURSES

Winter Semester

Χειμερινό Εξάμηνο

Εξάμ. / Sem.	Μάθημα / Course
I	ΚΦ038 Ethics and Politics in Aristotle Ηθική και Πολιτική σκέψη στον Αριστοτέλη ΚΦ030 Mycenaean Texts and Homeric Epics Μυκηναϊκά κείμενα και ομηρικά έπη
III	ΚΦ039 Readings in Plautine Comedy Ερμηνευτικά ζητήματα της Πλαυτιανής κωμωδίας ΚΦ040 Science Literature: Aratus Επιστημονική Γραμματεία: Άρατος

Spring Semester

Εαρινό Εξάμηνο

II	ΚΦ034 Ancient Greek Literature and Ritual Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία και Τελετουργία ΚΦ037 Internal Poetics in Ancient Greek Literature Ζητήματα εσωτερικής ποιητικής στην ΑΕΛ
----	---

**DIVISION OF MEDIEVAL AND MODERN GREEK LITERATURE
ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ**

**MODERN GREEK LITERATURE
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ**

**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
UNDERGRADUATE COURSES
Winter Semester
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**

Compulsory Courses

Υποχρεωτικά (Y)

- I   ΦΥ1934 History and *Histories* of the Modern Greek Literature
      Ιστορία και Ιστορίες της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας
- III   ΦΥ3924 Introduction to the Modern Greek Philology. Sources and methodology.
      Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία: Πηγές και Μεθοδολογία
      ΦΥ3925 Trends of European and Modern Greek Literature (19th-20th century)
      Ρεύματα της Ευρωπαϊκής και της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (19ος-20ός αι.)
- V.   ΦΥ5743 Modern Greek Literature: 1830-1880
      Κείμενα και Συγγραφείς της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (1830-1880)

Optional Courses

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (EY)

- VII   ΦΕ0709   Aspects of Greek antiquity in 20th- century Greek poetry
      Οψεις της Αρχαιότητας στη Νεοελληνική Ποίηση (20ος αι.) Τ. Καγιαλής
- ΦΕ0708   Issues of literary criticism (1930-1950)
      Ζητήματα Λογοτεχνικής Κριτικής (1930-1960)
- ΦΕ0707   On translation
      Περί Μετάφρασης
- ΦΕ0837   Post-War Prose and its Historical Context
      Μεταπολεμική Πεζογραφία και Ιστορική Πραγματικότητα
- ΦΕ0400   Introduction to the Modern Greek
      Εισαγωγή στη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία

**Spring Semester
ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**

Compulsory Courses

Υποχρεωτικά (Y)

- II   ΦΥ2935   Introduction to Modern Greek Literature
      Εισαγωγή στη Νέα Ελληνική Φιλολογία
- IV   ΦΥ4935   Introduction to comparative literature and literary theory
      Εισαγωγή στη Συγκριτική Φιλολογία και στη Θεωρία της Λογοτεχνίας
- VI   ΦΥ6753   Modern Greek Literature: 1880-1930
      Κείμενα και Συγγραφείς της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (1880-1930)
- ΦΥ6754   Modern Greek Literature: 1930-1980
      Κείμενα και Συγγραφείς της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (1930-1980)

Optional Courses

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

VIII	ΦΕ0864	Aggelos Sikelianos and his Era Ο Αγγελος Σικελιανός και η Εποχή του
	ΦΕ0863	George Seferis: Poetry and Poetics Γιώργος Σεφέρης: Ποίηση και Ποιητική
	ΦΥΕ0862	C.P. Cavafy and his reception Ο Καβάφης και η Πρόσληψη του
	ΦΕ8209	Cretan Renaissance Κρητική Αναγέννηση
	ΦΕ0691	Modern Greek Literature: 19 th -20 th century Νέα Ελληνική Λογοτεχνία 19 ^{ος} -20 ^{ος} αιώνων
	ΦΕ0868	Teaching of Literature Διδακτική της λογοτεχνίας
	ΦΕ0865	Literature and History after the Political Change-Over of the 70's Λογοτεχνία και Ιστορία στην Περίοδο της Μεταπολίτευσης
	ΦΕ 0866	The School of 30's: poetry, prose, criticism Η «Γενιά του 30»: ποίηση, πεζογραφία, κριτική.

МЕТАПΤΥΧΙАКА ΜΑΘΗΜΑΤΑ

GRADUATE COURSES

Winter Semester

XEJME PINO E&AMHNO

ΕΝΕΦ049	The Modern Greek Short Story, 1830-1880 Το Νεοελληνικό Διήγημα, 1830-1880
ΕΝΕΦ050	Literary Criticism and Ideology in the Periodical of Post-War period: The case of <i>Επιθεώρηση Τέχνης</i> (1954-1967) Λογοτεχνική Κριτική και Ιδεολογία στα περιοδικά της Μεταπολεμικής Περιόδου: Η περίπτωση της <i>Επιθεώρησης Τέχνης</i> (1954-1967)
ΕΝΕΦ051	Constructing the subject Κατασκευάζοντας το υποκείμενο

Spring Semester

EAPINO EΞΑΜΗΝΟ

ΕΝΕΦ053	The Historical Novel during the 19 th Century in Greece Το ιστορικό μυθιστόρημα στον ελληνικό 19ο αιώνα
ΕΝΕΦ052	Poems on Poets: from Hymn and Ode to Satire and Parody Ποιήματα για ποιητές: από τον ύμνο και την ωδή ώς τη σάτιρα και την παρωδία
ΕΝΕΦ054	From the evasive novel to the famous sideline: Aesthetics and Ideology of the Modern Greek Novel during the 19th Century Από το διαφυγόν μυθιστόρημα στο καταξιωμένο πάρεργο : αισθητική και ιδεολογία του νεοελληνικού μυθιστορήματος στον 19ο αιώνα.

MEDIEVAL GREEK LITERATURE
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
UNDERGRADUATE COURSES

Winter Semester
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Compulsory Courses
Υποχρεωτικά (Y)

III	ΦΥ 3926	Introduction to Byzantine Literature Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λογοτεχνία
V	ΦΥ 5620	Byzantine Historiography II Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι II
VII	ΦΥ 7635	Byzantine Vernacular Literature Δημώδης Βυζαντινή Λογοτεχνία

Spring Semester
ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Compulsory Courses
Υποχρεωτικά (Y)

IV	ΦΥ4936	Byzantine Historiography I Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι I
----	--------	--

Optional Courses
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΕΥ)

VIII	ΦΥ8206	Introduction to Byzantine Palaeography Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία
IV	ΦΕ0857	Postbyzantine Hagiography Μεταβυζαντινή Αγιολογία
	ΦΥ8642	Byzantine Literature of the Palaeologan Era Γραμματεία Παλαιολόγειων Χρόνων
	ΦΥ8645	Byzantine Rhetoric Βυζαντινή Ρητορική

METAΠΙΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
GRADUATE COURSES
Winter Semester
XEIMEPINO ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΜΕΦ029 Byzantine Historiography of sixth century: Procopios – Agathias
Ιστοριογραφία 6^{ου} αι. : Προκόπιος- Αγαθίας

ΕΜΕΦ030 Paleography and Textual Criticism
Παλαιογραφία και εκδοτική των κειμένων

Spring Semester
EAPINO ΕΞΑΜΗΝΟ

- ΕΜΕΦ031 Byzantine Vernacular Literature: Tradition, Reception and Critical Editions
Δημώδης Βυζαντινή Λογοτεχνία: παράδοση, πρόσληψη και έκδοση των κειμένων
- ΕΜΕΦ032 Byzantine Rhetoric
Βυζαντινή Ρητορική
- ΕΜΕΦ033 Demetrios Cydones' Epistles
Το Επιστολογραφικό έργο του Δημητρίου Κυδώνη

**DIVISION OF LINGUISTICS
ΤΟΜΕΑΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ**

**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
UNDERGRADUATE COURSES**

Compulsory Courses

Υποχρεωτικά Μαθήματα (Y)

ΦΥ 1700	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία I Introduction to Linguistics I
ΦΥ 2713	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία II Introduction to Linguistics II
ΦΥ3720	Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας I History of Greek I
ΦΥ4937	Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας II History of Greek II
ΦΥ 6755	Γραμματική της νέας Ελληνικής Modern Greek Grammar

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
GRADUATE COURSES**

Winter Semester

Χειμερινό Εξάμηνο

ΓΛ035	Topics in the Syntax-Semantics Interface Ζητήματα από τη διεπαφή σύνταξης-σημασιολογίας
ΓΛ036	Morphology and the Mental Lexicon Μορφολογία και Νοητικό Λεξικό

Spring Semester

Εαρινό Εξάμηνο

ΓΛ037	Topics in Theoretical Linguistics 2: Topics in Greek Syntax Ζητήματα Θεωρητικής Γλωσσολογίας 2: «Θέματα από τη Σύνταξη της Ελληνικής»
ΓΛ034	Topics in Applied Linguistics 2: The lexicon-syntax interface and the acquisition of verbs in L1 and L2 Ζητήματα Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας 2: Το διεπίπεδο λεξικού-σύνταξης και η κατάκτηση των ρημάτων στη μητρική και τη δεύτερη γλώσσα

ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

	ΩΡΑ	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜ.	ΑΙΘΟΥΣΑ
ΔΕΥΤΕΡΑ	9:00-12:00	ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ (Α-ΜΑ)	ΧΟΥΛΙΑΡΑ	Υ(I)	A39-40
	9:00-12:00	ΔΗΜΩΔΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	Υ(V)	I10
	10:00	ΑΓΓΛΙΚΑ Γ'	ΠΑΠΠΑΣ	III	A31
	12:00	ΑΓΓΛΙΚΑ Α'	ΠΑΠΠΑΣ	I	I5
	12:00 – 14:00	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ Α'	ΦΕΡΙΓΚ	I	B59
	12:00-15:00	ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (Α-ΜΑ)	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ	Υ(V)	A39-40
	12:00-15:00	ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ	ΚΑΡΠΙΩΤΗΣ	EY(VII)	ΦΑ3
	15:00-18:00	ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ: ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ (ΜΕ-Ω)	ΧΡΥΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Υ(III)	I10
	15:00-18:00	ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ	ΖΩΓΡΑΦΟΥ	EY(VII)	ΦΑ3
	15:00-18:00	ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (20ος ΑΙ.)	ΚΑΓΙΑΛΗΣ	EY(VII)	A39-40
	15.00-18.00	ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑ (1830-1880)	ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ	Υ(V)	ΑΜΦ ΔΑΚ
	18.00-21.00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ I (Α-ΜΑ)	ΜΑΣΤΡΟΠΑΥΛΟΥ	Υ(I)	A39-40
	18.00-21.00	ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ (ΠΡΟΣΚΛ. ΕΔΒΜ45)	EY(VII)	I10
	18.00-21.00	ΡΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (19ΟΣ-20ΟΣ ΑΙ.)	ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ	Υ(III)	ΑΜΦ ΔΑΚ
ΤΡΙΤΗ	9:00-15:00	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ		
	9:00 – 12:00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ	Υ(III)	A39-40
	15:00-18:00	ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ	ΖΩΓΡΑΦΟΥ	Υ (V)	I10
	15:00-18:00	ΜΕΤΡΙΚΗ	ΜΕΡΣΙΝΙΑΣ	EY(VII)	ΦΑ1
	15:00-18:00	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ (1930-1960)	ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ	EY(VII)	ΦΑ3
	15.00-18.00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (Α-ΜΑ)	ΚΑΛΤΣΟΓΙΑΝΝΗ	Υ(III)	ΑΜΦ ΔΑΚ
ΤΕΤΑΡΤΗ	9:00-12:00	ΡΗΤΟΡΕΙΑ (ΜΕ-Ω)	ΜΕΡΣΙΝΙΑΣ	Υ(I)	ΑΜΦ. ΠΤΔΕ, ΙΣ.
	9:00-12:00	ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ DE ORATORE	ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	EY(VII)	A39-40

ΠΕΜΠΤΗ	9:00 - 12:00	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΠΙΕΖΟΓΡΑΦΙΑ: ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΣΥΜΠΙΟΣΙΟΝ (ΜΕ-Ω)	ΧΡΥΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Y (III)	ΑΜΦ ΦΠΨ
	12:00-15:00	ΒΕΡΓΙΛΙΟΥ AΙΝΕΙΑΔΑ (Α-ΜΑ)	ΠΟΛΥΜΕΡΑΚΗΣ	Y (V)	A39-40
	12:00-15:00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ (ΜΕ-Ω)	ΛΕΚΑΚΟΥ	Y(I)	A31
	12:00-15:00	ΦΙΛΟΣ. ΠΙΕΖΟΓΡ.: ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΗΘΙΚΑ NIKOMACHEIA (Α-ΜΑ)	ΛΙΑΤΣΗ	Y(III)	I10
	12.00-15.00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (ΜΕ-Ω)	ΑΛΕΞΑΚΗΣ	Y(III)	ΦΑ3.
	15.00-18.00	ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΙ II	ΑΓΓΕΛΟΥ	Y (V)	ΑΜΦ. ΠΤΔΕ ΙΣΟΓΕΙΟ.
	15.00-18.00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (Π.Τ.Δ.Ε)	ΦΥΚΑΡΗΣ	Y(VII)	I10
	18.00-21.00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΝΙΑΡΟΣ (ΠΡΟΣΚΛ. ΕΔΒΜ45)	EY (I)-παλ.. Πρόγρ.	A16
	9:00-12:00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΠΥΡΟΛΟΓΙΑ (SEMINARIO.)	ΧΟΥΛΙΑΡΑ	EY(VII)	A39-40
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	9:00-12:00	ΛΑΤΙΝ. ΓΛΩΣΣΑ (Α-ΜΑ)	ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	Y(I)	I10
	9:00-12:00	ΛΟΥΚΑΝΟΥ BELLUM CIVILE (ΜΕ-Ω)	ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ	Y(V)	ΦΑ3
	12:00-15:00	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ I	ΦΙΛΟΣ	Y(III)	I10
	12:00-15:00	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ I (Με-Ω)	ΖΕΚΑΣ	Y(I)	ΑΜΦ. ΔΑΚΑΡΗ
	15:00-18:00	ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ	ΠΑΠΠΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (ΠΡΟΣΚΛ. ΕΔΒΜ45)	EY(VII)	ΦΑ3
	18.00-21.00	ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ	ΚΟΥΚΟΥΖΙΚΑ (ΠΡΟΣΚΛ. ΕΔΒΜ45)	EY(VII)	I10
	18.00-21.00	ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ BAKHAI (Α-ΜΑ)	ΓΚΑΣΤΗ	Y(III)	A39-40
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	9:00-12:00	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ	Y(I)	A39-40
	12:00 – 14:00	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ Γ'	ΦΕΡΙΓΚ	III	B59
	12:00-15:00	ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΜΕ-Ω)	ΠΟΛΥΜΕΡΑΚΗΣ	Y(I)	A39-40
	09:00 – 12:00 (Α-ΜΑ) 12:00-15:00 (ΜΕ-Ω)	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ	ΠΡΕΝΤΖΑ	Y(VII)	I10
	12:00-15:00	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ I (Α-ΜΑ)	ΖΕΚΑΣ	Y(I)	ΑΜΦ. Π.Τ.Δ.Ε.
	15:00-18:00	ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (ΜΕ-Ω)	ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ	Y(V)	A39-40
	18.00-21.00	ΑΙΣΧΥΛΟΥ XOHΦΟΡΟΙ	ΓΚΑΣΤΗ	EY(VII)	A39-40

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

	ΩΡΑ	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜ	ΑΙΘΟΥΣΑ
ΔΕΥΤΕΡΑ	9:00-12:00	ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ (Α-ΜΑ)	ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	Y(II)	I10
	9:00-12:00	ΡΩΜΑΪΚΗ ΤΡΑΓΟΔΙΑ (Α-ΜΑ)	ΧΟΥΛΙΑΡΑ	Y (IV)	A39-40
	9:00-12:00	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ	ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ	EY (VIII)	ΦΑ3
	12:00-15:00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ	EY (VIII)	B41-2
	12:00-15:00	ΕΙΣ. ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΓΝΩΣΙΑ	ΧΟΥΛΙΑΡΑ ΛΙΑΤΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΓΚΑΣΤΗ ΜΕΡΣΙΝΙΑΣ ΧΡΥΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΖΕΚΑΣ	Y (II)	A39-40
	12:00-15:00	ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ 1880-1930	ΚΑΡΓΙΩΤΗΣ	Y (VI)	I10
	15:00-18:00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	ΚΑΡΓΙΩΤΗΣ	Y (IV)	I10
	15:00-18:00	Ο ΚΑΒΑΦΗΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΤΟΥ	ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ	EY(VIII)	ΦΑ3
	15:00-18:00	ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΝΕΦΕΛΑΙ (ΜΕ-Ω)	ΧΡΥΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Y (VI)	A39-40
	18.00-21.00	Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ	ΚΑΓΙΑΛΗΣ	EY (VIII)	ΦΑ3
	18.00-21.00	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 19 ^{ος} – 20 ^{ος} AI.	ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ	EY (VIII) (ΠΑΛ. ΕΞΑΜ.)	A31
	18.00-21.00	ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ <i>ΒΑΤΡΑΧΟΙ</i> (Α-ΜΑ)	ΖΩΓΡΑΦΟΥ	Y (VI)	I10
	18.00-21.00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ II (Α-ΜΑ)	ΜΑΣΤΡΟΠΑΥΛΟΥ	Y (II)	A39-40
ΤΡΙΤΗ	9:00-15:00	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ		
	9:00-12:00	ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑ (1930-1980)	ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ	Y (VI)	A39-40
	9:00-12:00	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜ. ΥΠΟΤΡΟΦΟΣ	EY(VIII)	ΦΑ3
	12:00-15:00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΜΕ ΑΝΑΘΕΣΗ	Y (VI)	I10
	12:00-15:00	ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ	EY(VIII)	A39-40
	15.00-18.00	ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ	ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ	EY(VIII)	ΦΑ3
	15.00-18.00	ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΙ I (ΜΕ-Ω)	ΚΑΛΤΣΟΓΙΑΝΝΗ	Y(IV)	A39-40
	15.00-18.00	ΑΡΧΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	ΜΕΡΣΙΝΙΑΣ	EY (VIII)	B41-2

	15.00-18.00	ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΗΡΟΔΟΤΟΣ	ΧΡΥΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Y (II)	I10
ΤΕΤΑΡΤΗ	9:00-12:00	ΑΔΑΤΙΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ	ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ	EY (VIII)	ΦΑ3
	12:00-15:00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ II (ΜΕ-Ω)	ΛΕΚΑΚΟΥ	Y (II)	A39-40
	12:00-15:00	ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΙΑΣ (Α-ΜΑ)	ΛΙΑΤΣΗ	Y (IV)	ΦΑ3
	12:00-15:00	ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ	ΜΕΡΣΙΝΙΑΣ	EY (VIII)	ΦΑ1
	12:00-15:00	ΑΝΘΟΟΛΟΓΙΑ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	ΠΟΛΥΜΕΡΑΚΗΣ	Y (II) ΠΑΛ. ΕΞ.	B41-2
	15.00-18.00	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ II (Α-ΜΑ)	ΦΙΛΟΣ	Y (IV)	I10
	15.00-18.00	ΡΩΜΑΪΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ	ΠΑΠΠΑΣ	EY (VIII)	A39-40
	15.00-18.00	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ	EY (VIII)	ΦΑ3
	18:00-21:00	Η ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ 30	ΝΙΑΡΟΣ	EY (VIII)	ΦΑ3
	18:00-21:00	ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΙ I (Α- ΜΑ)	ΑΓΓΕΛΟΥ	Y(IV)	I10
ΠΕΜΠΤΗ	9:00-12:00	ΤΕΡΕΝΤΙΟΥ ΕΥΝΟΥΧΟΣ	ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	EY (VIII)	A39-40
	9:00-12:00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΕΦ	ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ	Y (II)	A16
	9:00-12:00	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ	ΠΡΕΝΤΖΑ	Y (VI)	I10
	12:00-15:00	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ II (ΜΕ-Ω)	ΖΕΚΑΣ	Y (II)	I10
	12:00-15:00	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ	ΛΙΑΤΣΗ	EY (VIII)	ΦΑ3
	12:00-15:00	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ II (ΜΕ-Ω)	ΦΙΛΟΣ	Y (IV)	A39-40
	15:00-18:00	ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ -ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ	ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΔΗΣ	EY(VIII)	ΦΑ2
	15:00-18:00	ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΕΙΩΝ ΧΡΟΝΩΝ	ΑΓΓΕΛΟΥ	EY(VIII)	ΦΑ3
	18:00-21:00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ	ΑΛΕΞΑΚΗΣ	EY(VIII)	ΦΑ3
	18:00-21:00	ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΗΛΕΚΤΡΑ (ΜΕ-Ω)	ΓΚΑΣΤΗ	Y(IV)	A39-40
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	9:00-12:00	ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ	ΝΕΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΤΟΧΟΣ ΔΙΔ. Δ. (ΠΡΟΣΚΛ. ΕΔΒΜ45)	EY (VIII)	I10
	9:00-12:00	ΡΩΜΑΪΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ (ΜΕ- Ω)	ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ	Y (IV)	ΦΑ3
	12:00-15:00	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΡΗΤΟΡΙΚΗ	ΑΓΓΕΛΟΥ	EY(VIII)	ΦΑ1
	12:00-15:00	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ II (Α-ΜΑ)	ΖΕΚΑΣ	Y (II)	I10
	12:00-15:00	ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΜΕ-Ω)	ΠΟΛΥΜΕΡΑΚΗΣ	Y (II)	A39-40
	15:00-18:00	ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ	ΑΛΕΞΑΚΗΣ	EY (VIII)	I10
	15:00-18:00	ΓΕΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ	ΠΡΕΝΤΖΑ	Ε.Υ.(II) παλ.εξαμ.	ΑΜΦ.Φ.Π.Ψ.

Τυπώθηκε στο Πανεπιστημιακό Τυπογραφείο
με δαπάνη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.